

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

РЕГИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА ПОДДРЕПА НА ПРОЦЕСА НА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

3400 Монтана, ул. Неофит Бозвели №22А тел.: 096/306 219 факс: 096/ 306 219
e-mail: info-1201031@edu.mon.bg <https://rcpppo-montana.com>

ДОКЛАД – АНАЛИЗ

ЗА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНИЯ ЦЕНТЪР ЗА ПОДДРЕПА НА ПРОЦЕСА НА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ В ОБЛАСТ МОНТАНА ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2025/2026Г.

I. МАТЕРИАЛНА БАЗА

С оглед осигуряване на дейностите по планиране, организиране и реализиране на качествен образователно-възпитателен и рехабилитационен процес е необходимо материално-техническо осигуряване в съответствие с новите изисквания на Европейската общност.

РЦПППО – Монтана се помещава в сградата на ПГТЕ „Христо Ботев” – гр. Монтана.

Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – област Монтана разполага с осем помещения в Административната сграда – Дирекция, Учителска стая, Конферентна зала, Деловодство, Информационно – консултативно студио за допълваща и алтернативна комуникация, Сензо – моторна зала, зала за Ерготерапия, Кабинет по диагностика и терапия на функционалното развитие.

Информационно-консултативно студио за допълваща и алтернативна комуникация „Чуй ме“ разполага с принтер CANON, ламинатор, принтер цветен лазерно устройство RICOH M C2000, формат А3, лаптопи с тъч скрийн 2бр. ASUS Zeenbook Flip OLED, устройство за контрол с поглед, софтуер за синтезирана реч ДАРИЯ и софтуер за комуникатор 5.

Регионалният център е оборудван с учебно – технически средства, дидактически материали и помагала, Монтесори материали, тест на Векслер, комплект тест САВ за диагностика, мултимедийни дискове, компютърна и копирна техника /компютърни конфигурации, лаптопи, принтери, многофункционални устройства/. Брайлова машина, шило и брайлова плочка за децата с нарушено зрение, закупени очила

OrCamMyEye 2, говоряща програма „Гергана”, брайлови геометрични прибори, материали за развитие на тактилността на децата, дървени играчки „Дидактик”, бели бастуни за ориентиране и мобилност на децата с нарушено зрение, FM системи за децата с нарушен слух, логопедични материали и др.

Регионален център – Монтана разполага с две индивидуално обособени помещения, подходящи за терапевтика и рехабилитация. Богато оборудваните *Сензорна зала и зала за Ерготерapia* разполагат с прожектор със специални ефекти за концентриране на внимание и обучение, светлинен сноп с промяна на цветовете – за релаксация и стимулация, огледална сфера с двигател, диоден тунел, ултравиолетов панел, воден кът- водни кули с платформи и огледала, изпъкнали и вдлъбнати огледала, меки възглавници и топки за баланс, детски сензорен център за игра и обучение, батут, дъска за баланс, меки модули, дюшеци, люлки и хамаци, дидактични развиващи и образователни пособия, сух басейн с цветни топки, образователни книжки и енциклопедии, трасета и лабиринти за стена развиващи фина моторика, колело и дъски за баланс, гредата за стена, модули за качване, слизане, равновесие, обръчи и въжета за скачане и развитие на двигателна дейност на деца и ученици със СОП.

Кабинетът по диагностика и терапия на функционалното развитие разполага с настолни развиващи паметта образователни игри, принтер, ламинатор. Оборудван е с пособия за музикална терапия- караоке колона, тарамбука, ксилофони, музикални инструменти, карти и тестове за развитие на памет и мислене, карти и игри за емоциите, дидактични и образователни пособия – дървени и пластмасови конструктори, пъзели, домино, сметало, мозайка, форми за нанизване, шаблони с цифри и букви, логопедично огледало, карти за развитие на реч, макети и пособия за логопедична терапия - сонди, Z-Vibe комплект, схеми и табла по ДАК технологии, лазерно устройство.

В Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – област Монтана е изградена адаптирана тоалетна за хора с увреждания, рампа на един от входовете на сградата за инвалидни колички. Закупен е стълбищен робот за достъп на деца и ученици с двигателни увреждания.

Всички ресурсни кабинети в общообразователните училища разполагат с компютърни конфигурации, лаптопи, дидактични материали, мултифункционални копирни устройства, мултимедийни дискове с обучителни програми.

ДГ №12 „Звънче”- гр. Лом, ДГ №2 „Червената шапчица”- гр. Лом, ДГ №1 „Щастливо детство”- гр. Монтана, ДГ №10 „Детелина”- гр. Монтана, ДГ №2 „Незабравка”- гр. Монтана, ДГ №5 „Дъга”- гр. Монтана, ДГ „Звездица”- с. Лехчево и ДГ „Звънче”- гр. Берковица, ДГ „Малина”- гр. Берковица, ДГ към Начално училище „Васил Левски” - гр. Вършец

разполагат със специално оборудвани ресурсни кабинети за работа с деца със специални образователни потребности в детската градина. В останалите детски градини се използват методични кабинети, които са оборудвани с необходимите дидактични материали за работа.

В съответствие с изискванията на нормативната уредба в област Монтана е изградена достъпна архитектурна среда в 18 общообразователни училища, 3 професионални гимназии, 2 профилирани гимназии, 10 детски градини и 2 ЦСОП, в които се обучават деца и ученици със специални образователни потребности:

- III ОУ „Д-р Петър Берон” – гр.Монтана - изградени са две рампи за достъп до голяма и малка сграда за деца с двигателни увреждания, два приспособени санитарни възли на първите етажи в двата корпуса на училището и два асансьора;

- IV ОУ „Иван Вазов” – гр. Монтана - две рампи и два санитарни възела за деца, три асансьора, закупени и монтирани две пейки до класните стаи на децата с церебрална пареза, с цел създаване на условия за пълноценно общуване през междучасията; осигурена е класна стая на I етаж, с цел по-лесен достъп на деца с двигателни увреждания;

- V ОУ „Христо Ботев” – гр. Монтана - към училището има изградена рампа, санитарен възел, пригоден за достъп на хора с увреждания;

- VI СУ „Отец Паисий” – гр.Монтана - създадена е на централния вход на училището достъпна архитектурна среда, позволяваща придвижването с инвалидни колички - рампа; на първия етаж в централен корпус е изграден санитарен възел, подходящ и достъпен за ученици с увреждания на двигателния апарат; изградено е сервизно помещение за трудноподвижни ученици;

- I ОУ „Н. Й. Вапцаров” – гр.Берковица - рампа и санитарни възли за инвалиди;

- II ОУ „Христо Смирненски” – гр. Берковица - изградени са 4 подстъпа - към сградата на 1. клас, основния корпус на училището, физкултурния салон и ученическият стол. Подстъпите са снабдени с устойчиви, здраво поставени метални перила;

- III ОУ „Иван Вазов” - гр. Берковица - изградена е рампа за инвалиди, пригодени са санитарни възли за деца с двигателни проблеми;

- Профилирана гимназия „ Д-р Иван Панов” – гр.Берковица - изградена е рампа за инвалидни колички с достъп до първи етаж на сградата и санитарен възел за инвалиди;

- СУ „Ив. Вазов” – гр. Вършец - разполага с изградена платформа за инвалиди, подстъпи до входовете, рампи за инвалиди, ученически санитарен възел за инвалиди, аудиосистема за озвучаване на деца със слухови проблеми;

- СУ „Д-р Петър Берон” – с. Якимово – изградени са рампа и санитарен възел за лица с увреждания;

- СУ „Отец Паисий”- гр.Лом - достъпна архитектурна среда - асансьор, адаптиран санитарен възел;
- ОУ „П. Парчевич” – гр. Чипровци – изградена е вътрешна рампа с помощен парапет с достъп до 1-ви етаж;
- I ОУ „Никола Първанов” – гр. Лом – изградени са адаптирани санитарни възли за инвалиди и асансьор;
- II ОУ „Константин Фотинов” – гр. Лом – асансьор, санитарно – хигиенни помещения, парапети;
- СУ „Христо Ботев” – гр. Брусарци – изградена са рампи и адаптирани санитарни възли;
- ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – с. Замфирово - изградена е рампа;
- СУ „Димитър Маринов“ – гр. Лом - изградена е рампа и адаптиран санитарен възел;
- НУ „Васил Левски” – гр. Вършец – изградена е рампа за инвалиди;
- ДГ № 6 „Слънце” - гр. Монтана - разполага с рампа, санитарен възел и асансьор за хора с увреждания;
- ДГ № 7 „Приказен свят” - гр. Монтана - изградена е рампа, адаптиран санитарен възел;
- ДГ №10 „Детелина”- гр. Монтана – изградена е рампа;
- ДГ №11 „Изгрев“-гр. Монтана - изградена е рампа;
- ДГ №9 „Светулка“-гр. Лом - изградена е рампа;
- ДГ „Пролетна дъга” – гр. Берковица – изградена е рампа за инвалиди;
- ДГ „Звънче” – гр. Берковица – рампа и стъпалокатерач;
- ДГ №4 „Калинка” – гр. Монтана – рампа, санитарен възел, верижен транспортър;
- ДГ № 3 „Буратино” – гр. Монтана – изградена е рампа за деца с инвалидни колички;
- ДГ № 2 „Червената шапчица” – гр. Лом – Изградена е рампа и е оборудван ресурсен кабинет;
- ДГ № 2 „Червената шапчица” – гр. Лом – В края на учебната 2022/2023 година е открит нов ресурсен кабинет, в който е създадена подходяща подкрепяща среда и е оборудван с множество дидактични материали за децата със специални образователни потребности;
- ЦСОП „Д-р Петър Берон” – гр. Лом - на входа на центъра и на столовата за хранене са изградени рампи за инвалидни колички, изграден е санитарен възел за хора с увреждания и училищен автобус с рампа за колички;
- ЦСОП „Христо Ботев” - гр. Берковица - изградени са рампи за инвалидни колички, за достъп до всички сгради, приспособени са санитарни възли за лица с увреждания, обезопасени стълби, училищен автобус с рампа за инвалидни колички;

Изградена е достъпна архитектурна среда в две професионални гимназии, в които се обучават ученици със СОП:

- ПГСАН „Проф.арх. д-р Стефан Стефанов” – Монтана - изградена е бетонова пътека за достъп и рампа за достъп на лица с увреждания. Бетоновата пътека е изградена върху основа от трошен камък. Настилката е армирана и е ограничена с градински бордюри. Рампата за достъп е от стоманобетон с грапава повърхност за предотвратяване на хлъзгането, има метален парапет с ръкохватка;

- ПГТЕ „Христо Ботев” - Монтана (държавна професионална гимназия, в която не се обучават ученици със СОП) - осигурена е достъпна архитектурна среда чрез обособена рампа на един от входовете на Гимназията и адаптирано санитарно помещение за лица с увреждания;

- ПГПТ – гр.Лом- изградени са рампа и два адаптирани санитарни възли.

В 17 общообразователни училища и гимназии все още няма обособени (самостоятелни) ресурсни кабинети за ресурсните учители и логопедите. В тези училища за индивидуална работа с учениците се използват свободни класни стаи, методични кабинети или други. Това създава допълнителна трудност или неудобство на преподавателския състав при организацията за работа. В останалите общообразователни училища на територията на област Монтана са създадени и оборудвани ресурсни кабинети с компютърни конфигурации, копирни устройства, преносими компютри и дидактични материали.

Липсата на достъпна архитектурна среда в някои детски градини и училища затруднява достъпа на децата и учениците с двигателни увреждания до класните стаи.

II. КАДРОВА ОСИГУРЕНОСТ

Регионален център – област Монтана реализира своята дейност чрез екип от висококвалифицирани специалисти в областта на специалната педагогика и психология, които със задълбочения си творчески опит и усета към нововъведенията спомагат за успешната социална интеграция на децата и учениците със специални образователни потребности в съвременното гражданско общество.

1. Брой специалисти по видове квалификация - ресурсни учители, психолози, логопеди и т.н.

Съгласно Списък-Образец 3 утвърдената численост на персонала за учебната 2025/2026 е **30 педагогически и непедагогически щатни бройки**. Екипът се състои от категория персонал с педагогически функции - **1 Директор; 1 главен учител, ресурсен; 6 старши учители, ресурсни; 10,5 учители, ресурсни; 1 старши учител, ресурсен, сензорен и**

ерготерапевт; 1 логопед първа степен от кариерно развитие; 2 логопеди; 1 рехабилитатор на слуха и говора първа степен на кариерно развитие; 1 психолог, училищен първа степен от кариерно развитие; 2 щатни бройки психолози; 1 главен счетоводител, 1 щатна бройка касиер–домакин, технически изпълнител, 1 шофьор на лек автомобил до 9 места, 0,5 щатна бройка чистач, хигиенист в Административен център Монтана.

Наградени педагогически специалисти с национални отличия и награди през учебната 2025/2026г.

- Удостояване на **Елеонора Планинец – психолог** с грамота „Неофит Рилски“ за дългогодишна, цялостна, професионална трудова дейност в системата на предучилищното и училищното образование;
- **Даниела Алексиева – главен ресурсен учител** - Национална награда за приобщаващо образование „Ресурсен учител“ за високи постижения в професионалната си дейност и принос в развитието на българското образование на II Национални награди за приобщаващо образование 2026 година, проведени в Гранд- хотел „Милениум“ – гр. София.
- **Елеонора Планинец – психолог** – Национална награда за приобщаващо образование „Психолог“ за високи постижения в професионалната си дейност и принос в развитието на българското образование на II Национални награди за приобщаващо образование 2026 г., проведени в Гранд- хотел „Милениум“ – гр. София.
- **Иван Илиев – ресурсен учител** присъства на официалния прием на президента Илияна Йотова по случай 24 май - Ден на българската просвета и култура и на славянската писменост.
- **Янита Сейкова** - логопед, първа степен от кариерното развитие е отличена с I място на Четвъртите годишни награди "Логопед на годината" на Конференция Приложна логопедия.

Получени грамоти и отличия на педагогическите специалисти от национални конкурси с деца и ученици през учебната 2025/2026г.

През учебната 2025/2026 година педагогическите специалисти към РЦПППО – Монтана активно участваха в общински, регионални и национални конкурси и инициативи, представяйки **приложни творби, изработени съвместно с ученици на допълнителна подкрепа.**

Творческите дейности включваха изработка на картички, макети, пана, сезонни украси, постери и тематични проекти, които бяха високо оценени от журита и организатори.

В резултат на тази активна и вдъхновена работа, **педагогическите специалисти бяха отличени с грамоти, сертификати и дипломи**, което е признание за високия професионализъм, креативност и ангажираност към приобщаващото образование.

Тези награди не само утвърждават добрите практики, но и мотивират екипите да продължат да развиват **талантите и увереността на всяко дете**, независимо от трудностите.

Даниела Алексиева, Ива Кирилова, Паулина Георгиева

- Получена е **специалната награда** (сертификат, грамота и плакет) от Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“ за работа в екип / **Даниела Алексиева, Паулина Георгиева и Ива Кирилова** /, след участие в **Национален конкурс: „Нестандартен учител“**, организиран от Департамента за квалификация и професионално развитие на педагогически специалисти за работата по иновативно, интерактивно занятие към клуб „ПАРТНЬОРИ“ към РЦПППО – Монтана, по повод 3 Март – Националният празник на България на тема „Аз обичам България“ / проведено на 27.02.2025г. в Първо ОУ „Никола Първанов“-Лом / и за цялостна извънкласна дейност на клуба.

Даниела Алексиева

- Диплом за успешно представяне на **Международен конкурс на тема: „Черно море“**, проведен от – МОН, община Несебър, Национален дворец на децата, ОДК - Несебър.
- **Грамота** за високи педагогически постижения и отлично представяне в **V Национален детски конкурс за рисунка: „Зимна приказка“** към Народно читалище „Изгрев - 1921“- с. Волуяк.
- **Грамота** за високи педагогически постижения и отлично представяне в **V Национален детски конкурс за рисунка: „Баба Марта“** към Народно читалище „Изгрев - 1921“- с. Волуяк.
- **Грамота** за високи педагогически постижения и отлично представяне в **VI Национален детски конкурс за рисунка: „Пролетна палитра“** към Народно читалище „Изгрев - 1921“- с. Волуяк.
- **Поощрителна награда** от Издателство Klett за нашата **STEM практика: „Здравословното хранене. Мисия възможна.“**

- Тази награда е признание за нашата екипна работа и подкрепа за образователните ни инициативи, за да продължим да развиваме иновативни подходи в обучението.
- **Грамота** за признателност, професионализъм, отдаденост и подкрепа при участието на **7 ученици в Първия училищен конкурс „Животните – мои приятели“**, организиран в рамките на инициативата „Училище за всички“ към III ОУ „Д-р Петър Берон“ – Монтана. Един ученик е с поощрителна награда.

Ива Кирилова

- Получена е грамота за подкрепа при участие на ученици в **Пети национален конкурс за детска рисунка на тема „Баба Марта“**, организиран от НЧ „Изгрев – 1921“, с. Волюяк“, гр. София.
- Получена е грамота за подкрепа при участие на ученици в **Първи училищен конкурс конкурс за деца със спец. образователни потребности** за детска рисунка, колаж или фотография на тема: **„Животните – мои приятели“**, организиран от III ОУ „Д-р Петър Берон“ гр. Монтана.

Паулина Георгиева

- Получена грамота за високи педагогически постижения и отлично представяне на участниците в **Пети национален детски конкурс за рисунка „Зимна приказка“**, организиран от НЧ „Изгрев“ – 1921 село Волюяк.
- Получена грамота за високи педагогически постижения и отлично представяне на участниците в **Пети национален детски конкурс за детска рисунка „Баба Марта“**, организиран от НЧ „Изгрев“ – 1921 село Волюяк.
- Получена грамота за високи педагогически постижения и отлично представяне на участниците в **Шести национален детски конкурс за рисунка „Пролетна палитра“**, организиран от НЧ „Изгрев“ – 1921 село Волюяк.

1.1. Брой специалисти, участващи в РЕПЛР

На основание чл. 190, ал.1, ал.2 и ал.3 от ЗПУО, чл. 133 и чл. 134 от Наредба за приобщаващото образование, обн. ДВ, бр.86 от 27.10.2017г., изм. и доп. ДВ, бр.105/18.12.2018г., изм. и доп. ДВ, бр.48/26.05.2020г., изм. и доп. ДВ, бр. 92 от 28.10.2020г., изм. и доп. ДВ, бр. 91 от 02.11.2021г.

със заповед № РД-1105/01.09.2025г. на Директора на РЦПППО – област Монтана бе сформиран РЕПЛР в следния състав:

Състав на РЕПЛР

Ръководител: Орлин Орлинов – старши експерт по приобщаващо образование в РУО – Монтана.

Членове:

1. Елена Илиева - Истаткова – старши учител, ресурсен, сензорен и ерготерапевт в РЦПППО – Монтана
2. Виолета Георгиева – старши учител, ресурсен в РЦПППО – Монтана
3. Светлана Анастасова Мунелска-Цокин – психолог в РЦПППО – Монтана
4. Антон Цифудин – психолог в РЦПППО – Монтана
5. Теодора Калафатова – логопед в РЦПППО – Монтана
6. Янита Сейкова – логопед в РЦПППО – Монтана
7. Нели Вълкова – рехабилитатор на слуха и говора в РЦПППО – Монтана / при необходимост /
8. Бисерка Салтирова – старши учител на деца с нарушено зрение в РЦПППО – Монтана / при необходимост /
9. Валентина Йотова – старши начален учител в III ОУ „ Д-р Петър Берон” – Монтана
10. Георги Георгиев – специален педагог в ЦСОП „Д-р Петър Берон” – Лом
11. Анелия Симеонова – старши учител, специален педагог в ЦСОП „Христо Ботев” – Берковица
12. Галина Петрова – социален работник към Отдел „Закрила на детето”, Дирекция „Социално подпомагане” – Монтана / при необходимост /
13. Марина Филипова– главен социален работник към Отдел „Закрила на детето”, Дирекция „Социално подпомагане” – Лом /при необходимост/
14. Божидара Веселова – социален работник в отдел „Закрила на детето”, Дирекция „Социално подпомагане” – Берковица /при необходимост/.

Със Заповед №РД-1/15.09.2025г. се изменя и допълва Заповед №1105/01.09.2025г., с която е определен Регионалният екип за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности в частта: на мястото на Светлана Мунелска-Цокин, която постъпва на друго работно място е назначена Изабела Илиева. От 11.02.2026г. на мястото на Изабела Илиева е назначен Цено Ценов по заместване до завръщане на титуляра Изабела Илиева.

1.2 Брой специалисти, определени за предоставяне на ресурсно подпомагане по детски градини и училища в област Монтана

На територията на област Монтана приобщаващото образование се осъществява в **33** детски градини, **2** начални училища, **24** основни училища, **12** средни училища, **10** професионални гимназии, **2** профилирани гимназии и **2** ЦСОП.

През учебната година за предоставяне на ресурсно подпомагане от **РЦПППО – област Монтана** в детските градини и училища са определени следните педагогически специалисти:

- 1- Главен учител, ресурсен;
- 6 - Старши учители, ресурсни;
- 10,5 - Учители, ресурсни;
- 1 - Старши учител, ресурсен, сензорен и ерготерапевт;
- 3 - Логопеди;
- 1 - Рехабилитатор на слуха и говора;
- 3 – Психолози

През учебната година за предоставяне на ресурсно подпомагане в **общообразователните училища и детски градини** на територията на област Монтана са назначени следните педагогически специалисти:

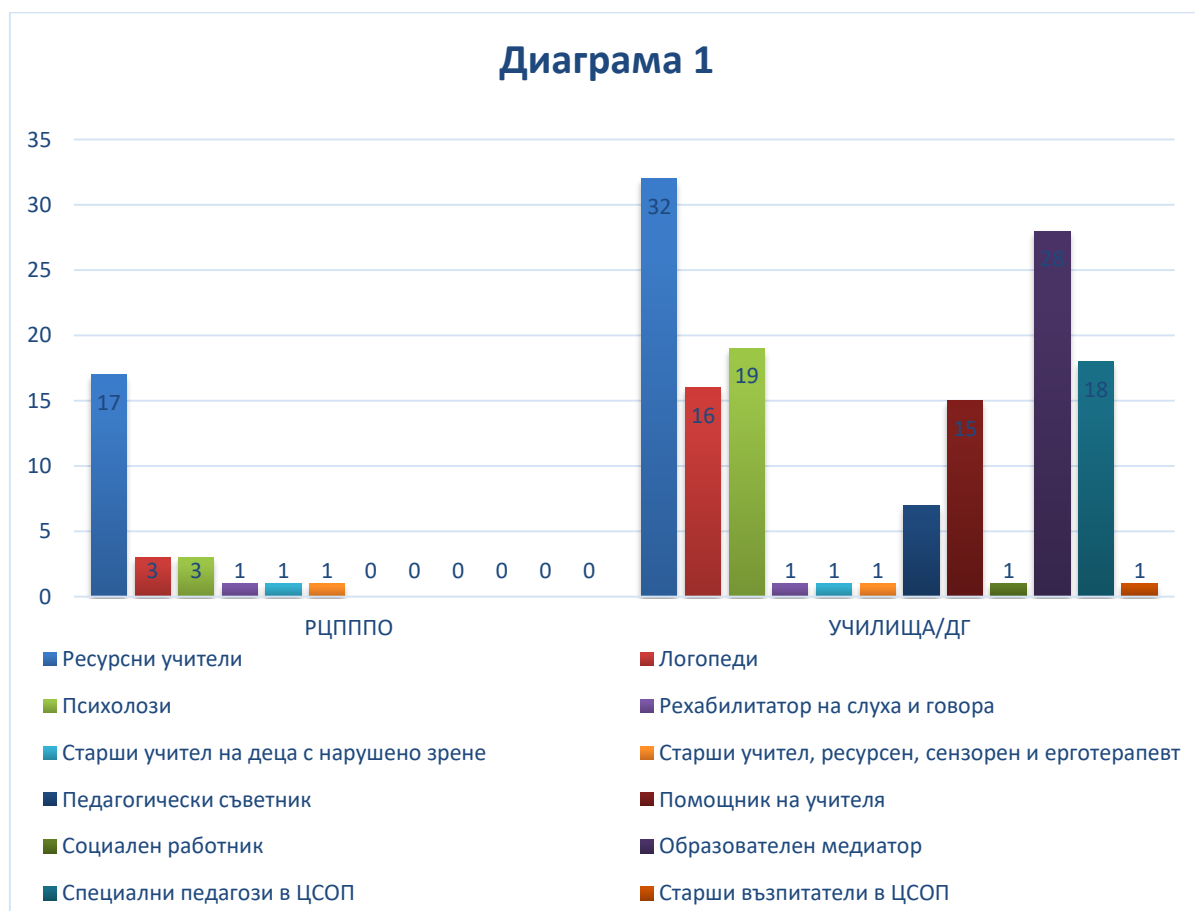
- 32 - учители, ресурсни;
- 16 - логопеди;
- 19 - психолози;
- 7 - педагогически съветника
- 18 – специални педагози ЦСОП
- 1 – старши възпитатели ЦСОП
- 15 – помощници на учителя
- 1– социален работник
- 28 – образователен медиатор
- 1 – ерготерапевт ЦСОП

Общият брой на педагогическите специалисти, които оказват допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности в общообразователни училища и детски градини на територията на област Монтана през учебната **2025/2026** година е показан в таблицата:

Таблица 1

Институция	Ресурсни учители	Логопеди	Психолози	Рехабилитатор на слуха и говора	Старши ресурсни учители с вменени функции за работа с деца с нарушено зрение	Старши учители, ресурсен, сензорен и ерготерапевт	Специални педагози ЦСОП	Старши възпитатели ЦСОП	Ерготерапевт ЦСОП	Педагогически съветници	Помощници на учителя	Социален работник	Образователен медиатор
РЦПП ПО	17	3	3	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Училища/ДГ	32	16	19	1	1	0	18	1	1	7	15	1	28

Диаграма 1

Изводи:

Данните показват, че по-голям процент от ресурсните учители, психолози и логопеди за предоставяне на допълнителна подкрепа се осигуряват от общообразователните училища. Рехабилитатор на слуха и говора, старши учител, ресурсен с вменени функции за работа с деца с нарушено зрение и старши учител, ресурсен, сензорен и ерготерапевт се осигуряват единствено от Регионалния център и оказват допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със сензорни нарушения на територията на цялата област. Забелязва се тенденция към назначаване на образователни медиатори, помощници на учителя и социален работник.

1.3. Брой специалисти, участващи в РЕПЛР и определени за предоставяне на ресурсно подпомагане по детски градини и училища в областта.

През учебната година 2 ресурсни учители, 2 логопеди и 2 психолози, участващи в състава на РЕПЛР предоставяха ресурсно подпомагане в детски градини и училища в област Монтана по определен график. Същите изпълняваха и регламентираните дейности по чл. 190, ал. 1, ал.2 и ал.3 от ЗПУО.

III. АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА РЦПППО

1. Организационна дейност

На 15.09.2025 г. РЦПППО – област Монтана откри учебната година, отбелязвайки деветнадесет години от своето създаване. На първия педагогически съвет се обсъдиха организационни въпроси, свързани с предстоящата учебна година, промените и предизвикателствата, които предстоят пред екипа на РЦПППО. Екипът към РЦПППО - Монтана се запозна подробно с принципите на приобщаващото образование и се обсъдиха промените в условията и реда за осигуряване на ресурсно подпомагане.

Бяха начертани перспективите и целите за работа на специалистите. На всички колеги бяха дадени подробни указания, свързани с особеностите относно условията и реда на работа, проведен бе начален инструктаж. Бяха посочени личните отговорности спрямо длъжностната характеристика на специалистите. Маркирани бяха акцентите, свързани с основните ключови фактори, които играят важна роля за резултатната работа на ресурсния учител за развитие на детето/ученика със специални образователни потребности, за обучение и възпитание, адекватни на обществените и личните очаквания и потребности.

2. Годишен план и график за дейността на сектор „Методическа дейност, оценка и насочване за допълнителна подкрепа за личностно развитие” към РЦПППО – обл. Монтана през учебната 2025/2026 г.

През октомври 2025г. е изготвен годишен план и график за дейността на РЕПЛР, утвърден със Заповед № РД-35/02.10.2025г. на Директора на РЦПППО – Монтана. В него са заложили основните дейности на екипа, както следва: методическа дейност, оценка и насочване за допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със СОП, насочване на ученици със СОП след завършен VII и X клас за продължаване на образованието в профили и специалности от професии. Горепосоченият планов документ съдържа информация в приложения относно темите, включени в програмата за методическа подкрепа на екипите за подкрепа за личностно развитие, и график за провеждане на планираните заседания на РЕПЛР през учебната 2025/2026 г.

В годишния план за дейността са планирани и дейности за работа в онлайн режим при оценяване в случай на усложнена епидемична обстановка в страната. Светът на модерни технологии и различните смарт технологични посоки осигуряват възможността дейността на РЕПЛР да се реализира и в онлайн среда в ситуация на необходимост. Социалната изолация на специалисти, учители, родители и ученици е преодолима с наличните комуникационни канали за общуване в електронен вариант. Наличните в съвременното ни дигитално-медийни компетентности в комбинация с високия професионализъм, добра квалификация и силна мотивация на специалистите от състава на РЕПЛР към РЦПППО – Монтана имат реален потенциал да предложат решения, ориентирани към осъществяване дейността на РЕПЛР, съгласно чл. 190 от ЗПУО, обн. ДВ бр. 79 от 13.10.2015г., в сила от 01.08.2016г. и в електронна среда. През учебната година за реализиране на дейността бяха използвани при необходимост алтернативни варианти за обучение в електронна среда от разстояние (електронни платформи за обучение, социални мрежи, приложения и др.) в непрекъснато партньорство и взаимодействие между всички заинтересувани страни в процеса на предоставяне на допълнителна подкрепа.

През учебната 2025/2026 година са проведени следните заседания на РЕПЛР:

1. Организационни заседания - **34**, които се провеждаха ежеседмично присъствено или в електронна среда с цел отчет на дейността на мобилните групи от състава на РЕПЛР през седмицата, обсъждане на организационни и текущи въпроси, касаещи ефективната организация на дейността по оценка и насочване за допълнителна подкрепа за личностно развитие и методическа дейност.

2. Официални заседания за оценка, насочване за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие и отлагане от задължително обучение в I клас

2.1. Брой заседания за отлагане по обективни причини от задължително обучение в I клас деца със СОП – **1 бр.**

2.2. Брой заседания за насочване на деца и ученици със СОП за обучение в Център за специална образователна подкрепа – **4 бр.**

2.3. Брой заседания за повторна оценка на индивидуални потребности на деца/ученици със СОП – **0 бр.**

2.4. Брой заседания за допълнителна специализирана оценка на образователните потребности за промяна формата на обучение – **3 бр.**

3. Дейност, свързана с функционална оценка на индивидуалните потребности (описва се проведеното оценяване на образователните потребности – период на оценяването на децата, формулировката на затрудненията на децата, статистика).

3.1. Методика и процедури на педагогическо оценяване от РЕПЛР

Педагогическите специалисти от състава на РЕПЛР извършват оценка на индивидуални потребности на децата и учениците в съответната детска градина или училище, където:

➤ Обсъждат с екипа за подкрепа за личностно развитие извършената оценка на образователните потребности на детето или ученика и се запознават с основанията за нейното извършване;

➤ Запознават се с документите, във връзка с извършената оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика;

➤ При необходимост провеждат събеседване с родителя/представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, и извършват наблюдение на детето или ученика със специални образователни потребности в естествената му среда;

➤ Отправят препоръки към екипите за подкрепа за личностно развитие, във връзка с допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности, в случай че направи предложение за одобряване на предоставянето.

3.2. Методология на оценяването

В процеса на работа бяха използвани следните методики: методика за функционална оценка и работа с деца с умствена изостаналост и от аутистичния спектър на МОН, „Бине-Терман“, Тест на Уекслър, Тест на Лурия „Десет думи“. Тестове за класификация - „Четвъртият е излишен“, моторика, концентрация, вербални тестове, рисувателни тестове /нарисувай човек, рисунка на дърво, прерисувай/. Най-използвани са картинните тестове - „Езиково разбиране, ”Елементарни понятия”,

”Познаване на цветове”, ”Назоваване на предмети”, ”История с картинки”, ”Аналогии по сходство”, ”Аналогии по теми”, ”Светът около нас в 68 картинки”, ”Разбиране на устна реч - Token test”. С картинните тестове се провокират умения за разказване и преразказване. Изследва се развитието на свързана реч (съставяне на изречения, умения за използване на съединителни съюзи, речников запас). Използват се и тестове за зрительно-моторна координация и изследване формирането на понятия, тест за откриване на грешки – нелогичности - „Сбъркани картинки”, тестове за психомоторно развитие, представени от Весела Банова: наблюдение на пози и движения при двигателна дейност, рисуване на човешка фигура, къща, дърво, рисуване на графем, невербални тестове за подражания на движения (теста на Хед - подражания на движения "ръка-око-ухо"). В предучилищна възраст се използва играта като метод за диагностика - конструктивни игри, игри-пъзели, игри за вгнездяване. Тези игри се използват като тест за мускулен тонус и оценяване качеството на жеста, движението. Оценява се развитието на нервно-двигателния контрол на ръката, китката, пръстите и координацията ръка - око. При учениците от начална и средна степен се отчитат четивни и писмени умения.

При организация и провеждане на редовни заседания на РЕПЛР за насочване към специални училища за деца с нарушен слух и нарушено зрение, както и към центрове за специална образователна подкрепа се използва стандартизирана тестова методика за оценка на образователните потребности от членовете на РЕПЛР, попълват се карти за функционална оценка и се изготвят протоколи от заседанията. Родителите се запознават с извършената функционална оценка на образователните потребности на съответния ученик срещу подпис.

3.3. Въвеждане на функционална оценка на основата на Международната класификация на функционирането, уврежданията и здравето

През учебната 2023/2024г. в българската образователна система беше въведен функционален модел на оценка на образователните потребности.

Приобщаващото образование в България очерта перспектива за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на деца и ученици в рамките на тяхното обучение. Децата и учениците със специални образователни потребности и/или хронични заболявания са тези, за които е предвидена възможността за получаване на допълнителна подкрепа за личностно развитие и ресурсно подпомагане. Входът към тази подкрепа и нейното развитие в голямата си част зависи от индивидуалната функционална оценка на потребностите. В Наредбата за приобщаващо образование е посочено, че тази функционална оценка се основава на Международната класификация на функционирането, уврежданията и здравето (МКФУЗ) на Световната здравна организация във вариант за деца и юноши (ICF-CY). От учебната 2024/2025 г. в хода на въведения модел за функционално оценяване се определя и интензивността на допълнителната

подкрепя и броя часове на съответните специалисти, осъществяващи ДПЛР в учебното заведение. Ключова роля за учениците с тежки дефицити в познавателната сфера играят изграждането и обособяването на пространства за интензивност на подкрепата в учебните заведения.

В област Монтана педагогически специалисти от РЦПППО – Монтана, сертифицирани обучители на МОН по прилагането на ICF – СУ, проведеха различни форми на квалификация във връзка с въвеждането на инструментариума за функционална оценка и оказаха методическа подкрепа на педагогически специалисти от образователни институции в областта.

3.4. Обобщена информация за изготвени доклади, мотивирани становища, протоколи, карти за оценка от РЕПЛР, чек-листове и др.

3.4.1. Мобилните групи от състава на РЕПЛР са изготвили подробни и мотивирани доклади и становища за насочване на деца и ученици със специални образователни потребности към допълнителна подкрепа за личностно развитие в училища и детски градини след заявено желание на родител. Изготвени и класирани в класьор са **89 доклади по чл.190, ал.3, т.1 и т.2 от ЗПУО**, от тях **108** деца и ученици със СОП са с потвърдени оценки и са насочени за **допълнителна подкрепа** в училища и детски градини и **5** са с **неодобрена оценка**, които са насочени за оказване на **обща подкрепа** от училища и детски градини. */Ачо Петров – IX клас, ПГХЗ „Дм. Ив. Менделеев“ – гр. Лом; Радомир Стефанов – II клас, ОУ „Г. С. Раковски“ – с. Бързия; Цветан Цветанов – V клас, I ОУ „Никола Първанов“ – гр. Лом; Радослав Витанов – VIII клас, ПГ „Д-р Иван Панов“ – гр. Берковица; Роза Витанова – X клас, ПГ „Д-р Иван Панов“ – гр. Берковица/.*

3.4.2. Изготвени са мотивирани становища относно:

- *Промяна формата на обучение*

➤ По подадено заявление от родител и заявление с изх. № 27/06.10.2025г. на директора на СУ „Св. Св. Кирил и Методий“- с. Лехчево, вх. № 127/07.10.2025г. на РЦПППО-Монтана е извършена специализирана оценка на образователните потребности на ученика **Александър Валериев IV клас** - СУ „Св. Св. Кирил и Методий“- с. Лехчево и е изготвено становище относно *промяна формата на обучение от дневна в индивидуална.*

➤ По подадено заявление от родител и заявления с изх. № 20/27.10.2025г. на директора на I ОУ „Н. Й. Вапцаров“- гр. Берковица, вх. № 302/27.10.2025г. на РЦПППО-Монтана е извършена специализирана оценка на образователните потребности на ученика **Кристиян Рангелов I клас** – I ОУ „Н. Й. Вапцаров“- гр. Берковица и е изготвено становище относно *промяна формата на обучение от дневна в индивидуална.*

➤ По подадено заявление от родител и заявление с изх. № 177/10.11.2025г. на директора на III ОУ „Д-р Петър Берон“- гр. Монтана, вх. № 376/10.11.2025г. на РЦПППО-Монтана е извършена специализирана оценка на образователните потребности на ученика **Калоян Христов Vб клас** - III ОУ „Д-р Петър Берон“- гр. Монтана и е изготвено становище относно *промяна формата на обучение от дневна в индивидуална*.

Изготвени са **мотивирани становища** относно *промяна формата на обучение от дневна в индивидуална- 3 на брой*.

3.4.3. Преместване на учениците от профил в професия и от професия в профил

През учебната 2025/2026г. няма преместване на ученици със СОП от професия в профил и от профил в професия

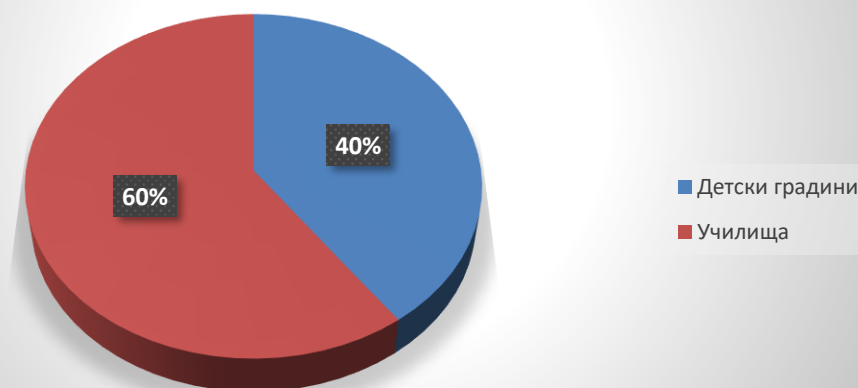
3.4.4. Извършени дейности за одобряване/неодобряване на оценка по чл. 190, ал. 3, т. 1 от ЗПУО и чл. 135 от Наредбата за приобщаващо образование:

Въз основа на функцията по чл. 190, ал. 3, т. 1 от ЗПУО са извършени **101 функционални оценки на 101 деца и ученици**. Изготвени са мотивирани доклади и чек-листове за осъществена комуникация с родители или настойници, директори, заместник-директори и учители. По желание на родителите и невъзможност за пътуване поради влошено здравословно състояние на учениците оценки на образователни потребности се извършват в онлайн режим посредством платформи, приложения и други.

Таблица 2

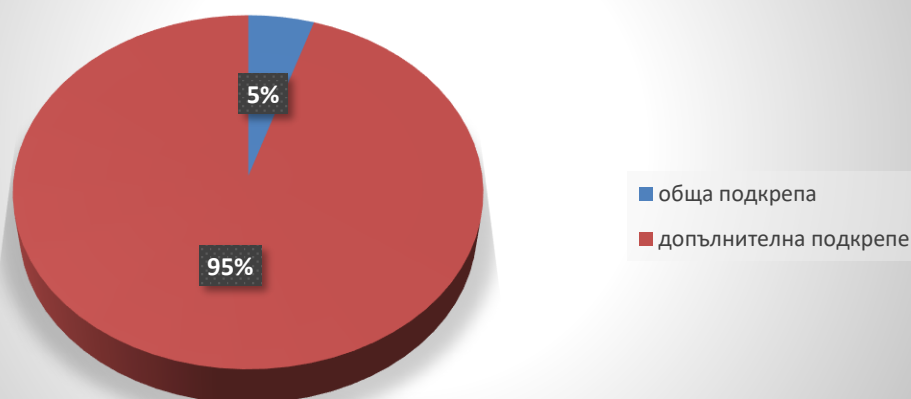
Област	Вид учебно заведение	Брой учебни заведения	Брой деца/ученици	Обща подкрепа	Допълнител на подкрепа
Монтана	ДГ	20	29	0	29
	Училища	30	72	5	67
ОБЩО:		50	101	5	96

Диаграма 2
Съотношение на извършени оценки
по училища и детски градини

В диаграма 2 е видно, че относителният дял по отношение извършените дейности за одобрение на оценка по чл. 190, ал. 3, т. 1 от ЗПУО и чл. 135 от Наредбата за приобщаващото образование е съответно **40%** за ДГ и **60%** за училищата, като в понятието училища са включени всички професионални и профилирани гимназии, основни училища, средни училища в област Монтана. Процентово преобладава относителният дял на извършените оценки в неспециализираните училища.

Диаграма 3
Вид на препоръчаната подкрепа

В диаграма 3 се визира в процентово съотношение вида на препоръчаната подкрепа след одобряване/неодобряване на оценки по чл. 190, ал. 3, т. 1 от ЗПУО и чл. 135 от Наредбата за приобщаващото образование. **95%** от децата и учениците са насочени по посока реализиране на дейности по осигуряване на допълнителна подкрепа, **5%** от тях за насочени за оказване на обща подкрепа.

Изводи:

По чл.190, ал. 3, т. 1 от ЗПУО е извършена оценка на **101** нови случаи.

От диаграми 2 и 3 е видно, че от общия брой извършени оценки **40%** са в ДГ, **60%** в неспециализираните училища. От тях **5%** са насочени за обща подкрепа, а за допълнителна подкрепа са насочени **95 %** от децата.

Данните показват, че по - голям процент от децата /учениците имат необходимост от оказване на допълнителна подкрепа за личностно развитие. За тях е необходимо да се изготвят индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми по един или няколко учебни предмета.

3.4.5. Извършена оценка по чл. 190, ал. 3, т. 2 от ЗПУО и чл. 136 от Наредбата за приобщаващото образование:

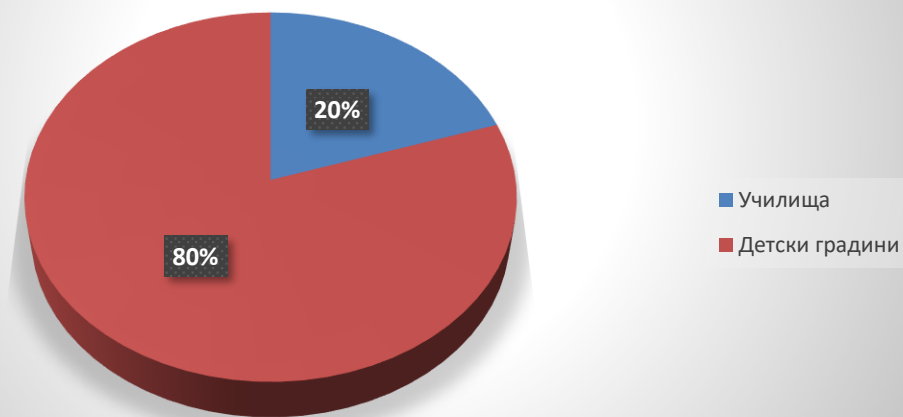
Въз основа на функцията по чл. 190, ал. 3, т. 2 от ЗПУО (извършване на **оценка на индивидуални образователни потребности** от РЕПЛР в случаите, когато е невъзможно да се сформира екип по чл. 188) са извършени оценки от РЕПЛР –**12 на брой: ДГ „Слънчице“ – с. Якимово – 1; ДГ „Щурче“ – с. Портитовци – 1; ОУ „Христо Ботев“ – с. Расово – 1; ДГ №8 „Пролет“ – гр. Монтана, филиал „Слънце“-с. Габровница – 1; ДГ №6 „Слънце“ – гр. Монтана - 2; ДГ „Звънче“ – гр. Берковица – 1; ДГ №6 „Виктория Пишурка“ – гр. Лом – 1; ДГ „Слънчице“ – гр. Вършец – 2; ДГ „Пролетна дъга“ – гр. Берковица – 1; ОУ „Кирил и Методий“ – с. Замфир – 1.**

Извършена оценка от РЕПЛР на 12 деца, като на всички 12 оценката е одобрена.

Таблица 3

Област	Вид учебно заведение	Брой учебни заведения	Брой деца/ученици	Обща подкрепа	Допълнител на подкрепа
Монтана	ДГ	8	10	0	10
	Училища	2	2	0	2
ОБЩО:		10	12	0	12

Диаграма 4
Съотношение на брой извършени
оценки по училища и детски градини

Изводи: По чл.190, ал. 3, т.2 от ЗПУО е извършена оценка на **12 нови случая**. Децата са насочени към дейности за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие.

От Диаграма 4 е видно, че **80%** от общия брой извършени оценки по чл. 190, ал.3, т.2 са в детски градини, а **20%** са за училищата. РЕПЛР е извършил оценка на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа на 12 деца в област Монтана.

Диаграма 5
Вид на препоръчана подкрепа детски
градини

Изводи:

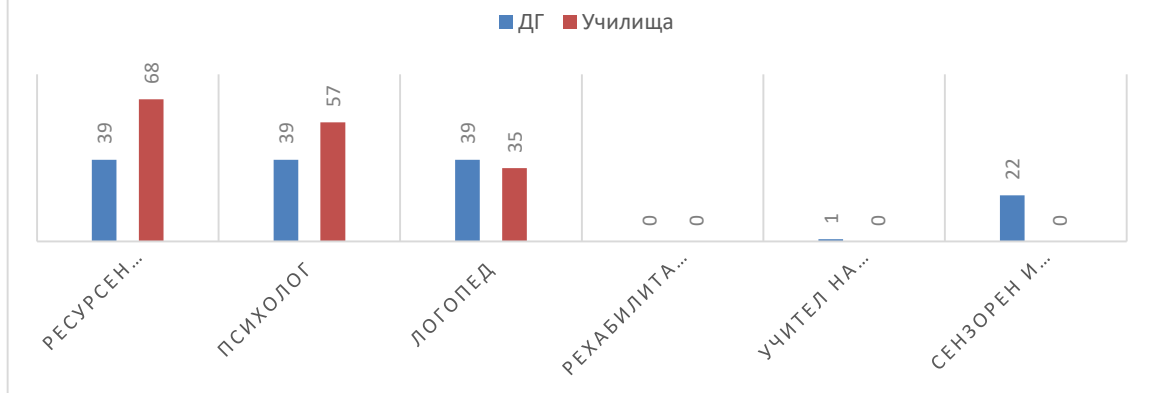
От извършените оценки на нови случаи по чл.190, ал. 3, т. 2 от ЗПУО е видно, че няма деца и ученици насочени за обща подкрепа. За допълнителна подкрепа са насочени **100%** от децата, на които е извършена функционална оценка на образователните потребности в детски градини. Посочените данни показват, че децата имат необходимост от оказване на допълнителна подкрепа за личностно развитие, което е видно в Диаграма 5.

При направена оценка въз основа на функцията по чл. 190, ал. 3, т. 1 и т. 2 от ЗПУО, РЕПЛР към РЦПППО – Монтана е препоръчал за децата и учениците, получаващи допълнителна подкрепа, работа със следните специалисти:

Таблица 4

Учебно заведение	Ресурсен учител	Психолог	Логопед	Рехабилитатор на слуха и говора	Старши учител на деца с нарушено	Сензорен и ерготерапевт
ДГ	39	39	39	0	1	22
Училища	68	57	35	0	0	0

ДИАГРАМА 6 ПРЕПОРЪЧАНИ ОТ РЕПЛР СПЕЦИАЛИСТИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА

В съответствие с таблица 4 на диаграма 6 е онагледена потребността от педагогическите специалисти, които са ангажирани с предоставянето на допълнителна подкрепа за личностно развитие по училища и детски градини в област Монтана. От диаграмата се вижда, че предвид потребностите на децата относително по-голям е дялът на препоръчаните от РЕПЛР специалисти ресурсен учител, психолог и логопед, както в училищата, така и в детските градини. Среден дял заема старши ресурсен учител, сензорен и ерготерапевт. По-нисък е дялът на старши учител на деца с нарушено зрение. За учебната 2025/2026г. по чл. 190, ал. 3, т. 1 и т. 2 от ЗПУО няма препоръчан рехабилитатор на слуха и говора.

Диаграма 7 ДГ в област Монтана

Изводи:

В диаграма 7 е онагледена в процентно отношение необходимостта от специалисти, без чиято дейностна реализация допълнителната подкрепа за личностно развитие не би била пълноценна: ресурсни учители - **28%**, психолози – **28%**, логопеди – **28%**, старши ресурсен учител, сензорен и ерготерапевт – **15%**, старши учител на деца с нарушено зрение – **1%**.

Диаграма 8 представя процентно отношение на необходимите специалисти в училищата от област Монтана, без чиято дейностна реализация допълнителната подкрепа не би била пълноценна: ресурсни учители - **42%**, психолози – **36%**, логопеди – **22%**. В училище за учебната 2025/2026г. не се отчита необходимост от рехабилитатор на слуха и говора, учител на деца с нарушено зрение и сензорен и ерготерапевт.

Изводи:

При направена оценка на потребностите на деца и ученици със СОП от областта, съгласно чл. 190, ал. 3, т. 1 и т. 2 от ЗПУО, за реализирането на допълнителна подкрепа в училищата и детските градини преобладаващ е дялът на психолозите, ресурсните учители и логопедите. Като цяло необходимостта от специалисти проличава в отразените Диаграма 6, Диаграма 7 и Диаграма 8, от които е видно, че освен основните специалисти: ресурсни учители, психолози и логопеди, е налична

необходимост и от учител на деца с нарушено зрение и старши ресурсен учител, сензорен и ерготерапевт.

3.4.6. Извършена оценка по чл. 190, ал. 3, т. 3 от ЗПУО и чл. 137 от Наредбата за приобщаващо образование:

Въз основа на функцията по чл. 190, ал. 3, т. 3 от ЗПУО (повторна оценка на индивидуални потребности при несъгласие на родител) – през учебната 2025/2026 не е извършвана повторна оценка.

3.4.7. Извършена оценка по чл. 190, ал. 3, т. 4 от ЗПУО и чл. 138 от Наредбата за приобщаващо образование за насочване към специални училища за деца с нарушен слух и нарушено зрение, както и към Центрове за специална образователна подкрепа / ЦСОП/:

➤ През учебната 2025/2026г. РЕПЛР насочи към **специални училища за деца с нарушен слух и нарушено зрение 1 дете**, както следва:

Изготвено е мотивирано становище от РЕПЛР по подадено заявление от родител през учебната 2025/2026г. за насочване за обучение към специално училище за деца с нарушен слух „Проф. Стоян Белинов“ – гр. Пловдив – 1 дете / *Нанси Николов – ПГ в ДГ „Слънчева дъга“ – с. Медковец /*

➤ През учебната 2025/2026г. РЕПЛР насочи към **центрове за специална образователна подкрепа 13 деца/ученици**, както следва:

Изготвени са мотивирани становища от РЕПЛР по подадени заявления от родители през учебната 2025/2026г. за насочване за обучение в изнесени паралелки/групи към ЦСОП „Христо Ботев“- гр. Берковица – **5 деца/ученици** /*Емил Христов, VIII клас в ПГ „Д-р Иван Панов“ – гр. Берковица; Цветелин Иванов, VI клас в I ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – гр. Монтана; Стелиан Димитров, VII клас в III ОУ „Д-р Петър Берон“ – гр. Монтана; Виктор Филипов, VII клас в IV ОУ „Иван Вазов“ – гр. Монтана; Сашко Иванов, разновъзрастова група в ДГ „Слънце“, филиал на ДГ №8 „Пролет“ – гр. Монтана/*

Изготвени са мотивирани становища от РЕПЛР по подадени заявления от родители през учебната 2025/2026г. за насочване за обучение в изнесени паралелки/групи към ЦСОП „Д-р Петър Берон“- гр. Лом – **8 деца/ученици** /*Илиян Лилянов, V клас в I ОУ „Васил Левски“ – гр. Вълчедръм; Янислав Георгиев – I клас в СУ „Отец Паисий“ – гр. Лом; Румяна Янкова – VII клас в СУ „Отец Паисий“ – гр. Лом; София Иванова – I клас в СУ „Отец Паисий“ – с. Медковец; Даримир Кутиев – I клас в СУ „Димитър Маринов“ – гр. Лом; Алекс Михайлов – VII клас в I ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – гр. Монтана; Николай Сашков – VII клас в СУ*

„Димитър Маринов“ – гр. Лом; Вероника Ерменкова - VII клас в СУ „Христо Ботев“ – гр. Брусарци/

При организация и провеждане на редовни заседания на РЕПЛР за насочване към специални училища за деца с нарушен слух и нарушено зрение, както и към центрове за специална образователна подкрепа се използва стандартизирана тестова методика за функционална оценка на образователните потребности от членовете на РЕПЛР, попълват се кратки карти за функционална оценка и се изготвят протоколи от заседанията. Родителите се запознават с извършената функционална оценка на образователните потребности на съответния ученик срещу подпис.

В централите за специална образователна подкрепа се осигуряват адекватни на спецификата на здравословното състояние на децата грижи, съобразени с индивидуалните им потребности и възможности, осигурява се подкрепа за развиване на полезни умения за справяне с дейности от ежедневието, ориентиране и мобилност, зрително подпомагане, рефлексотерапия, музикотерапия, тактилно творчество, арт-терапия и други педагогически форми и методи на корекционно въздействие.

3.4.8. Информация за обучението на децата и учениците в изнесени групи/паралелки на центрове за специална образователна подкрепа

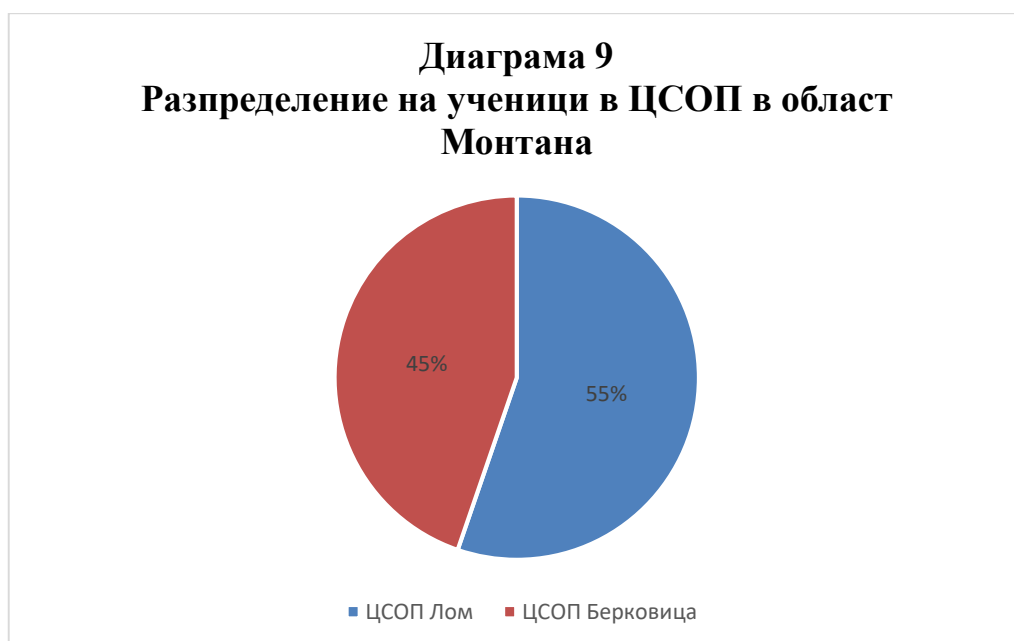
През учебната 2025/2026г. на територията на област Монтана учениците с умерена и тежка умствена изостаналост и множество увреждания са записани в образователните училища, но се обучават в изнесени групи/паралелки в два центъра за специална образователна подкрепа ЦСОП „Христо Ботев“ – Берковица и ЦСОП „Д-р Петър Берон“ – Лом, в които се осъществява консултативна, диагностична, корекционно-възпитателна, лечебно-възстановителна, рехабилитационна и профилактична дейности, насочени към коригиране и компенсирание на съответните увреждания и нарушения и стимулиране развитието на учениците. Изготвено е предложение от РЕПЛР за разпределението на учениците с множество увреждания в изнесени паралелки/групи към Център за специална образователна подкрепа „Д-р Петър Берон“- Лом и Център за специална образователна подкрепа „Христо Ботев“- Берковица, както и в социални услуги в общността - ЦНСТДМУ-Монтана и КЗСУ „Св. Мина“- Монтана. На база на направеното предложение директорът на РЦПППО-Монтана е изготвил предложение до Началника на РУО-Монтана с копие до кмета на община Монтана:

За учебната 2025/2026 година в ЦСОП „Д-р Петър Берон“ - гр. Лом се оформиха *седем изнесени групи*, при които броят на учениците в III „в“ група с множество увреждания е 6 ученици, IV „г“ група с

множество увреждания е 6 ученици, V „д“ група с множество увреждания е 5 ученици, VI „е“ група с множество увреждания е 6 ученици, VII „ж“ група с множество увреждания е 6 ученици, VIII „з“ група с множество увреждания е 6 ученици и IX „и“ група с множество увреждания е 6 ученици.

За учебната 2025/2026 година в ЦСОП „Христо Ботев“ - гр. Берковица се оформиха *седем изнесени групи*, при които I група ученици с умствена изостаналост и множество увреждания I и II клас е 4 ученици, II група ученици с умствена изостаналост и с множество увреждания III и IV клас е 5 ученици, III група V, VI и VIII клас е 5 ученици, IV група VII, VIII и IX клас – профилирана е 5 ученици, V група IX-X клас – профилирана е 5 ученици, VI група X клас – профилирана е 5 ученици, VII група XI-XII клас – профилирана е 5 ученици.

За учебната 2025/2026 година се оформиха *две изнесени групи* в социални услуги в общността - ЦНСТДМУ-Монтана, ул. „Княз Александър Батенберг“ №38А; ЦНСТДМУ-Монтана, ул. „Академик Иван Дуриданов“ №16А и КЗСУ „Св. Мина“- Монтана, ул. „22 Септември“ №46, при които броят на учениците в I „а“ група с множество увреждания е 5 ученици и II „б“ група с множество увреждания е 6 ученици.

Изводи:

От Диаграма 9 е видно процентово отношение в разпределението на учениците с множество увреждания в изнесени паралелки/групи към Център за специална образователна подкрепа „Д-р Петър Берон“ – Лом –

55% и Център за специална образователна подкрепа „Христо Ботев“-Берковица – 45%.

Част от децата, получаващи подкрепа от ЦСОП, са настанени за отглеждане в социални услуги в общността, както следва: ЦНСТДМУ – Монтана – 5 ученици, КЗСУ „Св. Мина“ - Монтана – 3 ученици, ЦНСТДМБУ – с. Гаврил Геново – 1 ученик.

Педагогическите специалисти, които оказват допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности в ЦСОП през учебната година са:

18 – специални педагози;

1 – старши възпитатели и възпитатели;

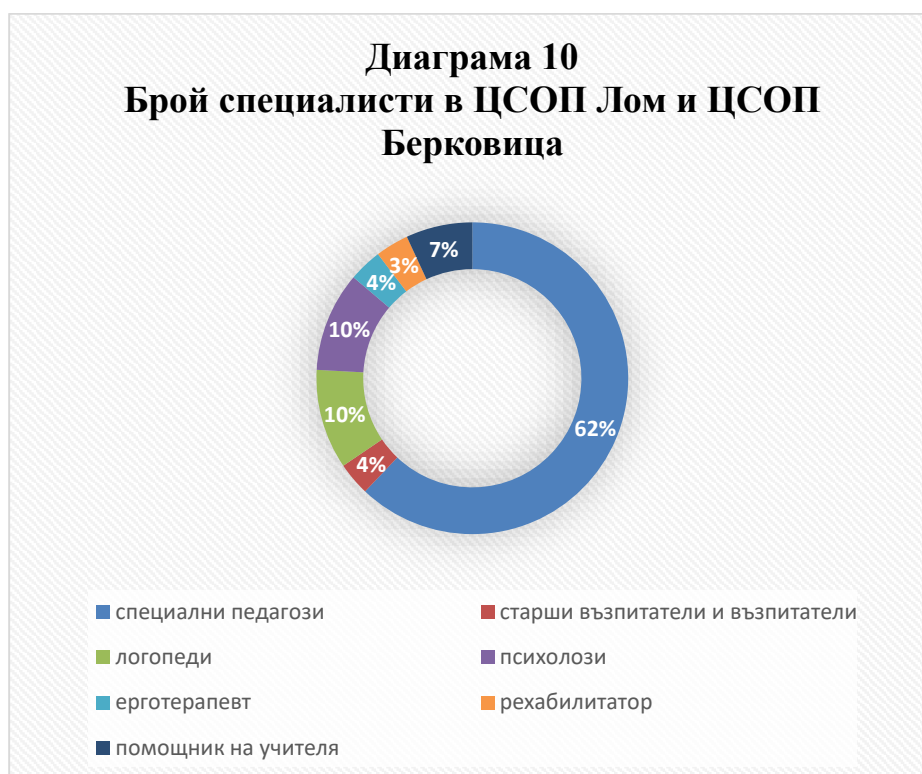
3 – логопеди;

3 – психолози;

1 – ерготерапевт

1 – рехабилитатор

2 – помощници на учителя

От диаграма 10 е видно тяхното процентно съотношение, където за специалните педагози е **62%**, старши възпитатели - **4%**, за психолозите - **10%**, за логопедите – **10%**, ерготерапевт - **4%**, помощници на учителя – **7%** .

Изводи:

В центровете за специална образователна подкрепа се осигуряват адекватни на спецификата на здравословното състояние на децата грижи, съобразени с индивидуалните им потребности и възможности, осигурява се подкрепа за развиване на полезни умения за справяне с дейности от ежедневието, ориентиране и мобилност, зрително подпомагане, рефлексотерапия, музикотерапия, тактилно творчество, арт-терапия и други педагогически форми и методи на корекционно въздействие. В процентово съотношение преобладава числеността на специалните педагози – **62%**. По приблизително равен дял са специалистите логопеди – **10%** и психолози – **10%**. По-малък е процентния дял на помощниците на учителя – **7%**, възпитателите – **4%**, ерготерапевт – **4%** и рехабилитатор – **3%**. Специалните педагози са по-големият относителен дял от ангажираните в сферата осигуряване на допълнителната подкрепа за личностно развитие при работа с деца и ученици с множество увреждания и тежки дефицити в познавателната сфера.

В края на учебната 2025/2026 г. е проследен напредъка в развитието на учениците, обучаващи се в изнесени групи/паралелки на ЦСОП „Христо Ботев” - гр. Берковица и ЦСОП „Д-р Петър Берон” - гр. Лом, като предстои да се представят доклади за напредъка в развитието на учениците и доклад - оценка на всеки ученик за постигнатите резултати от обучението по индивидуалната учебна програма по учебни предмети от индивидуалния учебен план и индивидуалните учебни програми за терапия и рехабилитация.

3.4.9.Насочвания на ученици по чл.145, ал.6 от ЗПУО

- Брой насочени ученици

Общият брой на учениците със СОП, които ще продължат обучението си в VIII кл. е **45**.

- Професионално ориентиране и консултиране на учениците след завършен VII клас; брой и вид на училищата, профил/професия и специалност

РЦПППО - Монтана, РУО - Монтана и ЦПЛР „Ние вработата“ - Монтана организираха и проведеха информационна кампания под наслов „*За да съм ориентиран, трябва да съм информиран*“, на която бе представен държавния план-прием за учебната 2026/2027 година за насочване на ученици със СОП, завършващи VII клас по реда на чл. 120, ал. 7 от ЗПУО. По време на кампанията бяха представени възможностите за избор на подходящ профил или професия за учениците със СОП. Мобилните групи от състава на РЕПЛР към РЦПППО – Монтана коментираха интересите и затрудненията на учениците, както и наличните

възможности за избор на подходящ профил или професия с ЕПЛР в учебните заведения, и с родителите чрез телефонни разговори.

План-приемът след завършен VII клас за учениците със специални образователни потребности в област Монтана се реализира в **6 Средни училища** /СУ „ Отец Паусий“-гр. Лом, II СУ „ Н. Й. Вапцаров“- гр. Монтана, VI СУ „Отец Паусий“- гр. Монтана, VII СУ „Йордан Радичков“- гр. Монтана, СУ „Христо Ботев“-гр. Брусарци; СУ „Иван Вазов“-гр. Вършец/, **8 Професионални гимназии** /ПГЛП – гр. Монтана, ПГСС „Дунавска земя“ – с. Ковачица, ПГ „Димитър Маринов“ – гр. Вълчедръм, ПГТЕ „Христо Ботев“- гр. Монтана; ПГХЗ „Д. И. Менделеев-гр. Лом; ПГПТ-гр. Лом; ПГТ „Владимир П. Минчев“ – с. Владимирово; ПГСС „Марко Марков“ – с. Г. Дамяново; ЛПГ – гр. Берковица / и **3 Профилирани гимназии** / ПГ „ Д-р Иван Панов“- гр. Берковица, ПГ „Найден Геров“ – Лом, ПМПГ „Св. Климент Охридски“ – гр. Монтана/. Общият брой на учениците със СОП, които ще продължат обучението си в VIII кл. е **45**.

На 20 април 2026 г. чрез електронната платформа Microsoft Teams се проведе информационна кампания „ЗА ДА СЪМ ОРИЕНТИРАН, ТРЯБВА ДА СЪМ ИНФОРМИРАН“ за представяне на план-прием за учебната 2026/2027 година с информация за консултиране и насочване на ученици със СОП, завършващи VII клас с удостоверение за завършен клас. Инициативата се реализира съвместно от РУО – Монтана, РЦПППО – Монтана и ЦПЛР „Ние врабчетата“ – Монтана. В нея се включиха ученици със СОП, завършващи VII клас от областта, техните родители, педагогически специалисти, експерти и директори на образователни институции. В хода на кампанията с обединени усилия и добро междусекторно партньорство бяха дадени отговори на въпроси като:

- Какви са възможностите за продължаване образованието на ученици със СОП за учебната 2025/2026 година в област Монтана?
- Какви са необходимите документи за кандидатстване и срокове за тяхното подаване?
- Как и кога ще протече процесът на консултиране на ученици със СОП и техните родители по места в област Монтана?
- Какви са добрите практики на училищата в област Монтана?
- Каква специализирана подкрепа предлагат центровете за специална образователна подкрепа в област Монтана?

На основание чл. 140, ал. 2 от Наредба за приобщаващото образование, обн. ДВ, бр.86/27.10.2017г., изм. и доп. ДВ, бр. 105 /18.12.2018 г., изм. и доп. ДВ, бр. 48 /26.05.2020 г., изм. и доп. ДВ, бр.92 /27.10.2020г., изм. и доп. ДВ, бр.91/02.11.2021г., родителите и учениците

със специални образователни потребности са подали необходимите документи в срок до 04.05.2026г. за прием в профили и специалности от професии, в които учениците могат да продължат обучението си за придобиване на професионална квалификация след завършен VII клас.

В изпълнение на чл. 140, ал. 1 и чл. 142, ал. 1-3 от Наредба за приобщаващото образование, обн. ДВ, бр.86/27.10.2017г., изм. и доп. ДВ, бр. 105/18.12.2018г., изм. и доп. ДВ, бр. 48 /26.05.2020 г., изм. и доп. ДВ, бр.92 /27.10.2020г., изм. и доп. ДВ, бр.91/02.11.2021г., Регионалният екип за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности изготви **45 становища** за насочване на съответния ученик в подходящ профил или специалност от професия, съобразен с държавния план-прием в област Монтана за учебната 2026/2027г., утвърден със Заповед №РД-05-243/23.03.2026г. на Началника на РУО-Монтана. Членовете на РЕПЛР са направили преценка на индивидуалните потребности и възможности на всеки ученик, на личните интереси и мотивацията им за продължаване на обучението в профили или специалности от професии. Направени са препоръки за изготвянето на индивидуалния учебен план, за адаптирането на учебната среда и за подходящата форма на обучение на конкретния ученик. Становищата са съобразени с индивидуалните потребности и здравословното състояние на учениците. Взето е под внимание в определени случаи и мнението на родителя/настойника на ученика за насочване в най-близкото учебно заведение.

През учебната 2026/2027г. няма да продължат обучението си **4 ученици** със СОП по следните причини:

Росен Димитров VII клас, III ОУ „Иван Вазов”, гр. Берковица се е обучавал по общообразователен учебен план и ще завърши учебната 2025/2026 г. със Свидетелство за завършено основно образование - **Писмо с Изх. №РД-11-173/28.04.2026г. на Директора на III ОУ „Иван Вазов“ – гр. Берковица.**

Виктория Аврамова VII клас, I ОУ „Св. Св. Кирил и Методий”, гр. Монтана се е обучавала по общообразователен учебен план и ще завърши учебната 2025/2026г. със Свидетелство за завършено основно образование - **Писмо с Изх. №РД-11-256/01.04.2026г. на Директора на I ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – гр. Монтана.**

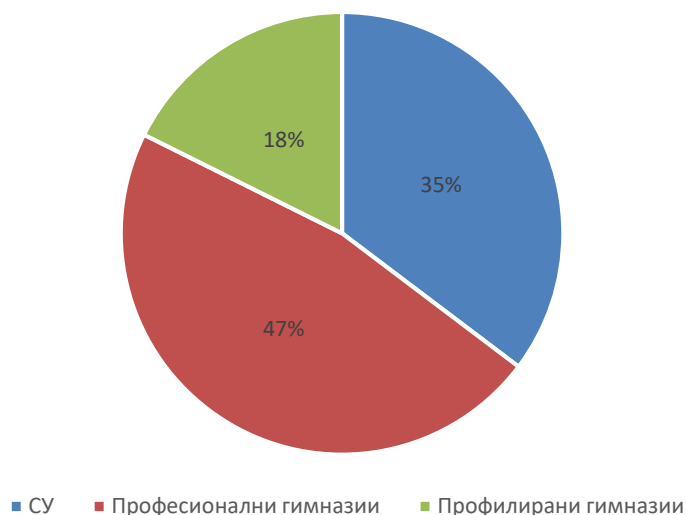
Александър Стефанов VII клас, III ОУ „Д-р Петър Берон”, гр. Монтана се е обучавал по общообразователен учебен план и ще завърши учебната 2025/2026г. със Свидетелство за завършено основно образование - **Писмо с Изх. №468/24.04.2026г. на Директора на III ОУ „Д-р Петър Берон“ – гр. Монтана.**

Даниел Борисов VII клас, СУ „Отец Паисий“, с. Медковец - видно от писмо с изх. № 177/30.04.2026г. на Директора на СУ „Отец Паисий“ – с. Медковец, ученикът е отписан от училище със заповед на директора №601/17.04.2026г., тъй като трайно непосещава училище по неуважителни причини.

Таблица 5

Вид учебно заведение	СУ	Професионални гимназии	Профилирани гимназии
Брой учебни заведения	6	8	3

Диаграма 11
Реализация на план-прием 2026/2027

Изводи:

От показаната диаграма 11 е видно, че реализацията на план-приема на ученици, завършващи с удостоверение за завършен VII клас, се реализира в най-голям процент в **професионални гимназии – 47%** и в **средни училища – 35%**. Относително по-малък е дялът на учениците, които са насочени да продължат обучението си в **профилираните гимназии – 18%**. На областно ниво се наблюдава тенденция към разширяване на възможностите за насочване на ученици със СОП към овладяване на професионално обучение по първа СПК или по част от професия. Голям е относителният дял на професионалните гимназии, които предлагат възможности за обучение на ученици със СОП, осигурявайки им по-добра възможност за реализация на пазара на труда.

- **Професионално ориентиране и консултиране на учениците след завършен X клас**

Ученици със СОП, които се обучават по специалности от професии и ще продължат обучението си XI клас при заявено желание от родителите и разрешение от МОН - няма ученици, за които се налага разрешение от МОН

3.4.10. Въз основа на функцията по чл. 190, ал. 3, т. 9 от ЗПУО (за отлагане по обективни причини от задължително обучение в I клас на деца със СОП) – 1 заседание на РЕПЛР.

Отложени от задължително обучение в I клас по здравословни причини през втория учебен срок на учебната 2026/2027г. са **11 деца:** /Антъни Любенов, ДГ №4 „Калинка” – гр. Монтана; Виктор Дакев, II ОУ „Христо Смирненски” – гр. Берковица; Николай Савов, ДГ №10 „Детелина“ – гр. Монтана; Рая Христова, ДГ №9 „Зора“ – гр. Монтана; Зорка Георгиева, ДГ „Звънче“ – гр. Берковица; Кристиан Павлов, ДГ „Щастливо детство“ – с. Мадан; Лия Димитрова, ДГ №1 „Снежанка“ – гр. Лом; Катрин Георгиева, ДГ №2 „Незабравка“ - гр. Монтана; Деница Николаева, ДГ „Синчец“ – гр. Брусарци; Амет Цветанов, ДГ №12 „Звънче“ – гр. Лом, Сашко Сергеев, ДГ №8 „Пролет“ – гр. Монтана/.

4. Методическа подкрепа

4.1. Предоставена методическа подкрепа по чл.190, ал. 3, т. 6 от ЗПУО и чл.144 от Наредбата за приобщаващо образование.

През учебната 2025/2026г. РЕПЛР организира и проведе обучения, информационни срещи, уебинари, семинари, тренинги и др. за осигуряване на методическа подкрепа на педагогически специалисти – директори, координатори, председатели и членове на ЕПЛР от детски градини, специализирани и неспециализирани училища и центрове за специална образователна подкрепа, тематично съобразени с конкретните потребности, появили се в процеса на реализиране на приобщаващо образование на територията на областта, както и обучения с присъждане на квалификационни кредити.

- **Планирани и проведени методически работни срещи, информационни семинари, уебинари, кръгли маси и др.:**

Във връзка с предоставянето на **методическа подкрепа** на Екипите за подкрепа за личностно развитие в училища, детски градини, ЦПЛР и ЦСОП, *Регионалният екип за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности-област Монтана*

организира **тренинги, методически срещи, уебинари, информационни семинари, интервизии, супервизии, консултативни работни срещи** и др. с педагогически специалисти, председатели и членове на ЕПЛР, директори и зам. директори на детски градини и училища по подадена заявка за участие, както следва:

- 30.11.2025 работна среща на тема *„Децата и екранното време“* с цел оказване на методическа подкрепа на родители и педагогически специалисти от ДГ „Слънце“ – гр. Вършец – **20 участници**
- 20.04.2026г. информационна кампания на тема *„За да съм ориентиран, трябва да съм информиран“*, проведена в електронна среда в платформа Microsoft Teams – **31 участници**
- 27.04.2026г. психо-социален тренинг на тема *„Стрес и Бърнаут при учителите – стратегии за превенция“* за педагогическите специалисти от ДГ №3 „Буратино“ – гр. Монтана – **10 участници**
- 28.04.2026г. методическа подкрепа на тема *„Съвременни образователни стратегии в обучението на децата с увреден слух“* за педагогическите специалисти от СУ „Иван Взаов“ – гр. Вършец - **12 участници**
- 28.04.2026г. методическа подкрепа за педагогически специалисти от ДГ №12 „Звънче“ – Лом на тема *„Допълваща и алтернативна комуникация – достъп до общуване за всички“* – **3 участници**

Работни методически срещи – 4

- 13.10.2025г. методическа работна среща *„Допълнителна подкрепа за личностно развитие“* с педагогическите специалисти в ОУ „Св. Климент Охридски“ – с. Сталийска махала – **2 участници**
- 16.12.2025г. методическа работна среща *„Комуникация и ефективно взаимодействие с родители“* с педагогическите специалисти в ДГ „Вълшебен свят“ – с. Владимирово – **10 участници**
- 26.02.2026г. методическа работна среща *„Роля, функции и отговорности на ЕПЛР в учебното заведение“* с педагогическите специалисти в ДГ „Слънчева дъга“ – с. Медковец – **6 участници**
- 23.03.2026г. методическа работна среща *„Роля, функции и отговорности на ЕПЛР в учебното заведение“* с педагогическите специалисти в I ОУ „Васил Левски“ – гр. Вълчедръм – **13 участници**

Общ брой педагогически специалисти с оказана методическа подкрепа от РЕПЛР без кредити– 107 бр.

4.2. Обучения

Във връзка с провеждане на обучения с присъждане на квалификационни кредити, съгласно Наредба № 15 за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти, обн. ДВ, бр.61/02.08.2019г. от РЕПЛР през учебната 2025/2026г. са проведени **2 обучения** в електронна среда посредством платформа Microsoft Teams, както следва:

- **02-03.12.2025г. обучение на тема „Съвременни управленски стратегии – теоретични подходи, практически инструменти и иновации“ – 34 на брой обучени педагогически специалисти**
- **10-11.02.2025г. обучение на тема „Педагогически стратегии и добри практики за работа с деца от аутистичния спектър“ – 101 на брой обучени педагогически специалисти**

Общ брой обучени педагогически специалисти с присъден 1 квалификационен кредит за учебната 2025/2026г. – 135 участници.

- **23-27.02.2025г. се проведе въвеждащо обучение за помощник на учителя „Деца със специални образователни потребности“ – 10 на брой обучени помощници на учителя**

Общ брой обучени помощници на учителя с издаден сертификат за участие през учебната 2025/2026г. – 10 участници.

Общ брой обучени педагогически специалисти от РЕПЛР – 252 бр.

4.3. Конференции

На 26.03.2026 г. се проведе Регионална конференция на тема „Приобщаване без бариери - добри практики за ефективна подкрепа“, организирана от РУО – Монтана в партньорство с РЦПППО – Монтана. Конференцията събра над десетки специалисти, обединени от общата цел – създаване на по-достъпна и подкрепяща среда за всяко дете. Настоящата конференция поставя началото на активна регионална мрежа между Регионалните управления на образованието в Северозападния регион със съдействието на РЦПППО – Монтана във визия за споделяне на успешни модели и ефективни педагогически практики в областта на ефективното приобщаване на деца и ученици със СОП, насърчаване на професионалния диалог, развитие на партньорствата и реализиране на бъдещи инициативи в областта на приобщаващото образование.

Събитието бе уважено от г-жа Стела Иванова – главен експерт в Дирекция „Приобщаващо образование“ към МОН; г-жа Трайка Трайкова – началник на РУО – Монтана; г-жа Веселка Асенова – началник на РУО – Видин; старши експерти по приобщаващо образование в областите Видин, Враца и Ловеч.

Във форума взеха участие ресурсни учители, психолози и логопеди от областите Монтана, Видин, Враца и Ловеч. Професионалистите споделиха работещи модели и успешни стратегии за приобщаващо образование, поставяйки фокус върху индивидуалните нужди на учениците.

Обменът на добри педагогически и иновативни практики между педагозите, въвеждането на новите информационни и комуникационни технологии и изкуствения интелект в работата на педагозите от РЦПППО-Монтана са безспорно доказателство за висок професионализъм, педагогическо майсторство и творчески иновативни решения е преподаването.

Активно работим за внедряване на иновативни подходи STEM/STEAM базирани интердисциплинарни уроци с практическо приложение за работа с деца и ученици със специални образователни потребности, образователни подходи, които целят да интегрират тези дисциплини в едно цялостно учебно преживяване. Внедряването на ДАК в учебния процес подпомогна децата със специални образователни потребности, които имат затруднения в комуникацията. Използването на мисловни карти, QR кодове и дигитални ресурси доказано подпомагат разбирането и запаметяването при учениците със СОП. Споделените иновативни практики и модели на специалните педагози от РЦПППО-Монтана водят до ново хоризонти за развитие на нашата професионална общност.

Успешен модел за обмен на добри практики е създаденото от авторски екип на РЦПППО-Монтана в състав Диана Божинова, Виолета Георгиева, Янита Сейкова, Антон Цифудин и Иван Илиев ЕЛЕКТРОННО СПИСАНИЕ ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ, което допринася за повишаване на ефективността на приобщаващото образование и подкрепя идеята, че приобщаването не е само теория, а налична потребност за преодоляване на бариери и може да бъде ежедневна реалност.

4.4. Супервизии и интервизии- Специалистите от състава на РЕПЛР към РЦПППО – Монтана провеждат супервизии на екипи за подкрепа за личностно развитие в образователни институции в областта с цел оказване на подкрепа на учителите и техните усилия да са полезни и ефективни в процеса на приобщаване на деца и ученици. Форматът цели да открие желание за професионално развитие, което е предпоставка за сътрудничество и партньорство за ефективна комуникация и подходяща подкрепа на децата и учениците със СОП.

Супервизиите са насочени към подобряване екипното взаимодействие между членовете на ЕПЛР, адекватен модел на оценяване на потребностите с подходящ за българските условия инструментариум и повишаване качеството на процеса на приобщаващото образование, в частност и качеството на допълнителната подкрепа за личностно развитие.

Супервизиите са свързани с регулиране на процеса по спазване на отправените от РЕПЛР препоръки, подобряване екипното взаимодействие между членовете на ЕПЛР, ефективна комуникация между педагогическите специалисти и семейството, както и качеството на осъществяваната допълнителната подкрепа за личностно развитие.

➤ 31.03.2025г. по инициатива на клуб „Специални родители“ и специалисти от РЦПППО – област Монтана в ДГ № 12 „Звънче“ – Лом се проведе **интервизия** на тема: *„Междуйнституционално сътрудничество в подкрепа на деца със СОП“* за споделяне на добри педагогически практики между специалистите. В срещата се включиха РЦПППО-Монтана, РУО-Монтана, ОЕПГ-Лом, Отдел „Закрила на детето“-Лом, ЦОП-Лом.

➤ 17.03.2026г. **супервизия на педагогическите специалисти в ДГ „Звънче“ – град Бойчиновци** поради подаден сигнал от родител, в който той изразява недоволство и притеснение относно факта, че детето му, което е със специални образователни потребности не е било включено в празник по повод Деня на майката. Подадено е Заявление от директора на детската градина с оглед оказване на професионална методическа подкрепа за подобряване на общуването занапред между всички заинтересовани страни – ученик, родител и учители. Целта на настоящата супервизия е подкрепа за успешно осъществяване на дейността и повишаване качеството на процеса на приобщаващо образование в областта на ефективна комуникация с родителите на деца със СОП.

➤ 30.03.2026г. **супервизия на педагогическите специалисти в ДГ №7 „Приказен свят“ – град Монтана**, поради подаден сигнал от директора на учебното заведение, че в една от групите, където има дете от аутистичния спектър на допълнителна подкрепа, се заражда недоволство от страна на родителите, тъй като децата им са тормозени от въпросното дете, което е с поведенчески особености. Подадено е Заявление от директора на детската градина с оглед оказване на професионална методическа подкрепа за подобряване на общуването занапред между всички заинтересовани страни – ученик, родител и учители. Целта на настоящата супервизия е подкрепа за успешно осъществяване на дейността и повишаване качеството на процеса на приобщаващо образование в областта на ефективна комуникация с родителите на деца със СОП.

5. Наблюдение на Директора, свързано с дейността на специалистите от РЕПЛРДУСОП

На основание чл.16, ал.2 и ал. 3, т.2 от Правилника за дейността на Регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование и във връзка с Плана за контролната дейност на Директора на РЦПППО – Монтана е извършена текуща проверка:

➤ 16.06.2026г. - извършена проверка за спазване на изискванията за организация и провеждане на дейности по чл.190 от ЗПУО на РЕПЛР. Извършена текуща проверка на заседание на РЕПЛР на тема: „ **Контрол на провежданите заседания на РЕПЛР**” в частта насочване на учениците със специални образователни потребности и множество увреждания към изнесени паралелки/групи на ЦСОП « Д-р Петър Берон»- Лом и ЦСОП « Христо Ботев» - гр. Берковица. Осигуряване на адекватна на потребностите на учениците допълнителна подкрепа за личностно развитие и проучване мнението и желанието на родителя.

➤ 26.06.2026г. - извършена проверка за спазване на изискванията за организация и провеждане на дейности по чл.190 от ЗПУО на РЕПЛР. Извършен е текущ административен контрол по организацията на дейността на РЕПЛР относно осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие в училища и детски градини - **Контрол относно воденето на документацията на РЕПЛР**- *проверка на доклади, мотивирани становища, протоколи, карти за оценка от РЕПЛР, чек-листове, предложение за формиране на изнесени паралелки/групи на деца и ученици със специални образователни потребности и множество увреждания към Център за специална образователна подкрепа „Д-р Петър Берон“- Лом и Център за специална образователна подкрепа „Христо Ботев“- Берковица, както и в социални услуги в общността - ЦНСТДМУ-Монтана и КЗСУ „ Св. Мина“- Монтана.*

6. Консултативна дейност

Специалисти от състава на РЕПЛР към РЦПППО – Монтана реализираха своята консултативна дейност чрез индивидуални или групови консултации, работни консултативни срещи и др. Периодично провеждаха родителски консултирания с цел повишаване информираността на родителя относно същността на процеса на осигуряване на допълнителна подкрепа, съгласно условията, вписани в ЗПУО и Наредба за приобщаващото образование. В хода на консултирането семействата имаха възможността да споделят проблеми в отглеждането на децата си и други, свързани с ежедневните грижи, които полагат за тях. Получаваха съвети, препоръки и насоки от специалистите как да се справят с различни проблемни ситуации, моментни емоционални състояния на децата и как да бъде ограничена зависимостта им от чужда помощ с цел постигане на максимална възможна автономност за социално функциониране.

Консултации получиха и педагогически специалисти от образователни институции в областта относно спецификата в

предоставянето на обща и допълнителна подкрепа с цел повишаване ефективността на процеса на приобщаване на деца и ученици със специални образователни потребности.

➤ Родителско консултиране –14

През учебната 2025/2026 година са проведени родителски консултирания **14 на брой** със семействата на деца и ученици от: ДГ „Слънце“ – гр. Вършец; ДГ „Пролетна дъга“ – гр. Берковица; ДГ №6 „Слънце“ – гр. Монтана; ДГ „Синчец“ – гр. Брусарци; ОУ „Св. Климент Охридски“ – с. Сталийска махала; ДГ „Здравец“ – с. Ковачица; II ОУ „Иван Вазов“ - гр. Вълчедръм; ДГ №1 „Снежанка“ – гр. Лом; ДГ „Слънчева дъга“ – с. Медковец; V ОУ „Христо Ботев“ – гр. Монтана; ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – с. Замфирово; VI СУ „Отец Паусий“ – гр. Монтана. Родителските консултирания са проведени присъствено в учебните заведения или в сградата на РЦПППО – Монтана.

➤ Консултации с учители и родители по време на посещение на двете мобилни групи от състава на РЕПЛР из учебни заведения в областта по повод одобряване/неодобряване на предоставянето на допълнителна подкрепа за личностно развитие

Проведени са **109 консултации с учители и родители** по време на посещение на двете мобилни групи от състава на РЕПЛР из учебни заведения в областта по повод одобряване/неодобряване на предоставянето на допълнителна подкрепа за личностно развитие. Оформени са чек листове след проведено събеседване с родители с цел повишаване информираността на семействата относно същността на обща и допълнителна подкрепа, както и наличието на местни ресурси от общността, от чиито услуги може да се възползва детето.

➤ Извършени консултации въз основа на функцията по чл. 190, ал. 3, т. 7 от ЗПУО относно професионално ориентиране и консултиране на учениците за възможностите за продължаване на образованието или придобиване на професионална квалификация на учениците със СОП след завършен VII и X клас

РЦПППО - Монтана, РУО - Монтана и ЦПЛР „Ние вработетата“ - Монтана организираха и проведоха информационна кампания под наслов „За да съм ориентиран, трябва да съм информиран“, на която бе представен държавния план-прием за учебната 2026/2027 година за насочване на ученици със СОП, завършващи VII клас по реда на чл. 120, ал. 7 от ЗПУО. По време на кампанията бяха представени възможностите за избор на подходящ профил или професия за учениците със СОП. Мобилните групи от състава на РЕПЛР към РЦПППО – Монтана коментираха интересите и затрудненията на учениците, както и наличните

възможности за избор на подходящ профил или професия с ЕПЛР в учебните заведения, и с родителите чрез телефонни разговори.

➤ **Извършени консултации на:**

- **Брой педагогически специалисти**
- **Брой родители**
- **Брой ученици**

През учебната **2025/2026г.** са проведени следните консултации с ученици, родители, учители и възпитатели:

Таблица 6

Проведен и консултации	ресурсни учители	логопеди	психолози	рехабилитатор на слуха и говора	старши учител на деца с нарушено зрение	Общ брой консултации
Учители/възпитатели	544	30	186	17	-	777
Родители	428	29	129	14	-	600
Ученици	445	0	ежедневни	5	-	450

През учебната 2025/2026 година се проведеха общо **600** консултации с родители, **777** с учители и възпитатели и **450** с ученици/деца.

Проведени срещи за родителско консултиране от РЕПЛР - **168**.

Общ брой проведени консултации от ресурсни учители, логопеди и психолози от I и II сектор 1995.

Консултиране на родители относно:

- консултиране на родителите на деца със СОП относно възможностите, които предоставя допълнителната подкрепа;
- спецификата на психо-физиологичните особености на децата им;
- конкретни форми и начини за самоподготовка на детето/ученика, за да се развият полезни умения за самостоятелен и независим живот;
- напредък в развитието на децата им – успехи и трудности при работа; възникнали проблеми, свързани с преодоляване на тревожността и агресията; възможностите за професионална реализация; участието им в различни форми на обучение – семинари, лекции; консултации, относно различни форми на терапия и рехабилитация;
- консултиране на родителите на други деца и ученици в групата и класа, относно специфичните особености на децата със СОП, свързани с вида нарушение и необходимостта от емпатия и толерантност;

- консултиране на родители на деца, нуждаещи се от допълнителна подкрепа;
- консултиране на родителите на деца с множество увреждания относно необходимите документи за явяването им пред РЕПЛР към РЦПППО – област Монтана и насочването им към изнесени паралелки/групи в ЦСОП и училища за деца и ученици със зрителни и слухови нарушения.

Консултиране на специалисти относно:

- индивидуалните психо-физически особености на всяко дете;
- препоръчителни форми и методи на работа с него;
- подобряване на подкрепящата среда в учебното заведение;
- изготвяне и водене на задължителната документация;
- адаптиране и изготвяне на тестове за входни и междинни нива по общообразователните предмети;
- НВО и ДЗИ.

Консултиране на ученици относно:

- трудности в усвояването на учебния материал;
- проблеми, свързани с техните когнитивни процеси; взаимоотношенията им с връстници, учители и родители;
- консултиране на зрително затруднени ученици за участие в НВО и ДЗИ;
- консултиране по инцидентно възникнали проблеми и конфликтни ситуации между деца в норма и деца със СОП.

Консултиране на новоназначени ресурсни учители относно:

- работа с деца и ученици със сензорни нарушения;
- лингвистично и комуникативно развитие на децата и учениците със СОП;
- новопостъпили на работа в РЦПППО – Монтана учители, които се наставяват от старши и главни учители относно функции, дейности, задължения и водене на необходимата документация;
- консултиране и оказване на методическа подкрепа на ресурсни учители назначени в общообразователните училища.

IV. АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ДЕЙНОСТТА НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ ОТ РЦПППО

1. Анализ на дейността на ресурсните учители - образователно – възпитателен и рехабилитационен процес.

През изминалата 2025/2026 учебна година Регионалният център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование – Монтана (РЦПППО – Монтана) продължи целенасочената си дейност в подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности (СОП), като основен акцент беше поставен върху ефективната работа на ресурсните учители и

специалистите, отговарящи за рехабилитационния процес. Целта на настоящия анализ е да представи обобщена картина на образователната и рехабилитационна дейност в рамките на учебната година, да открие постиженията, предизвикателствата и перспективите за развитие.

2. Организация на дейността

През посочения период ресурсните учители и педагогическите специалисти към центъра осъществиха дейността си в съответствие с нормативните документи за приобщаващото образование, както и с индивидуалните образователни планове (ИОП), изготвени в партньорство с педагогическите екипи в училищата и детските градини на територията на област Монтана.

Работата беше организирана в следните направления:

- Подпомагане на образователния процес в клас;
- Индивидуална и групов подкрепа за деца и ученици със СОП;
- Методическа помощ за педагогически специалисти;
- Консултативна работа с родители;
- Междуйнституционално сътрудничество.

3. Еволюция на приобщаващия процес: Образование и рехабилитация

През изминалата 2025/2026 учебна година дейността на РЦПППО – Монтана премина от стандартна подкрепа към изграждане на **адаптивна образователна екосистема**. В подготовката за новата учебна **2025/2026 година**, нашият фокус се измества към хибридни модели на обучение, в които технологиите и хуманният подход работят в синергия.

4. Организационни стълбове и направления

Работата на нашите ресурсни учители и специалисти е организирана в пет ключови оси, гарантиращи цялостна подкрепа:

- **Динамично подпомагане в клас:** Преминаване от пасивно присъствие към активно фасилитиране.
- **Персонализирана терапевтична подкрепа:** Индивидуални сесии, съобразени с актуалните нужди на детето.
- **Методическо лидерство:** Подкрепа за общообразователните учители при адаптиране на учебното съдържание.
- **Консултативен триъгълник:** Сътрудничество между специалист, родител и институция.

- **Общностно приобщаване:** Приобщаване на децата в социалния живот на обществото.

5. Терапевтичен и рехабилитационен напредък

Рехабилитационният процес е обогатен с нови методики, изпълнявани от екип от логопеди, психолози и рехабилитатори:

- **Корекционно-развиваща работа:** Фокус върху нервната пластичност и сензорната интеграция.
- **Емоционална регулация:** Прилагане на техники за намаляване на тревожността и изграждане на устойчивост.
- **Арт-терапия и иновации:** Използване на творчеството като алтернативен канал за комуникация при невербални деца.
- **Резултативност:** Отчитаме значителен прогрес в езиковото развитие и капацитета за концентрация при над 80% от децата.

6. Иновации и технологии:

Предстоящата учебна година ще бъде белязана от активното навлизане на **асистивните технологии и изкуствения интелект**.

Интегриране на изкуствен интелект (AI) вече не е бъдеще, а настояще в Регионалния център. Използваме софтуерни решения, които:

- Адаптират трудността на задачите в реално време според когнитивното състояние на ученика.
- Генерират детайлни аналитични доклади за силните страни и дефицитите, спестявайки време на специалистите за администрация.
- Осигуряват персонализирана „учебна пътека“ за всяко дете.

STEM/ STEAM / STREAM **подходи** Интегрираните уроци (Наука, Технологии, Инженерство, Изкуства, Математика и БЕЛ) стават водещи чрез:

- **Проектно-базирано обучение:** Учениците работят по реални казуси, което развива тяхната независимост.
- **Игровизация (Gamification):** Използване на платформи като *Kahoot* и *Wordwall* за превръщане на терапията в ангажираща игра.
- **Дигитално гражданство:** Учим децата как да използват технологиите за извличане на полезна информация и критично мислене.

7. Предизвикателства и стратегически отговор

Въпреки постигнатите успехи, дефинираме ясни стъпки за преодоляване на трудностите през новия период:

- **Мобилност и достъпност:** Разширяване на обхвата на мобилните екипи за достигане до по-отдалечените населени места в област Монтана.
- **Модернизация на базата:** Планирано обновяване на ресурсните кабинети с мултисензорно оборудване.
- **Активно родителство:** Инициране на уебинари и други инициативи, за да засилим ангажираността на семействата в терапевтичния процес.
- **Квалификация:** Провеждане на специализирани обучения за екипа ни по темите на киберсигурността и етичното използване на AI в специалната педагогика.

РЦПППО – Монтана премина през учебната **2025/2026 година** с ясна мисия: да бъде не просто подкрепяща структура, а иновационен лидер. Нашата цел е да чуем гласа на ученика, да му дадем избор и чрез силата на технологиите и професионализма да превърнем приобщаването в реалност.

Гласът на ученика е по-силен от всякога – нашето задължение е да му дадем правилните инструменти, за да бъде чул.

И през настоящата учебна година в РЦПППО – Монтана се отделяше внимание на педагогическите специалисти относно **ДАК** технологиите и тяхното приложение в учебния процес.

През настоящата учебна година в РЦПППО – Монтана се засили вниманието на педагогическите специалисти относно **ДАК** технологиите и тяхното приложение в учебния процес.

Допълващата и алтернативна комуникация (ДАК) се използва за подпомагане на деца със специални образователни потребности, които имат затруднения в комуникацията. **ДАК** включва различни методи и технологии, които заместват или допълват вербалната комуникация.

Основни подходи при провеждане на уроци с ДАК:

1. Използване на визуални помощни средства: Картини, символи, икони и снимки помагат на децата да изразяват мислите си и да разбират учебния материал.

2.Технологични устройства: Таблети, комуникационни приложения и специализирани устройства предоставят възможности за комуникация чрез текст, звук и изображения.

3. Жестомимичен език и жестове: Използване на жестове и мимики за подкрепа на вербалната комуникация.

4. Създаване на комуникационни таблици: Персонализирани таблици с изображения и думи, които децата могат да използват за комуникация и обучение.

5. Интерактивни методи: Включване на игри и дейности, които насърчават използването на ДАК в реални ситуации.

Целта на ДАК е да осигури ефективна комуникация, което подобрява участието на децата в учебния процес и социалната им интеграция.

През учебната година ресурсните учители работеха за провокиране интереса на децата/учениците към ученето, създаване на условия за активна самостоятелна дейност. Възпитаваха у децата/учениците чувство на отговорност за завършване на започнатата работа, каквито и усилия да са необходими за това. Възпитаваха наблюдателността и концентрацията на детето като гаранция за резултатна работа. Развитието на вниманието при децата/учениците бе насочено към укрепването на психическото им здраве, към постигането на хармоничност, творческа активност и жизненост.

Начин на приложение на иновативните методи и подходи в практиката

1. Подготовка на учебната среда

Организация на класната стая в обучителни зони;

Достъпност на ресурсите и адаптиране на материалите за ученици със СОП;

Използване на визуални инструкции, графици и помощни средства.

2. Работа в интердисциплинарни екипи

Сътрудничество между ресурсен учител, логопед, психолог и класен ръководител;

Съвместно планиране на уроци и дейности;

Споделена отговорност за постиженията на ученика.

3. Включване на ученика като активен участник

Избор на дейности според интересите на детето;

Учениците участват в оценяването на собствения напредък (самооценка, рефлексия);

Даване на свобода за творчество и избор на подходи.

4. Обратна връзка и адаптация

Непрекъснато наблюдение и преценка на ефективността на методите;
Гъвкаво адаптиране спрямо моментното състояние и потребности на ученика;

Прилагане на алтернативни форми на оценяване.

5. Влияние върху образователния процес. Приложението на иновативни подходи води до:

- Повишена мотивация и ангажираност на учениците;
- Подобряване на резултатите при ученици със затруднения в обучението;
- Развитие на умения за критично мислене, самостоятелност и сътрудничество;
- По-високо удовлетворение сред педагогическите специалисти.

Иновативните методи и подходи в образованието не са просто модерна тенденция, а необходимост, която отговаря на реалните нужди на съвременните ученици. Чрез своята креативност, адаптивност и професионализъм педагогическите специалисти доказват, че промяната в образователната система започва от класната стая – с подход, който е едновременно човешки, технологичен и дълбоко ангажиран с бъдещето.

На основание чл.129, ал.2, т.8 и т.10 от Наредба приобщаващото образование, обн. ДВ, бр.86 от 27.10.2017г., изм. и доп. ДВ, бр. 105/18.12.2018г., изм. и доп. ДВ, бр. 48/26.05.2020г., изм. и доп. ДВ, бр. 92/27.10.2020г., изм. и доп. ДВ, бр. 91/02.11.2021г.) е проследен **напредъка в развитието** на учениците и са изготвени **писмени доклади** до Директора на училището и/или детската градина и до Директора на Регионалния център. Същите са приложени в личните дела на учениците. Екипите за подкрепа за личностно развитие в училищата и детските градини са изготвили писмени **Доклади** за всяко дете/ученик в края на I учебен срок и края на учебната година.

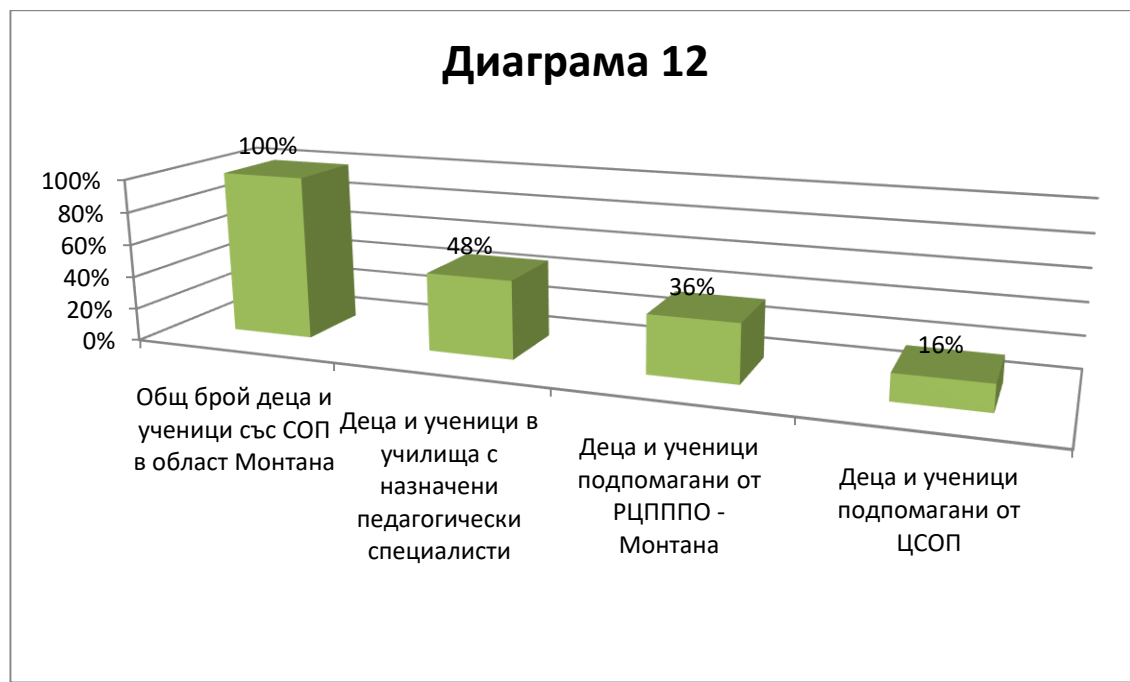
Усилията на преподавателите бяха насочени и към разработване на дидактични материали за подпомагане на обучението и възпитанието на учениците със СОП, както и материали за популяризиране на приобщаващото образование сред обществеността.

1.1. Ресурсно подпомагане на децата и учениците със СОП

В началото на учебната 2025/2026г. общият брой на децата и учениците със СОП в област Монтана е **516**, от тях на **280** се оказва допълнителна подкрепа от общообразователните училища / ДГ; на **150** се оказва допълнителна подкрепа от РЦПППО – област Монтана и **86** получават подкрепа от ЦСОП.

В края на учебната 2025/2026г. общият брой на учениците със СОП в област Монтана е **550**, от тях на **264** се оказва допълнителна подкрепа от

общообразователните училища/ДГ, на допълнителна подкрепа от РЦПППО – област Монтана са **197** и **89** получават подкрепа от ЦСОП.

Диаграмата показва, че броят на децата и учениците със специални образователни потребности, които получават допълнителна подкрепа за личностно развитие от РЦПППО – област Монтана в последните години намалява. Това се дължи на факта, че директорите на училищата назначават педагогически специалисти за сформирание на екипи за подкрепа за личностно развитие по места.

През учебната 2025/2026 г. РЦПППО – област Монтана подпомага **36%** от децата и учениците. Това са децата и учениците със специални образователни потребности от детските градини в областта и от по-малките населени места.

Училищата с назначени ресурсни учители, логопеди и психолози подпомагат **48%** от учениците със специални образователни потребности.

16% от учениците със специални образователни потребности получават допълнителна подкрепа от ЦСОП „Д-р Петър Берон” – гр.Лом и ЦСОП „Христо Ботев” – гр. Берковица.

Ресурсното подпомагане на децата и учениците със СОП се осъществява:

Таблица 7

<i>В клас/група</i>	197
<i>В ресурсен кабинет</i>	работи се след основните учебни часове
<i>В клас/група, ресурсен кабинет</i>	0

Данните в таблицата сочат, че учебните занятия на ресурсните учители се провеждат в клас, а след основните часове се работи в ресурсния кабинет. Именно в тези случаи се набляга върху повишаване нивото на концентрация, превключване на вниманието, повишаване активното участие в учебния процес, развиване на уменията за екипна работа, самостоятелно справяне с учебните задачи, създаването на приятелски отношения с връстници от групата/класа. Извеждането от клас на децата/учениците се налага поради особеностите на съответните нарушения. При създаването на спокойна работна атмосфера, индивидуалната работа с тях води до постигането на по-добри резултати. Този начин на педагогическо взаимодействие е подходящ при деца/ученици, които са с хиперактивност, повишена сензитивност, затруднение при концентрация, наличие на агресивни прояви. От изключителна важност е провеждането на индивидуални занимания по специалните предмети при деца/ученици със сензорни нарушения.

Начин на оценяване на учениците със СОП

С оглед осигуряване на ритмичност при оценяване на учениците със СОП през учебната година знанията и уменията на същите се оценяваха от учителите в съответствие с разработените планове за подкрепа, индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми. В процес на работа същите са оценявани качествено и количествено, което стимулира учениците за качествена и ефективна работа. По останалите учебни предмети, по които не се подпомагат ресурсно, учениците са получили количествени оценки, съобразени с показаното ниво на усвояване на учебното съдържание по учебните предмети. За отбелязване е, че има ученици със СОП, които са покрили ДОС и в края на учебната година са получили количествени оценки. По – голяма част от учениците със СОП имат постигнати резултати от обучението по планове за подкрепа, но все още не са покрили ДОС за учебно съдържание за съответния клас, етап и степен на образование, поради което са оценени с качествени оценки в края на учебната година. Поставените в планове за подкрепа цели и задачи в голяма степен са постигнати. Всяка промяна, отнасяща се до равнището на усвоените знания, умения и компетенции, когнитивно развитие и психични процеси на учениците, се отразява в доклада за напредъка в развитието.

Начинът на оценяване на децата и учениците със СОП е представен в следната таблица:

Таблица 8

Оценяване:	Брой ученици:
<i>Количествени оценки /ДОС/</i>	8
<i>Качествени оценки /ПИ, СС, СЗ/ по основните учебни предмети, по които се обучават по</i>	40 / I - IV клас/

<i>индивидуални образователни програми</i>	
<i>Смесени оценки /ДОС и ПИ, СС, СЗ/</i>	149

149 се оценяват по един или няколко предмета с количествени оценки, а по останалите предмети, по които не достигат ДОС – с оценки с качествен показател.

40 ученици на допълнителна подкрепа се обучават в I и IV клас. Те се оценяват в края на годината с качествен показател.

8 ученици, които са на ресурсно подпомагане, предоставено от РЦПППО – Монтана покриват изискванията на ДОС и се оценяват с количествени оценки.

От таблицата става ясно, че:

Най-малък е броят на учениците, които се оценяват само с количествен показател. Следват учениците, които се оценяват с качествен показател и най-голям е броят на учениците със смесено оценяване.

Смесено оценяване има при ученици, които не покриват държавните образователни стандарти по един или повече предмети. Учебните предмети, при които децата срещат затруднения в овладяването на учебния материал са именно БЕЛ, Математика, чужд език, хуманитарни и природни науки. При обучението по Технологии, Физическо възпитание и спорт, Музика, Изобразително изкуство повечето ученици не изпитват сериозни затруднения и се справят задоволително, в частни случаи се налага и работа с подкрепа.

Често срещан проблем е инертността в оценяването на учениците със СОП. Тя се изразява в нагласата на общообразователните учители - веднъж оценено с качествена оценка, детето е неспособно да достигне ДОС. Оттук произтичат затрудненията, които срещат ресурсните учители като медиатори между родители и общообразователни учители.

При учениците, които по нито един от учебните предмети не достигат ДОС е от голямо значение целите и задачите, заложили в индивидуалните учебни програми да бъдат съобразени с индивидуалните им потребности и възможности. ЕПЛР, в частност ресурсните учители, имат отговорността да оказват своевременна методическа подкрепа в подпомагането на педагозите в учебните заведения относно адаптирането на учебното съдържание, съобразно способностите и потребностите на учениците.

Във връзка с кампанията за НВО се проведе заседание на ЕПЛР към учебните заведения съвместно с родителите, където се даде становище относно възможността на учениците за явяване на изпитите.

През учебната 2025/2026 година в област Монтана се обучават **6** ученици със специални образователни потребности в IV клас и **13** ученици в VII клас, които получават допълнителна подкрепа от РЦПППО-гр.Монтана. На НВО IV клас– няма явили се ученици, а на НВО VII клас –

са се явили 4 ученици. Родителите на неявилите се ученици са подали заявления до директора на училището за неявяване на учениците на НВО. Мотивите, изложени в тях, са:

- Децата са със специфични нарушения и увреждания;
- Не покриват ДОС за учебно съдържание, поради тези увреждания;
- Тестовите са по държавните образователни стандарти, а не са съобразени с възможностите на децата със СОП.

Училищните екипи, съвместно с родителите са извършили оценка на индивидуалните потребности и резултати на всеки от учениците.

Предложение: В тестовите за НВО да има и модул за деца със СОП. Задачите в модула да са съобразени с възможностите на тези деца и постиженията им в учебния процес през отделните етапи на обучение.

Таблица 9

1.2. Форма на обучение при ресурсно подпомагане

брой ученици с оказано ресурсно подпомагане в дневна форма	189
брой ученици с оказано ресурсно подпомагане в индивидуална форма	6
брой ученици с оказано ресурсно подпомагане в комбинирана форма	2

И през тази учебна година индивидуалната форма на обучение се отчита като добро решение при случаите, в които възможностите за обучение в дневна форма са изчерпани. Особено подходяща се оказва за ученици от аутистичния спектър, както и за такива с множество увреждания и личностни разстройства. Комбинираната форма на обучение налага общообразователни учители да провеждат индивидуални часове с учениците, което разкрива възможности пред тези учители да се запознаят добре с реалните способности, интереси и специфичните начини на обучение на децата със СОП. Това налага необходимост педагозите в общообразователните училища да получават специализирано обучение в посока на практическата работа с децата със СОП. Тази форма на обучение изисква и добро съгласуване на дейността и опита на специалистите от ЕПЛР на конкретните ученици.

1.3. Анализ на дейността на Екипите за подкрепа за личностно развитие в училищата и детските градини

Проведени екипни заседания:

През учебната година ритмично бяха проведени заседания, на които са обсъдени основни проблеми в обучението на децата и учениците, получаващи допълнителна подкрепа от специалистите на РЦПППО – Монтана, както и обследвания на предложените за допълнителна подкрепа

деца и ученици от учителите и класните ръководители. **Общият брой** на заседанията на екипите за подкрепа за личностно развитие в училища и детски градини, в които РЦПППО – Монтана оказва допълнителна подкрепа е **806**.

Изведени на преден план трудности и проблеми:

По време на екипните срещи през изминалата учебна година педагогическите екипи в училищата и детските градини идентифицираха няколко групи устойчиви трудности:

Трудности в обучителния процес и академичното справяне:

- **Специфика на дефицитите при по-високите класове:** Сериозни затруднения при усвояването на абстрактни понятия в прогимназиалния етап. Нарастващата сложност на учебното съдържание изисква по-осезаемо адаптиране на материалите от страна на учителите, които преподават отделните предмети.

- **Предизвикателства при дигиталното и хибридно учене:** Прилагането на иновативни подходи дава отлични резултати, но част от учениците със сложни дефицити все още изпитват затруднения с концентрацията и самостоятелната работа с дигитални инструменти без пряк надзор.

Социално-емоционални и поведенчески проблеми:

- **Емоционална нестабилност и тревожност:** Констатира се повишено ниво на тревожност, ниска самооценка и трудност при саморегулацията на поведението при децата в преходните периоди (включване в първи клас или преход към пети клас).

- **Трудности в социалната интеграция:** Прояви на изолация или трудности при изграждането на трайни връзки с връстниците в класа. Екипите подчертаха нуждата от по-интензивна работа в посока емоционална грамотност и арт-терапевтични техники.

Организационни и методически предизвикателства:

- **Сътрудничеството с родителите:** В определени казуси се наблюдава или свръхпротекция, която спира самостоятелността на детето, или обратното – капсулиране и не осъзнаване/неприемане на проблема от страна на семейството, което забавя терапевтичния процес.

- **Взаимодействието "общообразователен учител – ресурсен специалист":** Макар и бележещо сериозен напредък, все още има единични случаи на формално отношение към ЕПЛР от страна на общообразователните учители, което налага по-чести методически консултации от страна на РЦПППО.

3. Изводи и насоки за следващата учебна година:

Проведените заседания доказаха, че подкрепата не трябва да бъде статична. За преодоляване на горепосочените проблеми, през следващия период усилията ще бъдат насочени към:

1. **По-широко въвеждане на терапевтични практики** за емоционална регулация в рамките на екипната работа.
2. **Засилване на партньорството с родителската общност** чрез споделени събития и консултации.
3. **Осигуряване на достъпни дигитални и визуализирани ресурси.**

6.4. Съвместни дейности и инициативи с учители от детските градини и училища.

През учебната 2025/2026 година педагогическите специалисти към Регионалният център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – Монтана продължиха целенасочено и устойчиво да развиват партньорството си с учители и педагогически екипи от детски градини и училища в областта. В основата на това сътрудничество стои споделената визия, че **всяко дете заслужава подкрепа, уважение и възможност за развитие според своите способности.** Те изведоха подкрепата извън рамките на ресурсния кабинет и я пренесоха в естествената среда на децата – класната стая, училищната общност и обществения живот. Реализираните съвместни дейности между педагогическите специалисти от РЦПППО – Монтана, учители от детски градини и училища, родители и партньорски институции доказаха, че успешното приобщаване се основава на **сътрудничество, споделена отговорност и активна подкрепа.**

Форми на съвместна работа

Екипите на педагогическите специалисти активно участваха в образователния процес чрез:

- Реализиране на съвместни творчески, образователни и културни инициативи с деца и ученици със специални образователни потребности;
- Организиране и участие в конкурси, празници, изложби, проектно-базирани обучения и извънкласни дейности;
- Провеждане на работни срещи, консултации и съвместни дейности с родители, учители и специалисти от ЕПЛР;
- Участие в обучения, уебинари и професионални форуми, насочени към развитието на приобщаващите практики;

- Насърчаване на екипната работа между ресурсни учители, общообразователни учители, психолози, логопеди и родители.

Въздействие и постигнати резултати

- Повишена социална адаптация и активно участие на децата със СОП в училищния и обществен живот;
- Развитие на умения за общуване, сътрудничество и работа в екип;
- Изграждане на толерантност, емпатия и позитивни взаимоотношения между учениците;
- Повишена ангажираност на родителите и педагогическите специалисти в процеса на подкрепа;
- Утвърждаване на добри практики за съвместна работа между институциите в подкрепа на приобщаващото образование.

Съвместните дейности и обществено значимите инициативи превръщат приобщаващото образование от концепция в реална практика. Те поставят във фокус силните страни на всяко дете и показват, че различията не са пречка, а възможност за развитие и взаимно обогатяване. Проведените събития през учебната 2025/2026 година още веднъж доказаха, че когато специалисти, учители, родители и институции работят заедно, се създава подкрепяща среда, в която всяко дете има възможност да разгърне своя потенциал.

Сътрудничеството между педагогическите специалисти към РЦПППО – Монтана и учителите от детски градини и училища продължава да бъде двигател на **смислено приобщаване, споделени успехи и създаване на обща подкрепяща среда**, в която всяко дете се чувства **значимо, уверено и прието**.

Този подход е не просто практика – той е израз на философията, че **приобщаването е отговорност на всички и сила на заедност**.

Други инициативи и форуми на ЕПЛР, работни срещи, обучения, консултации с родители и учители

Паулина Георгиева

- През месец ноември 2025 година взе участие в заснемането на репортажа *„От мечта до реалност: Как момиченце със Синдром на Даун намери мястото си сред другите деца“*, излъчен на 21.12.2025 година в предаването „120 минути“ по bTV, като ресурсен учител на

Джена Иванова. Репортажът представи успешен пример за приобщаване и подчерта ролята на ресурсния учител за пълноценното участие на децата със специални образователни потребности в образователната и социалната среда.

- През месец декември 2025 година участва в съвместна дейност с г-жа Петя Йорданова – класен ръководител на Джена Иванова и Илиян Василков, ученици от VII клас в ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – с. Ковачица, свързана с изработване на коледни картички за участие в конкурс. Инициативата насърчи творческата изява и екипната работа между учениците.

Даниела Алексиева

- На 11.12.2025 година се осъществи посещение на театралната постановка „Желязното момче“ в НЧ „Постоянство“, в която участваха двама ученици от II ОУ „Константин Фотинов“ – гр. Лом. Събитието беше посетено съвместно с ученици от три класа, включително ученици на допълнителна подкрепа, като израз на морална подкрепа и съпричастност към училищния културен живот.
- На 01.04.2026 година участие в уебинар на тема: „*STEM* *подходът и приобщаващото образование: от теория към споделен опит*“, организиран от НАРУ. В инициативата взеха участие педагогически специалисти от II ОУ „Константин Фотинов“ – гр. Лом и главен ресурсен учител Даниела Алексиева към РЦПППО – Монтана. Бяха споделени добри практики и иновативни подходи за прилагане на STEM обучението в подкрепа на учениците на допълнителна подкрепа. Форумът затвърди значението на сътрудничеството между общообразователния учител, ресурсния учител и училищния психолог като ключов фактор за успешното приобщаване.
- Участието в съвместни инициативи, обществени събития, професионални форуми и културни дейности продължава да бъде важна част от приобщаващия процес. Чрез тези дейности се създават условия за равнопоставено участие, развитие на социални умения и изграждане на устойчива подкрепяща общност около всяко дете.

Антон Цифудин, Виолета Цветанова, Янита Сейкова

ИНТЕРВИЗИОННА РАБОТНА СРЕЩА

На 31.03.2026 г. в гр. Лом се проведе интервизионна работна среща „*Междоинституционално сътрудничество в подкрепа на деца със специални образователни потребности*“ за съгласуване на общ подход и мерки за последваща ефективна подкрепа на дете със СОП, във връзка с установена недостатъчна училищна готовност и предприемане на процедура за отлагане от задължителното обучение в първи клас. В нея се включиха представители на образователни институции и социални услуги,

ангажирани с подкрепата на деца със СОП: РУО – Монтана, РЦПППО – Монтана, Община Лом, Детска градина № 12 „Звънче“ – Лом, Областен екип по приемна грижа /ОЕПГ/ - Лом, Отдел „Закрила на детето“ – Лом, ЦОП – Лом.

Идеята за състоялия се форум е по инициатива на Клуб „Специални родители“, тъй като потребност от тази интервизионна работна среща се отчете по време на регулярно родителско консултиране с приемен родител на дете със СОП, планирано в календарния план на дейности на групата за взаимопомощ към РЦПППО – Монтана.

По време на форума, част от планираните инициативи за методическа подкрепа към Програма за квалификация на Регионален център – Монтана, бяха обсъдени възможности за подобряване на взаимодействието между институциите, както и конкретни мерки за предоставяне на ефективна, последователна и индивидуализирана подкрепа, съобразена с потребностите на всяко дете. Подчертано беше значението на навременния обмен на информация и споделяната отговорност между всички институции - участници в процеса. Беше поставен акцент върху координацията на действията и прилагането на общ подход в работата по конкретен случай.

Участниците в срещата се обединиха около необходимостта от продължаване на комплексната подкрепа за детето чрез координирани действия между институциите. Подчертано бе, че отлагането от първи клас ще даде възможност за по-добра подготовка и развитие на детето, както и за повишаване нивото на неговата училищна готовност.

Срещата приключи с общо разбиране за необходимостта от съвместни усилия и устойчиво партньорство в интерес на детето. Участниците в нея споделиха общото послание, че *„Заедно можем повече – в подкрепа на всяко дете!“* и акцентираха върху същността на междуинституционалното сътрудничество като успешен модел за осигуряване на ефективна координация, навременен обмен на информация и комплексна подкрепа за деца със СОП.

Иван Илиев и Цено Ценов

- В периода 15-17 Март 2026г. екип на РЦПППО – Монтана взе участие в значима инициатива по проект *„Регионална мрежа за приобщаващо образование“*, финансиран по програма Intereeg V-A Romania – Bulgaria. Двудневната среща се проведе в с. Фалковец, общ. Ружиници и събра експерти и специалисти от двете страни на границата под общатата тема: *„Приобщаваща среда в класната стая“*. Представители на обл. Монтана са Иван Илиев – ресурсен учител и Цено Ценов – психолог. Те представиха работата на Регионалния център с акцент върху:
 - Съвременни методи за работа с деца със СОП.
 - Практически подходи за изграждане на подкрепяща среда.

- Активно участие в дискуссионни панели.

Нели Вълкова

- Консултация, възлагане и изпълнение на задача, инициирана от директора на НУ „Георги Бенковски” – гр. Монтана, г-жа Петя Борисова, във връзка с подбор и закупуване на дидактични материали и учебни помагала подходящи за обучението на учениците с увреден слух.
- Партньорство с **Асоциация на родителите на деца с увреден слух (АРДУС)**, при обмен на актуална и полезна информация към родителите, подкрепа, взаимопомощ и посредничество при осигуряване на безплатни батерии за слуховите протези на децата, средства за осигуряване на учебни помагала, насочване за летни лагери и допълнителни дейности за ДУУС в организацията и др.
- **Участие като сътрудник в дарителска кампания от март 2026** г. насочена към децата с увреден слух, от млади музиканти от група Sttuterr, и @Mag Ivan and the Students of Nature, които със събрани средства от концерти даряват батерии за слуховите протези на децата от АРДУС. **Множество отразени събития, реализирани дейности, постижения** на деца с увреден слух от нашата работа на ФБ страницата на АРДУС.

6.5. Извънкласни дейности и занимания по интереси – иновационни продукти, клубове, школи, терапевтични програми, проектно базирано обучение, летни училища, Регионално електронно списание за приобщаващо образование и др.

ИНОВАТИВНИ ИНТЕРАКТИВНИ ПРАКТИКИ И ИНОВАЦИОННИ ПРОДУКТИ:

През учебната 2025/2026 година педагогическите специалисти към РЦПППО – Монтана целенасочено разработваха и прилагаха **иновативни и интерактивни подходи**, които подпомагат децата и учениците на допълнителна подкрепа в тяхното развитие и активното им включване в образователния процес. Практиките се основават на индивидуализиран подход, съчетан с технологии, творчество и методи, събуждащи интерес и ангажираност.

Основни направления в прилаганите иновации:

1. Мисловни карти и визуални стратегии:

Използването на мисловни карти като метод за структуриране на информация доказано подпомага разбирането и запомнянето при учениците със СОП. Те бяха приложени по различни учебни теми – история, география, български език и околна среда. Учениците участваха активно в изграждането на картите, като свързваха думи с образи и действия, според собственото си темпо.

2. QR кодове и дигитални ресурси:

В извънкласни мероприятия бяха използвани QR кодове, водещи към интерактивни игри или визуални галерии. Това подпомогна самостоятелното търсене на информация и насърчи дигиталната грамотност.

3. Интерактивни игри и дидактични комплекти:

Специалистите използваха подвижни табла, карти, образователни пъзели и логически игри, които превръщаха учебния процес в занимателно преживяване. Интерактивността засили вниманието, мотивацията и социалната активност на децата и учениците със СОП.

4. Моделиране чрез проектно обучение и ролеви ситуации:

Чрез работа по проекти децата и учениците развиваха умения за съвместно действие, изразяване на мнение, креативност и отговорност. Често в проектите бяха включвани ролеви игри, в които учениците се поставяха в реални или въображаеми ситуации, за да учат чрез преживяване.

Очаквани резултати и въздействие:

- Повишена **ангажираност и концентрация** при децата и учениците със СОП;
- Подобрени **комуникативни умения** и поведение в работа в екип;
- Утвърждаване на **иновативния потенциал на ресурсните учители** и другите педагогически специалисти в съвременна образователна среда;
- Създаване на **подкрепяща и мотивираща атмосфера**, в която всяко дете усеща успеха.

Иновативните и интерактивни практики, прилагани от педагогическите специалисти към РЦПППО – Монтана, доказаха, че когато съчетаем съвременни методи с разбиране, търпение и професионализъм, се създават **реални условия за приобщаващо и качествено образование.**

В центъра на тези практики остава детето – с неговите възможности, интереси и потенциал.

ИНОВАЦИОННИ ПРОДУКТИ:

Виолета Георгиева

ДАК дейности

1. Консултиране на родители на деца със СОП за същността на ДАК и нейното приложение;
2. Методическа подкрепа по темата за ДАК;
3. Създаване на образователни приложения

ВЛАКЪТ НА ЗНАНИЕТО – авторско образователно приложение, създадено с изкуствен интелект за деца със специални образователни потребности и всички, които ги подкрепят.

<https://prepodavame.bg/.../vlakat-na-znanieto-proveri-svoite.../>

Приложението **"Влакът на знанието"**, е създадено с помощта на изкуствен интелект чрез платформа Loveble, за да дава възможност на невербални деца да покажат какви умения притежават. То е своеобразна форма за допълваща и алтернативна комуникация за деца, при които е затруднена речевата продукция и е ценен инструмент за демонстриране на налични умения на детето без да се налага то да може да говори.

Приложението беше сред одобрените образователни приложения за участие в надпреварата в конкурс *"AI иноватори в класната стая"*, организиран от Prepodavame.bg с подкрепата на българска технологична компания SiteGround. Публикувано в библиотека с образователни приложения на Prepodavame.bg и може да се използва от учители, ресурсни специалисти и родители като средство за допълваща и алтернативна комуникация /ДАК/ за всички деца, при които традиционното общуване е затруднено или невъзможно и възпрепятства процеса на диагностика на налични умения и възможности, съответно и цялостния образователен процес.

Приложението се използва с деца в предучилищна възраст или с ученици със СОП, които се нуждаят от богато онагледяване и екранно присъствие, за да запаметят поднесената информация. С приложението под формата на игра детето се учи да разпознава цветовете, да се ориентира в пространството, да назовава предмети от своето обкръжение, да разпознава и назовава домашни и диви животни, плодове и зеленчуци, да провери

знанията си за цифри и букви. Може да бъде атрактивен асистент на ресурсни учители, логопеди и психолози и други специалисти по време на индивидуални занимания за допълнителна подкрепа на ученици със СОП, като се внедри към планираните дейности с цел чрез игра да се повиши мотивацията на детето за работа, да се формират и надграждат умения в изредените базови области на знание.

Може да бъде полезно при извършване на функционална оценка на образователните потребности, защото при някои деца със СОП стандартните методики на оценяване невинаги работят. Ефективността на приложението се отчита и при оценка на възможностите на невербални деца. В такива случаи липсата на реч възпрепятства извършващия оценката да придобие реална представа за наличните възможности и умения на детето, което не може да говори. Много от неговите налични компетенции остават недостъпни за учителя. Приложението не изисква реч, за да се достигне до верния отговор и се явява като мост между мълчанието и наличните умения.

Цели:

- Подпомагане развитието на базови познавателни умения на децата;
- Усвояване на основни знания в 7 направления:

- цветове,
- пространствена ориентация,
- предмети от близко обкръжение,
- животни,
- плодове и зеленчуци,
- цифри,
- букви

- Развитие на умения за разпознаване, назоваване и класифициране;
- Развитие на памет, внимание и мислене;
- Стимулиране на логическо мислене;
- Развитие на речта и обогатяване на речниковия запас;
- Повишаване на мотивацията за учене и поддържане на интерес;
- Осигуряване на достъпна и подкрепяща образователна среда за всички деца, включително за децата със СОП.

Елеонора Планинец през учебната 2025/2026 година създава следните авторски ресурси:

1. Ресурсни карти - “Азбука на ума”
2. Ресурсни карти - “Азбука на моите чувства и емоции”

3. Мисловни карти: “Моите емоции”
4. Мисловни карти: “Емоции в числа”
5. “Цветна логика-четвъртото излишно”
6. “Моят емоционален лексикон”
7. Мемори карти: “ Азбука на ума”

ИНОВАТИВНИ ИНТЕРАКТИВНИ ПРАКТИКИ:

Даниела Алексиева, Ива Кирилова, Паулина Георгиева, Наташа Боянова

- На **30.10.2025** година се проведе открито, иновативно занятие на Клуб „Партньори“-град Лом на тема: **„Черноморско крайбрежие”** по повод **Международния ден на Черно море**. Интерактивно и иновативно мероприятие, което е комбинация от следните учебни дисциплини: Човекът и природата / Околен свят / География и икономика, ИКТ, Технологии и предприемачество. В занятието като иновативни моменти бяха използвани **интерактивна линия на времето**, Викторина с Kahoot за **затвърдяване на знания и творческа / практическа / задача – „Моята вълшебна морска кутия“**.

- На **05.12.2025** година се проведе открито, иновативно занятие на Клуб „Партньори” – град Лом на тема: **„Финансова грамотност”** по повод **Денят на банкера**. Представената информация бе под формата на **QR кодове**, разположени на картата на Европа – един иновативен и интерактивен начин за подпомагане на учебното съдържание по **разказвателните учебни предмети**, и **продължение на вече използвания метод през миналата година**. Чрез сканиране на кодовете, учениците на допълнителна подкрепа се запознаха с визията и дизайна на **евромонетите и евробанкнотите**, разгледаха ги в действителния им вид. Втората част от образователната ни инициатива продължи с интересни интерактивни игри, като **бинго и пъзел**, чрез които учениците имаха възможност докато играят и се забавляват, да **затвърдят получените знания**.

- На **04.05.2026** година се проведе открито и иновативно занятие, част от програмата за извънкласна дейност на Клуб „Партньори“ към РЦПППО – Монтана. Събитието, организирано по повод **Деня на Европа – 9 май**, премина под надслов: **Тема: „Европейско пътуване: Тайната карта на Европа“**. Мероприятието бе реализирано чрез съвременния **образователен Escape room модел**. Разделени на четири тематични станции (Гърция, Италия, Германия и Франция), нашите европейски пътешественици преминаха през редица предизвикателства. Чрез използването на **инфографики**, четене с разбиране и логически задачи, те успешно дешифрираха тайния код, за да отключат картата на Европа. След успешното приключване на мисията, учениците бяха отличени с грамоти и награди, а събитието завърши с

дегустация на традиционни европейски храни, представящи културното разнообразие на континента.

- По повод Националната седмица на четенето / 17-21.11.2025 година/ **на 19.11.2025 година** с посещение на **Градската библиотека към читалище „Постоянство“**- град Лом се реализира иновативно и приобщаващо събитие. Разказ на приказка с помощта на традиционен, японски „картинен театър“- **Камишибай**. Този метод използва ярки илюстрации и специална рамка, за да направи всяка история: достъпна, интерактивна и интересна.

Терапевтични програми

1. Терапевтичната програма по слухово-речева рехабилитация

Ръководител: Нели Вълкова - рехабилитатор на слуха и говора

Брой деца/ученици: 16 ученици

Място на провеждане: Община Монтана; Община Берковица; Община Вършец; Община Бойчиновци

Мероприятия:

- Месец X – Двигателна терапия. Развиване на груба, фина, артикулационна моторика. Мануален и орален праксис, двигателен самоконтрол.

- Месец XI – Слухова стимулация – детекция, дискриминация и идентификация на звуци от бита и речеви сигнали. Развиване на слухови представи за звукови параметри, на слуховата концентрация и слуховата памет.

- Месец XII – Артикулационна терапия – постановка, автоматизация и диференциация на говорни звукове, корекция на артикулационни отклонения.

- Месец I - Речникова работа – обогатяване на лексикалния запас. Развиване на пасивен и активен речник с нови думи и понятия от различни тематични, разясняване на семантичното и контекстното им значение.

- Месец II - Говорна терапия - стимулиране на вербалната изява в съответствие с граматическите норми на езика. Правилно структуриране на словесната реч. Отстраняване на аграматични прояви, словоредна организация.

- Месец III – Развитие на умения за Допълваща и алтернативна комуникация – развиване на тактилно-вибрационна сетивност, зрительно отчитане, умения в жестомимика, дактилна реч.

- Месец IV - Емоционално-поведенческа терапия. Опознаване и разбиране на емоциите, назоваване, определяне и самоопределяне на емоции и поведенчески реакции.

- Месец V – Реч и дебати. Развитие на умение за участие и водене на диалог.

- Месец VI – Реч и предметна дейност. Практико-приложни и конструктивни дейности с принос за стимулиране на речта и езика при ДУСОП.

2.Терапевтичната програма „ Въздействието на природата върху физическото и емоционалното развитие на учениците”

Ръководител: Даниела Алексиева- главен учител, ресурсен

Учебно заведение: II ОУ ”К.Фотинов”- гр. Лом

Брой деца/ученици: 10 ученици

Мероприятия:

➤ В изпълнение на терапевтична програма и по повод **22 април- Световния ден на Земята**, с учениците на допълнителна подкрепа от сборна група 1 към РЦПППО-Монтана и II ОУ "Константин Фотинов"- град Лом пресъздадохме в рисунки представата ни за Нашата планета - жива и красива.

Решихме, че това зависи от нас, като се грижим за Земята всеки ден - с малки стъпки:

- пестим вода;
- рециклираме;
- пестим електричество;
- опазваме горите.

Най - добрият начин да запалим любов към природата в учениците е чрез преживяване, творчество и игра.

➤ За поредна година ползотворно екипно сътрудничество между Надежда Петрова-училищен психолог и Даниела Алексиева-главен ресурсен учител при изпълнение на **терапевтична програма на тема: " Въздействието на природата върху физическото и емоционалното развитие на учениците"**.

По повод "Седмицата на гората", през периода 14-17 април 2026 година с учениците на допълнителна подкрепа от сборна група 1 към РЦПППО-Монтана и II ОУ "Константин Фотинов"- град Лом създадохме постери, чрез които се запознахме с видовете гори в нашата страна, с видовете горски животни, с климатичните промени, които застрашават горите и как трябва да се грижим за тяхното опазване. Това бяха поредица от интересни, приложни занимания, под формата на проектно базирано обучение с фокус една обобщена тема: **"Горите в България"**. Най-забавна за учениците на допълнителна подкрепа бе работата с

интерактивни работни листи, създадени с TeasherMade. Чрез тях направихме обобщение на придобитите знания.

3.Терапевтична програма „Изобразителна и конструктивна дейност при деца със СОП”

Ръководител: Димитрина Трендова- учител, ресурсен

Учебно заведение:

- ОУ „Отец Паисий” – с. Г. Дамяново
- НУ „В. Левски” – гр. Вършец
- ПГСС „Марко Марков” – с. Г. Дамяново

Брой деца/ученици: 6 ученици

Мероприятия:

- Освобождаване на децата от негативните състояния.
- Развитие на междуличностни умения и самоуважение, коригиране на комуникационни затруднения.
- Моделиране на психоемоционално състояние.

4.Терапевтична програма ” Творим, учим и се забавляваме”

Ръководител: Иван Илиев - учител, ресурсен

Учебно заведение:

- ПГЛП – гр. Монтана
- ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” – с. Замфирово

Брой деца/ученици: 10 ученици

Мероприятия:

- Арттерапията подпомага образователни, възпитателни и корекционни задачи, като влияе върху духовният живот на учениците, развива естетически усет и стимулира емоционалните преживявания.
- Тя насърчава интереса към изобразителното изкуство и стремежа към себеизразяване, формирайки образни възприятия.
- Основните дейности включват изобразителна и конструктивна практическа работа.

5.Терапевтична програма „ Арт терапия за деца със СОП”

Ръководител: Румяна Димитрова – старши учител, ресурсен

Учебно заведение:

- ПГТЕ „Христо Ботев” - гр. Монтана
- ПГСАКН „проф. Арх. Ст. Стефанов” – гр. Монтана

Брой деца/ученици: 5 деца ученици

Мероприятия:

- През учебната 2025/2026г. бяха реализирани арттерапевтични изобразителни и конструктивни дейности по терапевтичната програма с учениците със специални образователни потребности от VIII до XI клас, където изработваха тематични табла според сезоните и празниците, рисуваха и апликираха картички. Това спомогна за подобряване на

фината моторика, осъзнаване на чувствата и емоциите, подобряване на вербалната комуникация.

6. Терапевтична програма „И ние можем” – арт ателие

Ръководител: Силвия Любенова – старши учител, ресурсен

Учебно заведение: I ОУ” В. Левски”- гр. Вълчедръм и ПГСС”Дунавска земя” с. Ковачица

Брой деца/ученици: 5 ученици

Мероприятия:

- Създаване на апликации, пана, картички, декорации, рисунки и други художествени материали. Организиране на изложба от апликации с комбинирани техники.

7. Терапевтична програма „Празниците, традициите и обичаите на българина в през различните сезони в миналото и днес”

Ръководител: Лъчезар Лазаров – старши учител, ресурсен

Учебно заведение: Трето ОУ „Иван Вазов“ – гр. Берковица и ОУ „Г.С.Раковски” – с. Бързия

Брой деца/ученици: 8 ученици

Мероприятия:

- Изучаване на празничния календар на българина - характерните традиции и обичаи. Включване на учениците в множество практико-приложни задачи.

8. Терапевтична програма „Движение и спорт и щипка творчески комфорт”

Ръководител: Ива Кирилова – учител, ресурсен

Учебно заведение: I ОУ „Никола Първанов” – гр. Лом

Брой деца: 5 ученици

Мероприятия:

С деца от I ОУ „Никола Първанов – гр. Лом се провеждаха занимания във физкултурния салон и в двора на училището в рамките на терапевтична програма ” *Движение и спорт и щипка творчески комфорт*”, където се обучават да развиват своите двигателни умения, развиване на координация, баланс, равновесие, преодоляване на съпротивление, точност при хвърляне, прицелване, творчески дейности и др.

9. Терапевтична програма „Музикотерапията в помощ на деца със СОП”

Ръководител: Бисерка Костадинова – старши учител, ресурсен с вменени функции за работа с деца с нарушено зрение.

- **Учебно заведение:** ДГ № 6 „Слънце” – гр. Монтана, V ОУ „Христо Ботев” – гр. Монтана, ДГ № 12 „Здравец” – гр. Монтана, ФСПГ „Васил Левски” – гр. Монтана , ДГ „Пролетна дъга” – Берковица.

Брой деца/ученици: 9 ученици

Мероприятия:

- Музикотерапията е метод, който използва музиката като средство за коригиране на емоционални отклонения, страхове, двигателни и говорни нарушения, поведенчески отклонения, комуникативни затруднения, както и за лечение на различни соматични и психосоматични заболявания. В терапевтичната програма участват деца от ДГ № 12 "Здравец" – Монтана и ДГ „Пролетна дъга” – Берковица.

10. Терапевтична програма „Цветен свят – творчески път за развитие“ - гр. Лом

Ръководител: Паулина Георгиева – учител, ресурсен

Учебно заведение: ДГ 1 „Снежанка” – гр. Лом, ОУ Св. Св. Кирил и Методий. - с. Ковачица, ДГ 2 "Червената шапчица" – гр. Лом

Брой деца/ученици: 5 ученици

Мероприятия:

В изпълнение на **терапевтична „Цветен свят – творчески път за развитие“** с 5 деца на допълнителна подкрепа от: ДГ 1 „Снежанка” – гр. Лом, ОУ Св. Св. Кирил и Методий. - с. Ковачица, ДГ 2 "Червената шапчица" – гр. Лом, се проведеха тематични дейности по предварително изготвен календар на дейността към терапевтичната програма.

11. Терапевтична програма „Арт терапия „Усмихнати лица за деца и ученици със СОП“

Ръководители: Божидара Ценова – учител, ресурсен

Учебно заведение: ПГТ „Владимир Минчев” – с. Владимирово

Брой деца/ученици: 5 ученици

Мероприятия:

- През учебната 2025/2026г. бяха реализирани арттерапевтични изобразителни и конструктивни дейности по терапевтичната програма с учениците със специални образователни потребности от VIII до XI клас, където моделираха, рисуваха, изрязваха и лепиха през сезоните и празниците. Това спомогна за подобряване на фината моторика, осъзнаване на чувствата и емоциите, подобряване на вербалната комуникация.

12. Терапевтична програма „Азбука на моите чувства и емоции“

Ръководител: Елеонора Планинец – психолог и Елена Илиева – Истаткова – старши учител, ресурсен, сензорен и ерготерапевт

Учебно заведение: НУ „Георги Бенковски” – гр. Монтана; I ОУ „Н. Първанов”, гр. Лом; ПГПТ – гр. Лом ; ДГ 3 „Буратино” – гр. Монтана

Брой деца/ученици: 14 ученици

Мероприятия:

- Дейности, свързани с развиване на емоционалната интелигентност и социална компетентност чрез изготвяне на информационни материали и брошури, организиране на беседи.

13. *Терапевтична програма „Приказкотерапия и арт терапия – „Новите анимационни герои в света на децата”*

Ръководител: Диана Йорданова – старши учител, ресурсен

Учебно заведение: ДГ 7 „Приказен свят” – Монтана; ДГ8 „Пролет” – Монтана; НУ „Георги Бенковски” – гр. Монтана

Брой деца/ученици: 4 деца и ученици

Мероприятия:

- Програмата включва индивидуални и групови занимания, които са адаптирани към специфичните нужди на всеки ученик. Във всяко занятие се използват визуални и практични методи на обучение, които да подкрепят разбирането и изпълнението на задачите.

Дейностите са свързани с гледане, анализиране, обсъждане, рисуване и творческа работа.

14. *Терапевтична програма „Игротерапия за деца със СОП”*

Ръководител: Мариана Иванова – учител, ресурсен

Учебно заведение: ДГ1 „Щастливо детство” – гр. Берковица

Брой деца/ученици: 3 деца

Мероприятия:

- Игрови дейности
- Развитие на комуникативни умения
- Творческо мислене
- Подобряване на фина и груба моторика

15. *Терапевтична програма „Пътешествие в света на приказките – комплексна приказна терапия за деца със СОП”*

Ръководител: Виолета Георгиева – учител, ресурсен ;

Янита Сейкова – логопед; Антон Цифудин – психолог.

Учебно заведение: ДГ № 12 „Звънче” – гр. Лом

Брой деца: 4 деца

Мероприятия: Приказкотерапията е иновативна форма на работа с децата. Тя се използва с цел възпитание и превенция на негативното поведение. Ефектите в дългосрочен план се свързват с устойчиви промени в трите ключови за развитието на децата сфери – образователната среда в ДГ, семейството и личностното развитие на детето.

16. *Терапевтична програма Арт терапия „Играй, твори и се забавлявай”*

Ръководител: Янита Любенова – учител, ресурсен

Учебно заведение: ОУ „Пейо. К. Яворов” – с. Крива бара; ДГ „Мечо Пух” – с. Крива бара

Брой деца/ученици: 8 деца и ученици

Мероприятия:

Стимулиране на развитето на езикови, когнитивни, социални и емоционални умения при деца, чрез игрови, творчески и терапевтични дейности, който съчетават учене, себеизразяване и забавление.

17. Терапевтична програма „Куколотерапия. Развитие на емоциите”

Ръководител: Веселка Велкова – учител, ресурсен

Учебно заведение: ОУ „Д-р Петър Берон” – с. Якимово; СУ "В. Левски" - гр. Бойчиновци; ДГ "Звънче" - гр. Бойчиновци; ДГ "Детелина"- гр. Чипровци; ДГ 6 "Слънце" – Монтана; ДГ "Слънчице" - с. Долно Церовене

Брой деца/ученици: 10 деца и ученици

Мероприятия:

- Ролеве игри
- Сценки
- Импровизации
- Изработване на празнични кукли
- Изработка на кукла – приятел

18. Терапевтична програма „Изотерапия при деца със СОП”

Ръководител: Ина Спасова – учител, ресурсен

Учебно заведение: ДГ 10 "Детелина" - гр. Монтана; ДГ 9 "Зора" - Монтана

Брой деца/ученици: 8 деца

Мероприятия:

- Изобразителна и конструктивна дейност
- Изработка на колажи
- Монотипия с материали от заобикалящата среда
- Рисуване с длан
- Рисуване върху стъкло
- Изработка на декоративно изображение от глина и природни материали.

19. Терапевтична програма „Ние рисуваме заедно”

Ръководител: Наташа Боянова – учител, ресурсен

Учебно заведение: ПГПТ – Лом

Брой деца/ученици: 4 деца

Мероприятия:

- Формиране на умения за различаване по форма, цвят, големина, пропорция, установяване на различия и сходство в обектите и предметите.

- Развиване на умения за абстрахиране, обобщаване, синтез, класифициране и аналитични способности на приложните творби.

Проектно базирано обучение

Проектно базираното обучение е нов тип на взаимодействие между учители, деца и родители. Методът се явява като възможен ефективен вариант за овладяване на ключови компетентности и функционални умения от деца в различна възраст и създава условия за обмен на информация и постоянна комуникация между всички страни, участващи в действащите образователни практики. Този подход излиза извън рамките на традиционното обучение в детските градини/училищата, постига разнообразие в образователния процес и включва като преки участници родителите на децата.

Проектно-базираното обучение (ПБО) е един от най-мощните инструменти в съвременното образование, особено когато говорим за приобщаваща и подкрепяща среда. То измества фокуса от пасивното слушане към активното преживяване и ученето чрез практиката.

Проектно-базираното обучение се утвърждава не просто като иновативен метод, а като цялостна философия за съвременно и споделено учене. Чрез поставянето на учениците в центъра на реални, практически казуси, ПБО трансформира учебния процес от механично възпроизвеждане на факти в активно изследване. Този подход успешно развива ключови умения на 21-ви век – критично мислене, креативност, работа в екип и само организация. Анализът на практиката показва, че ученето чрез преживяване повишава дълготрайността на знанията и мотивира учениците, като им дава възможност да видят реалния смисъл и приложение на това, което учат.

Голямото предимство на проектно-базираното обучение се крие в неговата гъвкавост и естествена възможност за диференциация. В рамките на един проект всяко дете – независимо от своите специфични потребности, темпо на учене или възможности – може да намери своята роля, в която да бъде успешно и полезно за екипа. ПБО стимулира сетивното учене, комуникацията и социалната интеграция по органичен път. Когато учениците творят, изследват и представят общ продукт, те изграждат не само знания, но и емпатия, увереност и усещане за значимост в училищната общност.

Проектно-базираното обучение променя ролята на учителя от единствен източник на информация в ментор, който подкрепя и напътства. То превръща класната стая в жива лаборатория за идеи. Интегрирането на проекти (особено чрез интердисциплинарни връзки като

STEM/STEAM/STREAM и интерактивни формати) доказва, че най-устойчиви са тези знания, които са преминали през ръцете, ума и сърцето на ученика.

Успешното прилагане на този модел в нашите инициативи през годината доказва, че когато ученето е приключение, резултатите надминават очакванията.

Основни цели на прилагането на ПБО:

- Подкрепа на приобщаването чрез участие в екипни и интерактивни дейности;
- Стимулиране на самостоятелното мислене, личната инициатива и уменията за работа по проблем;
- Развитие на ключови компетентности – социални, комуникативни, дигитални и граждански;
- Прилагане на знания в практически контекст, чрез реални житейски ситуации и казуси.

Роля на ресурсния учител в ПБО:

Ресурсните учители и другите педагогически специалисти към РЦПППО – Монтана активно се включиха в разработването, реализирането и адаптирането на проекти съвместно с класни ръководители и други педагогически специалисти. В дейностите бяха прилагани индивидуализирани стратегии за участие на децата и учениците със СОП, включително:

- работа с мисловни карти;
- използване на визуални и сензорни опори;
- структуриране на задачи по ниво на трудност;
- създаване на адаптирани материали за включване в проектни екипи.

Очаквани резултати:

- Повишена ангажираност на учениците със СОП;
- Подобрени социални взаимодействия и екипни умения;
- Повишена самооценка и видимо удовлетворение от постигнатото;
- Подкрепа на приобщаващата среда в училищата чрез споделяне на опит и сътрудничество.

Проектно базираното обучение е творчески подход от страна на учителя. **Проведени са 17 теми по проектно базирано обучение, в които активно са включени деца и ученици със СОП.** Срокът за изпълнение, задачите и темите са съобразени и адаптирани спрямо възможностите и потребностите на децата и учениците.

Работата на педагогическия екип към РЦПППО – Монтана в тази посока се отличава с добри практики, иновативен подход и устойчиво партньорство с детските градини и училищата в региона.

Даниела Алексиева

➤ „Черноморско крайбрежие“- с ученици на допълнителна подкрепа от начален етап в училището – **Анджелика Людмилова, Станислав Никифоров, Миро Йорданов, Бранислав Методиев.**

➤ „Тържество на доброто“ - с ученици от начален и прогимназиален етап на допълнителна подкрепа в училището – **Надя Любомирова, Деян Петков, Анджелика Людмилова, Станислав Никифоров, Миро Йорданов,** съвместно с училищния психолог Надежда Петрова.

➤ „Коледни символи“ - с ученици на допълнителна подкрепа от начален и прогимназиален етап в училището – **Надя Любомирова, Деян Петков, Анджелика Людмилова, Станислав Никифоров, Миро Йорданов, Боряна Аспарухова, Бранислав Методиев.**

➤ „Водата е живот“ - с ученици на допълнителна подкрепа от начален и прогимназиален етап в училището – **Надя Любомирова, Деян Петков, Анджелика Людмилова, Димитър Боянов, Исус Иванов, Станислав Никифоров, Миро Йорданов, Боряна Аспарухова.**

➤ „Да помним героите от Априлската епопея“ - с ученици на допълнителна подкрепа от начален и прогимназиален етап в училището – **Надя Любомирова, Деян Петков, Анджелика Людмилова, Станислав Никифоров, Миро Йорданов, Боряна Аспарухова.**

➤ „Вълшебства от букви и думи“ - с ученици на допълнителна подкрепа от начален етап в училището – **Надя Любомирова, Деян Петков, Анджелика Людмилова, Димитър Боянов, Исус Иванов.**

Елеонора Планинец, Ива Кирилова

На 26.05.2026 година заедно с психолога Елеонора Планинец организирахме и проведохме **Обектно-базирано обучение** - съвременен образователен подход, на тема: „Послание между страниците“ - посветено на Дните на книгата и магията на четенето. Занятието бе проведено с учениците от VIIб клас - с класен ръководител Ренета Иванова при I ОУ „Никола Първанов“ – град Лом.

Веселка Велкова

През II учебно полугодие на учебната 2025/2026 година в СУ „Д-р Петър Берон“ – с. Якимово е реализирано едно проектно-базирано

обучение на тема: „Здравословен начин на живот“ с Петър Пламенов Георгиев, ученик от VI клас.

Иван Илиев

- ПБО на тема „Великденска магия: Традиции и творчество“, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – с. Замфирово 3 ученици
- ПБО на тема „Баба Марта бързала“, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – с. Замфирово , 2 ученици

Виолета Цветанова , Янита Сейкова, Антон Цифудин

- ПБО на тема: „Добрите постъпки”
Период – октомври 2025– ноември 2025г.
Участник от ДГ № 12 „Звънче“- Лом:
Амет Цветанов – IV група
- ПБО на тема: „Цифрите”
Период на реализиране: ноември 2025 - март 2026г.
Участници от ДГ № 12 „Звънче“ – Лом:
Амет Цветанов – IV група;
Томас Славчов – III група
- ПБО на тема: „Буквите“
Период на реализиране: февруари - май 2026г.
Участници от ДГ № 12 „Звънче“ – Лом:
Амет Цветанов – IV група;
- ПБО на тема: „Къде се движат превозните средства?”
Период на реализиране: февруари - май 2026г.
Участници от ДГ № 12 „Звънче“ – Лом:
Амет Цветанов – IV група;
Томас Славчов – III група
Атанас Филипов – III група
Младен Николов – III група
- ПБО на тема: „Цветно”
Период на реализиране: февруари - май 2026г.
Участници от ДГ № 12 „Звънче“ – Лом:
Амет Цветанов – IV група;
Томас Славчов – III група
Атанас Филипов – III група
Младен Николов – III група

ПБО се реализират с подкрепата на родители от клуб „Специални родители”, учители от ДГ № 12 „Звънче“ – Лом и специалисти от РЦПППО – Монтана.

Мариана Иванова

➤ Във връзка с **3 март – Националният празник на България**, в трета група ДГ 1 „Щастливо детство“ град Монтана е реализирано **Проектно-базирано обучение** в периода от 20.02.2026 г. до 25.03.2026 г. - **23 бр. педагогически часа** с акцент на ресурсния учител върху приобщаващото образование и активното включване на деца със специални образователни потребности (СОП).

Елеонора Планинец

➤ **ПБО НА ТЕМА: „Моят емоционален лексикон“**

Реализирано със 7 ученици :

1 ученик от ОУ „Св.Св.Кирил и Методий”- с. Ковачица

1 ученик от НУ “Георги Бенковски” – Монтана

2 ученици от ОУ „Пейо Крачолов Яворов” - с.Крива бара

2 ученици от ПГПТ-Лом

1 ученик от I ОУ “Никола Първанов“ – Лом

Наблюдение на открити уроци от директора

➤ На **27.10.2025г.** Диана Божинова- Директор на РЦПППО — област Монтана извърши текуща проверка на *иновативен STEM/STEAM урок* на тема: **„Етапи в човешкото развитие”**, проведен в II ОУ „Константин Фотинов” – гр. Лом.

➤ На **28.10.2025 г.** Диана Божинова- Директор на РЦПППО — област Монтана извърши текуща проверка на *извънкласно открито занятие* на Литературен клуб „Хоризонт” – Език, култура и литература към РЦПППО – Монтана под надслов **„Пламъкът, който не угасва”** проведено в Регионална библиотека „Гео Милев” – гр. Монтана от специалистите Иван Илиев, Румяна Димитрова и Ина Спасова. Занятието е резултат от открита междуинституционална екипна дейност между специалисти от РЦПППО – Монтана и Регионална библиотека „Гео Милев”.

➤ На **30.10.2025 г.** Диана Божинова - директор на РЦПППО - област Монтана извърши текуща проверка на *интерактивно, иновативно открито занятие* за извънкласна дейност на клуб **„Партньори“** към

РЦПППО - Монтана под наслов: „**Черноморско крайбрежие**“, проведено в Конферентната зала на I ОУ „Никола Първанов“ град Лом. Занятието е проведено по повод Деня на Черно море в изпълнение на програма за извънкласни дейности по глобална тема: „**Пътешествие из България и Европа**“.

➤ На **19.03.2026 г.** Диана Божинова - директор на РЦПППО - област Монтана извърши текуща проверка на *иновативно открито занятие* за извънкласна дейност на клуб „**Партньори**“ към РЦПППО - Монтана под наслов: „**Реки и езера в България**“, проведено в Конферентната Зала на I ОУ „Никола Първанов“ град Лом. Занятието е проведено по повод Деня на Земята в изпълнение на програма за извънкласни дейности по глобална тема: „**Пътешествие из България и Европа**“.

➤ На **20.03.2026 г.** Диана Божинова- директор на РЦПППО- област Монтана извърши текуща проверка на организиран и проведен *открита практика* на тема: „**Шарен свят за всички**“ по повод Международния ден на хората със Синдром на Даун. Занятието се проведе с ученици от ОУ „Св. Кирил и Методий“ - с. Ковачица, община Лом.

➤ На **30.03.2026 г.** Диана Божинова - директор на РЦПППО - област Монтана извърши текуща проверка на *иновативен STREAM урок* на тема: Хранене на растенията „**Зелените фабрики**“ с учениците от Va кл. по Човекът и природата, ОУ „Константин Фотинов“- гр. Лом.

➤ На **31.03.2026 г.** Диана Божинова - директор на РЦПППО - област Монтана извърши текуща проверка при провеждане на *Интервизионна работна среща* на тема: „**Междуйнституционално сътрудничество в подкрепа на деца със СОП**“.

➤ На **04.05.2026 г.** Диана Божинова - директор на РЦПППО - област Монтана извърши текуща проверка на *открито и иновативно занятие, реализирано чрез образователен Escape room модел* за извънкласна дейност на клуб „**Партньори**“ към РЦПППО - Монтана под наслов: „**Европейско пътешествие**“, проведено в Конферентната зала на I ОУ, Никола Първанов“ град Лом. Занятието е проведено по повод **9 Май - Деня на Европа** в изпълнение на програма за извънкласни дейности по глобална тема: „**Пътешествие из България и Европа**“.

➤ На **04.05.2026.г.**, Диана Божинова - директор на РЦПППО - област Монтана извърши текуща проверка на *открита практика с приложение на метода „Обърната класна стая“* на тема: „**Основни части на речта**“ с учениците от II и VI кл. по БЕЛ, I ОУ „Константин Фотинов“ - гр. Лом - Екипно сътрудничество между общообразователен учител и главен ресурсен учител.

➤ На **22.05.2026 г.** Диана Божинова - директор на РЦПППО - област Монтана извърши текуща проверка на *Интерактивен приобщаващ урок* на тема: **„Пътешествие в света на животните”**, посветен на Международния ден на биологичното разнообразие - 22 май, адаптиран за сборна група в начален етап (1- 4 клас) и ученици със СОП в ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” с. Замфирово, общ. Берковица.

През учебната 2025/2026 година са проведени 10 на брой открити иновативни практики, иновативен STEM/STEAM/STREAM урок, интервизионна работна среща, интерактивен приобщаващ урок, родителско консултиране, супервизия, интервизия, интерактивен тренинг, които бяха наблюдавани от Директора на РЦПППО- Монтана.

Лятна ваканционна програма

През летния период дейността на педагогическите специалисти (ресурсни учители, психолози, логопеди и други специалисти) към РЦПППО – Монтана е насочена към осигуряване на приемственост в подкрепата за личностно развитие, организиране на алтернативни форми на учене и социализация, както и към подготовка на образователната среда за следващата учебна година.

Дейностите включват **образователни игри, арт работилници, логопедични упражнения, двигателни активности и занимания на открито**, с цел поддържане на придобитите умения и плавен преход към новата учебна година.

Работата през лятото допринася за укрепване на връзката между децата и специалистите, повишаване на увереността и създаване на позитивни преживявания в неформална среда.

Основните направления в лятната дейност на специалистите обхващат:

- **Социално-емоционално развитие и терапевтични дейности:** Организиране на целеви дейности за развиване на емоционалната грамотност и регулация при децата, включително използване на иновативни и терапевтични подходи като изотерапия, работа с карти за емоции и арт-терапевтични техники, които подпомагат творческото изразяване и намаляват тревожността.

- **Интерактивни активности:** Провеждане на занимания по интереси, които стимулират изследователския дух на учениците, включително практически уроци за здравословен начин на живот, екология и природа.

- **Развитие на грамотността и комуникативните умения:** Провеждане на литературни и игрови ателиета за стимулиране на устното изразяване, въображението и четенето с разбиране сред децата, изпитващи затруднения.

Лятната работа на педагогическите специалисти към РЦПППО – Монтана е ключов елемент от устойчивостта на процеса на приобщаващото образование в региона. Тя успешно съчетава подкрепата за емоционалното благополучие и социализацията на децата с професионалната подготовка на екипа, което гарантира висок старт и приемственост при прехода към новата учебна година.

➤ **Лятно приключение 2026** година в периода 01/05.06.2026 година и 15/19.06.2026 година във **II ОУ „Константин Фотинов“ – град Лом** на тема: **„Детективи на природата“**, създадено с много обич за учениците на допълнителна подкрепа от начален и прогимназиален етап от **главен ресурсен учител Даниела Алексиева и Надежда Петрова-училищен психолог**.

Мисии на открито: Изследване тайните на „градската джунгла“ и учене чрез преживявания.

Приключение с настолни игри: Създаване на авторската игра **„Пътят на малкия изследовател“**, в която всяка стъпка е победа!

Емоционална подкрепа: Заедно с училищния психолог ще разгадаем загадките на чувствата с помощта на **„Детективски дневник на емоциите“**.

Творчество и смях: Ще рисуват, ще се движат и ще откриват своите суперсили.

Защо е важно? Целта е не само да учим, но и да изграждаме увереност, социални умения и емоционална устойчивост в защитена и подкрепяща среда.

➤ В **ДГ №1 „Снежанка“ – град Лом**, *лятна академия* на тема: **„Игри от миналото – умения за бъдещето“** заедно с психолога **Елеонора Планинец** и **Паулина Георгиева- ресурсен учител към РЦПППО – Монтана**.

➤ **Лятна програма с ресурсните учители Ина Спасова и Божидара Ценова** на тема **„Островът на приятелство – играя, общувам и откривам“**, проведена с ученици на допълнителна подкрепа от **ОУ „Владимир Минчев“ - с. Владимирово** и **ПГТ „Владимир Минчев“ –с. Владимирово**

➤ Лятната програма с ресурсен учител Ива Кирилова на тема: „Развиваме умения докато правим упражнения“ с деца и ученици на допълнителна подкрепа от ДГ „Малечко-Палечко“, с. Замфир и I ОУ „Никола Първанов“ – град Лом.

➤ Лятна програма със старши учител, ресурсен Диана Йорданова на тема: „Две другарчета играят, тичат, пеят и мечтаят“ с деца на допълнителна подкрепа от ДГ 7 „Приказен свят“ – гр. Монтана в периода 02.06.2026г. – 10.06.2026г.

➤ Лятна работа „Играем, учим и творим“ организирана от Ресурсна школа – гр. Берковица с деца и ученици на допълнителна подкрепа от училища и детски градини в гр. Берковица.

Клубове и школи

През учебната 2025/2026 година извънкласните дейности, организирани в клубовете и школите към Регионалния център, се утвърдиха като ключов фактор за успешната социализация и личностно израстване на децата и учениците на допълнителна подкрепа. Работата в тях бе насочена към разгръщане на индивидуалния потенциал, стимулиране на креативността и изграждане на умения за екипно взаимодействие в подкрепяща и приемаща среда.

Функционирането на различните клубове и школи към РЦПППО – Монтана демонстрира висока ефективност при прилагането на алтернативни и иновативни педагогически подходи. Чрез разнообразни практически занимания, арт-терапевтични техники, сетивно учене и интерактивни занимания, децата развиха важни когнитивни, комуникативни и житейски умения, които подпомагат цялостния приобщаващ процес.

Извънкласните форми на обучение и творчески изяви през годината се доказаха като устойчива и работеща практика. Те не само обогатиха образователния опит на децата, но и създадоха пространство за себеизразяване, което повиши мотивацията им и укрепи връзката между специалистите, децата и техните семейства.“

Ключови насоки в дейността на извънкласните мероприятия са:

- **За целите и насоката:** *„Стимулиране на емоционалната интелигентност“, „развитие на фината моторика и пространственото мислене“, „изграждане на позитивна самооценка“, „намаляване на социалната изолация“.*

- **За характера на дейностите:** *„Проектно-базирани активности“, „сетивно-моторни игри“, „приложно и творческо ателие“, „интерактивно споделяне на опит“.*
- **За постигнатите резултати:** *„Устойчива тенденция към подобряване на комуникативните умения“, „активно включване на децата в общоучилищния живот“, „формиране на навици за самостоятелност и работа в екип“.*

КЛУБ „ПАРТНЬОРИ“ - Даниела Алексиева, Паулина Георгиева, Наташа Боянова и Ива Кирилова

➤ На **30.10.2025** година се проведе открито, иновативно занятие на Клуб „Партньори“-град Лом на тема: **„Черноморско крайбрежие”** по повод **Международния ден на Черно море**. Интерактивно и иновативно мероприятие, което е комбинация от следните учебни дисциплини: Човекът и природата / Околен свят / География и икономика, ИКТ, Технологии и предприемачество. В занятието като иновативни моменти бяха използвани **интерактивна линия на времето, Викторина с Kahoot за затвърдяване на знания и творческа / практическа / задача – „Моята вълшебна морска кутия**.

➤ На **05.12.2025** година се проведе открито, иновативно занятие на Клуб „Партньори” – град Лом на тема: **„Финансова грамотност”** по повод **Денят на банкера**. Представената информация бе под формата на **QR кодове, разположени на картата на Европа – един иновативен и интерактивен начин за подпомагане на учебното съдържание по разказвателните учебни предмети и продължение на вече използвания метод през миналата година**. Чрез сканиране на кодовете, учениците на допълнителна подкрепа се запознаха с визията и дизайна на евромонетите и евробанкнотите, разгледаха ги в действителния им вид. Втората част от образователната ни инициатива продължи с интересни интерактивни игри, като **бинго и пъзел**, чрез които учениците имаха възможност докато играят и се забавляват, да затвърдят получените знания.

➤ На **19.03.2026** година, в навечерието на Световния ден на водата, членовете на клуб "Партньори" към РЦПППО – Монтана организираха и проведоха извънкласна дейност на тема: **„Реки и езера в България“** - част от годишната програма на клуба.

Първоначално приключението завладя аудиторията и гостите с детайлен 3D модел на Земята, чрез който върху картата на България последователно се разкриваха красивите ни реки и езера като вдъхновяващи природните

забележителности. След като се наситиха на интересната информация, теоретичната част премина в практико-приложна. В нея учениците имаха удоволствието да разгледат и се насладят отблизо на водните ни съкровища, като подреждаха специално подготвени дигитални пъзели. Тяхна бе и задачата, да разпределят в предварително подготвени табла, картинки на двата вида сладководни източници, което допълнително да им послужи като разделителна линия, за по-добро разграничаване на речния поток от затворения водоем. Децата се включиха в приложни дейности, които не само надградиха и затвърдиха знанията им, но и донесоха искрено удоволствие на всички присъстващи.

Специални гости бяха г-жа Диана Божинова, г-жа Елена Илиева и родители, които се потопиха в атмосферата заедно с нас и останаха впечатлени от иновативния и увлекателен начин на представяне на темата.

➤ На **04.05.2026** година се проведе **открито и иновативно занятие**, част от програмата за извънкласна дейност на **Клуб „Партньори“ към РЦПППО – Монтана**. Събитието, организирано по повод Деня на Европа – 9 май, премина под надслов: **Тема: „Европейско пътуване: Тайната карта на Европа“**.

Мероприятието бе реализирано чрез съвременния **образователен Escape room модел**. Разделени на четири тематични станции (Гърция, Италия, Германия и Франция), нашите европейски пътешественици преминаха през редица предизвикателства. Чрез използването на инфографики, четене с разбиране и логически задачи, те успешно дешифрираха тайния код, за да отключат картата на Европа. След успешното приключване на мисията, учениците бяха отличени с грамоти и награди, а събитието завърши с дегустация на традиционни европейски храни, представящи културното разнообразие на континента.

Официални гости на събитието: г-жа Диана Божинова – Директор на РЦПППО – Монтана; г-жа Елена Илиева-Истаткова – старши учител, ресурсен, сензорен и ерготерапевт; родител на участник.

Клуб “Хоризонт- език, литература, култура“ – Иван Илиев, Румяна Димитрова, Ина Спасова, Ива Кирилова, Паулина Георгиева, Наташа Боянова, Даниела Алексиева

➤ На 25.09.2025г. ученици от I ОУ "Никола Първанов" - гр. Лом, на допълнителна подкрепа към РЦПППО-Монтана, посетиха театралната постановка "АЛАДИН", поставена в НЧ "Постоянство1856" - Лом, в

пределите на ежегодния Фестивал на любителските театри на името на Кръстю Пишурка - Лом.

➤ В изпълнение на извънкласната дейност на **Литературен клуб „Хоризонт - език, култура и литература** ресурсните учители Иван Илиев, Ина Спасова и Румяна Димитрова заедно с учениците от ПГЛП – Монтана, ПГСАН "Проф арх. Стефан Стефанов" – Монтана и ДГ 5 „Дъга” – гр. Монтана посетиха Регионална библиотека „Гео Милев“ гр. Монтана по повод предстоящият **Ден на народните будители под надслов „Пламъкът, който не угасва“**. Учениците изгледаха образователно видео, посветено на народните будители, редиха пъзели с образите на велики личности от българската история и изработиха тематично табло. В Детския отдел децата се включиха в забавна викторина с въпроси за будителите, като демонстрираха отлични знания и искрено любопитство към българската култура и традиции.

Специален гост на събитието бе г-жа Диана Божинова – Директор на РЦППО –Монтана, която отправи поздрав по случай предстоящият празник.

➤ По повод Националната седмица на четенето / 17-21.11.2025 година/ на **19.11.2025 година** посещение на **Градската библиотека към читалище „Постоянство“- град Лом и включване с едно изключително, иновативно и приобщаващо събитие**. Разказ на приказка с помощта на традиционен, **японски „картинен театър“- Камишибай**. Този метод използва ярки илюстрации и специална рамка, за да направи всяка история: достъпна, интерактивна и интересна. **Целта е:** Да превърнем четенето в забавно занимание за всеки ученик, защото по този начин приказките оживяват и предизвикват повече усмивки, повече увереност, повече приобщеност.

➤ В **Деня на четенето / 21.11.2025 година /**, който тази година съвпадна с Деня на християнското семейство, при учениците от I а клас с класен ръководител и главен учител Мариела Антонова и главен ресурсен учител Даниела Алексиева организиране на **Театър в класната стая с привкус на японска магия. Представител на Библиотека – Лом, Мария Василева**, потопи първокласниците в света на Камишибай / хартиен, картинен театър /, като разказа специално подбрана приказка, посветена на семейните ценности и обич. Приказката оживя пред очите им по незабравим и артистичен начин.

➤ **Посещение на театрална постановка „Желязното момче“ / 11.12.2025 г./** с три класа от II ОУ „Константин Фотинов“ – град Лом, в

които има ученици на допълнителна подкрепа. В театралната труппа играят двама съученици и посещението беше в тяхна подкрепа.

Клуб „Специални родители” - Виолета Георгиева, Антон Цифудин, Янита Сейкова

➤ *Декоративно-приложни дейности „Късче от света” – терапевтична дейност*

➤ Изготвяне на коледни декори - декември – 2025г.

➤ *Родителско консултиране* – индивидуални консултации - октомври – 2025г. – януари - 2026г.

Вече 13 години групата за взаимопомощ към РЦПППО – Монтана Клуб „Специални родители“ обединява родители на деца със специални потребности, които взаимно да си оказват подкрепа в ежедневната, специфичната и неравностойната битка с проблемите на техните деца, а често и с неразбирането на останалите.

През първото полугодие на учебна 2025/2026 година продължава дейността на клуба за оказването на подкрепа на семействата на деца със СОП чрез родителско консултиране.

За учебната 2025/2026 година бяха реализирани 4 родителски консултирания по инициатива на Клуб „Специални родители“, една работна среща с родители на дете със СОП и една организационна работна среща, както следва:

Родителско консултиране в ДГ №12 „Звънче“ – Лом

1. *„Насоки за въвеждане на ДАК със софтуер TD Snap?”* – родители на деца със СОП от Клуб „Специални родители“ и консултант от ИНТЕРАКТА ООД – инициатива за предоставяне на персонални устройства на децата, одобрени по проект за предоставяне на помощни средства на МТСП – октомври 2025г.

2. *„Защо е важен диалога между родители и специалисти?”* – родители на Атанас Филипов – III гр. – декември – 2025г.

3. Организационна работна среща с родители за присъствие на церемония по награждаване на деца със СОП, отличени с награди във II Регионален конкурс *„Доброто започва от мен“* на РЦПППО – Монтана – декември 2025г.

4. *„Мотивация на детето за посещаемост на детската градина“* – родители на Младен Николов – III гр.

5. *„Възможност за отлагане от задължително обучение в I клас“* – приеман родител на Амет Цветанов – IV гр.

6. Работна консултативна среща за семейство на дете със СОП на тема: „Как да подкрепим детето? Същност на допълнителната подкрепа за личностно развитие“ – проведена от ресурсен учител Виолета Георгиева и директор на ДГ № 12 „Звънче“ – Лом – Анжела Борисова.

Ресурсна школа за деца, родители и учители – гр. Берковица

Нели Вълкова, Лъчезар Лазаров, Бисерка Костадинова, Димитрина Трендова, Мариана Иванова

➤ Коледно тържество, организирано от „Ресурсна школа за деца, родители и учители“ – изнесена педагогическа практика на гости на потребителите от ЦНСТПЛУИ- Берковица на тема: „Коледа - време за добрини“ – м. декември 2025 г.

➤ Лятна работа „Играем, учим и творим“, организирана от Ресурсна школа – гр. Берковица с деца на допълнителна подкрепа от училища и детски градини в гр. Берковица.

Клуб „Толерантност“ – Елеонора Планинец, Елена Илиева – Истаткова, Силвия Исаева, Ива Кирилова, Паулина Георгиева, Наташа Боянова

- **11.11/19.12.2025** г. провеждане, организация и подготовка на II Регионален конкурс „Доброто започва от мен“, организиран от Клуб „Толерантност“.
- **03.12.2025** г. Проведено занятие на тема „Толерантност и приемане на различията“ – по повод 3 декември-Международния ден на хората с увреждания в ПГПТ – гр. Лом. Основният фокус на срещата е насочен към осъзнаване на ценността на различията между хората и значението на уважителната, подкрепяща комуникация в училищната среда.
- **25.03.2026** г. – по Повод деня на търпението: **Психолого-педагогическо занятие** на тема „Търпението – ключ към разбирателството“ в ПГСС „Дунавска земя“, с. Ковачица.
- **20.03.2026** г. – Практика на тема: „Пъстър свят“ по повод Международния ден на хората със синдром на Даун в Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“ – с. Ковачица. Събитието беше уважено от г-жа Диана Божинова – директор на РЦПППО – Монтана, Елена Илиева – старши ресурсен учител, сензорен и ерготерапевт, директора на училището г-жа Румяна Вацова, както и от учителите в образователната институция.
- **26.06.2026** г. - ОБЕКТНО-БАЗИРАНО ОБУЧЕНИЕ: „Послание между страниците“ - учениците от 7. клас на I ОУ „Никола Първанов“ – гр.

Лом се включиха в вдъхновяващо Обектно-базирано обучение, посветено на Дните на книгата и магията на четенето.

Клуб „Занимания за малки скаути” – Диана Йорданова

- **05.11.2025г.** – Представяне на следните структури – Национална гвардейска част, функции, военна полиция, ръководство, дейности насочени към деца и ученици. Проведено в НУ „Георги Бенковски” – гр. Монтана.
- **19.11.2025г.** – Представяне на гражданска авиация на България.
- **22.04.2026 г.** – Ден на Земята – събитие с международно значение.
- **19.05.2026г.** – Открита и иновативна практика пред учители от училището на тема: *„Обичам и пазя българската гора“*, проведена в НУ „Георги Бенковски” – гр. Монтана.
- **26.05.2026г.** - Открита и иновативна практика пред учители от училището на тема: *„На граничната бразда – да пазим родната граница“*, проведена в НУ „Георги Бенковски” – гр. Монтана.

Регионално списание за приобщаващо образование РЕСПО

РЕСПО – брой 1 – декември 2021г.

РЕСПО – брой 2 – юни 2022г.

РЕСПО – брой 3 – юни 2023г.

РЕСПО – брой 4 – юли 2024г.

РЕСПО – брой 5 – юли 2025г.

РЕСПО – брой 6 – юли/август 2026г.

Регионалното електронно списание отразява актуална информация за процеса на приобщаване на деца и ученици със специални образователни потребности с фокус върху новини, събития, добри педагогически практики, иновации и научни разработки в областта на специалната педагогика.

За поредна година е факт Регионално електронно списание за приобщаващо образование с пореден пети брой във визия на обединяващо информационно звено за споделяне на добрия опит в областта на ефективно приобщаване на деца и ученици със СОП.

Регионално електронно списание за приобщаващо образование /РЕСПО/ на Регионален център – Монтана е вече в света на периодичните издания със свой международен стандартен номер за продължаващи издания ISSN 3033-0483.

Електронното списание фигурира в регистъра на Национална агенция за ISSN, която е официално представителство на Международната система за стандартна номерация на продължаващи издания и може да

бъде открито на портала ISSN наред с 2,3 милиона вестници, списания, монографични серии и продължаващи ресурси от всякакъв вид, както печатни, така и онлайн, в 234 държави, предоставени от мрежа от 93 национални центъра по целия свят.

ISSN номерът е предназначен за недвусмислена идентификация на обозначеното с него продължаващо издание. Той способства за:

- Увеличаване на популярността на изданието чрез неговата регистрация в международната база данни за продължаващи издания ISSN Register в Париж;
- Осигуряване на бърза и точна идентификация;
- Подпомагане на търсенето, обмена и автоматизираната обработка на информацията за продължаващите издания в световен мащаб;
- Способства за регистрирането на продължаващото издание в различни каталози и база данни;
- Позволява генерирането на баркод, въз основа на цифрите от номера.
- През настоящата учебна година излезлите към момента 6 броя на РЕСПО са предоставени за регистриране в национален регистър на Национална библиотека „Св. Св. Кирил и Методий”.

РЕСПО – брой 1 – декември 2021г.

https://rcm.dstcenter.eu/images/downloads/emagazine/2021/respo_12_2021.pdf

РЕСПО – брой 2 – юни 2022г.

https://rcm.dstcenter.eu/images/downloads/emagazine/2022/respo_06_2022.pdf

РЕСПО – брой 3 – юли 2023г.

https://www.rcm.dstcenter.eu/images/downloads/2023/respo/respo_07_2023.pdf

РЕСПО – брой 4 – юли 2024г.

https://rcpppo-montana.com/wp-content/uploads/2024/11/respo_07_2024.pdf

РЕСПО – брой 5 – юли 2025г.

https://rcpppo-montana.com/wp-content/uploads/2025/07/respo_07_2025.pdf

РЕСПО – брой 6 – юли/август 2026г.

ДИГИТАЛЕН ИНТЕРАКТИВЕН СБОРНИК „Хоризонти на приобщаването“

Настоящият дигитален интерактивен сборник има за цел да създаде пространство за споделяне, систематизиране и популяризиране на приобщаващи практики в областта на приобщаващото образование. Инициативата се реализира по повод 20 години от създаването на институцията Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – област Монтана (РЦПППО – Монтана) от екип в състав: г-жа Божинова - директор на РЦПППО-Монтана и Елеонора Планинец психолог в РЦПППО - Монтана. Практиката е насочена към всички специалисти, които работят с деца и ученици със специални образователни потребности.

Участие на деца и ученици със СОП в общински, областни и национални конкурси и изложби. Получени награди и отличия.

Ръководители:

През учебната 2025/2026 година деца и ученици със специални образователни потребности от различни образователни институции в област Монтана, с подкрепата на педагогическите специалисти към РЦПППО - Монтана, взеха участие в **общински, регионални и национални конкурси и изложби.**

Творбите им – в областта на **приложното изкуство, литературата и декоративната композиция** – получиха висока оценка от жури и публика. Заслужено бяха присъдени **грамоти, златни медали и специални отличия**, които бяха признание за таланта, усилията и подкрепящата среда, създадена около всяко дете.

Ярък показател за ефективността на приобщаващия процес през изтеклата учебна година е активното и високорезултатно участие на учениците със СОП в Регионални, Национални и Международни конкурси за рисунки, колажи и приложни творби. Творческите изяви не само стимулират фината моторика и въображението на децата, но действат като мощен инструмент за **себеутвърждаване и социална интеграция**. Завоюваните призови места и престижни отличия (първи, втори и трети награди) са доказателство, че изкуството заличава различията и дава равен шанс за изява на заложите.

Зад всяко отличие на наш ученик стои целенасочената, индивидуална работа на ресурсните специалисти, които успешно съчетават терапевтичните цели с развиването на творческия потенциал. Чрез използването на **иновативни подходи (включително дигитална визуализация и смесени приложни техники)**, специалистите успяха да мотивират децата да прескочат границите на затрудненията и да представят конкурентоспособни творби на високо равнище.

Участието в конкурси извън училищната среда извежда учениците със СОП от ролята на „уязвими“ и ги поставя в позицията на **успешни творци и откриватели**. Постигнатите резултати на Регионално, Национално и Международно ниво повишават видимостта на дейността на РЦПППО – Монтана и променят обществените нагласи към възможностите на децата със специални нужди.

Акценти на дейността:

- **„Креативност без граници“** – творчески постижения на учениците на допълнителна подкрепа.
- **„Отличие за приобщаването“** – Международни, Национални и Регионални награди като атестат за качеството на подкрепата.
- **„Изкуството като мост“** – социализация и себеутвърждаване чрез приложни творби.

Даниела Алексиева

➤ След проведено проекто-базирано обучение, участие на **2 ученици / Станислав Никифоров и Миро Йорданов/ в Международен конкурс на тема: „Черно море“**, проведен от – МОН, община Несебър, Национален дворец на децата, ОДК - Несебър. Участниците са **отличени с грамоти за отлично представяне и диплом за ръководителя**.

➤ След проведено проекто-базирано обучение, участие на **4 ученици / Анжелика Людмилова, Боряна Аспарухова, Надя Любомирова и Деян**

Петков / във II Регионален конкурс на тема: “Доброто започва от мен“, проведен от Клуб „Толерантност“ към РЦПППО – област Монтана, с ръководител Елеонора Планинец. В категория „Колаж“ и категория “Рисунка“ има отличени ученички с един сребърен медал и два бронзови медала.

➤ **Участие на 4 ученици /Анджелика Людмилова, Боряна Аспарухова, Надя Любомирова и Деян Петков/ в V Национален детски конкурс на тема: “Зимна приказка“, проведен от НЧ „Изгрев-1921 г“, с. Волуяк. Всички участвали са отличени с грамоти и има грамота и за ръководителя.**

➤ **Участие на 3 ученици /Димитър Боянов, Надя Любомирова и Деян Петков/ в IV Национален конкурс за рисунка „Весела Коледа“, организиран от НЧ „Михаил Донев -1903“ с. Лиляк, Община Търговище. Всички участвали са отличени с грамоти и грамота за ръководителя.**

➤ **След проведено проекто-базирано обучение, участие на 7 ученици /Анджелика Людмилова, Боряна Аспарухова, Станислав Никифоров, Миро Йорданов, Бранислав Методиев, Надя Любомирова и Деян Петков/ в III Национален конкурс на тема: “Коледни вълнения“, проведен от НЧ "Просвета-1894" с. Водица, община Попово. В категория Коледна декорация 1 ученик е на първо място със златен медал и предметна награда. Останалите участници са отличени с грамоти.**

➤ **Участие на 6 ученици - /Анджелика Людмилова, Надя Любомирова, Деян Петков, Боряна Аспарухова, Станислав Никифоров, Миро Йорданов/ в V Национален конкурс за детска рисунка „Баба Марта“, организиран от НЧ „Изгрев -1921“ с. Волуяк. Всички участвали са отличени с грамоти и грамота за ръководителя.**

➤ **Участие на 7 ученици - /Анджелика Людмилова, Надя Любомирова, Деян Петков, Исус Иванов, Димитър Боянов, Станислав Никифоров, Миро Йорданов/ в I Регионален конкурс за ученици със СОП на тема: „Животните – мои приятели“, организиран от III ОУ „Д-р Петър Берон“ град Монтана. Всички участвали са отличени с грамоти и грамота за ръководителя. Един е с поощрителна награда – Димитър Боянов – II в клас.**

➤ **Участие на 6 ученици - /Надя Любомирова, Деян Петков, Анджелика Людмилова, Боряна Аспарухова, Станислав Никифоров, Миро Йорданов/ в III Национален конкурс за детска рисунка „Вълшебният свят на пчелите“, организиран от НЧ „Светлина“ с. Долно Белово. Участниците са отличени с грамоти.**

➤ Участие на 4 ученици - /Надя Любомирова, Деян Петков, Анджелика Людмилова, Боряна Аспарухова/ в VI Национален конкурс за детска рисунка „Пролетна палитра“, организиран от НЧ „Изгрев - 1921“ с. Волюяк. Участниците са отличени с грамоти.

➤ Участие на 4 ученици - /Надя Любомирова, Деян Петков, Анджелика Людмилова, Боряна Аспарухова/ в VI Национален конкурс за детска рисунка „Великден иде“, организиран от НЧ „Просвета-1894“ с. Водици, община Попово, област Търговище. Участниците са отличени с грамоти.

➤ Участие на 2 ученици - /Надя Любомирова и Деян Петков/, след проектно-базирано обучение на тема: „Да помним героите от Априлската епопея“ в Образователната инициатива: „Моето знаме на смелостта“ на издателство „Клет България“. Кампанията насърчава децата да нарисуват своето разбиране за храбростта.

Паулина Георгиева

➤ Участие на Джена Иванова и Стефан Иванов във II Регионален конкурс на тема: „Доброто започва от мен“ 2025 година, организиран от клуб „Толерантност“ към РЦПППО-Монтана. Добрите резултати са налице: грамоти за отлично представяне на участниците и призови места.

➤ Участие на 5 деца и ученици в Пети национален детски конкурс за детска рисунка „Зимна приказка“, организиран от НЧ „Изгрев - 1921“ село Волюяк. Получени са грамоти за участие и отлично представяне.

➤ Участие на 7 деца и ученици в Трети национален конкурс „Коледни вълнения“, организиран от НЧ „Просвета - 1894“ село Водица, общ. Попово. Получени са грамоти за участие и отлично представяне.

➤ Участие на 2 деца в Пети национален конкурс за детска рисунка „Баба Марта“, организиран от НЧ „Изгрев - 1921“ село Волюяк. Получени са грамоти за участие и отлично представяне.

➤ Участие на 3 деца в Шести национален детски конкурс за рисунка „Пролетна палитра“, организиран от НЧ „Изгрев - 1921“ село Волюяк. Получени са грамоти за участие и отлично представяне.

➤ Участие на 3 деца в конкурса „Шарени яйца“, организиран от НЧ „Никола Й. Вапцаров - 1926“ село Пет могили, общ. Нова Загора. Получени са грамоти за участие.

➤ Участие на 7 деца и ученици в Четвърти национален конкурс „Великден иде“, организиран от НЧ „Просвета - 1894“ село Водица, общ. Попово. Получени са грамоти за участие и отлично представяне.

➤ Участие на 4 деца в III национален конкурс за детска рисунка на тема „Вълшебният свят на пчелите“, организиран от НЧ „Светлина - 1929“ село Долно Белево. Получени са грамоти за участие.

Ива Кирилова

➤ Участие на 4 ученици от Първо ОУ „Никола Първанов“ – град Лом в Конкурс за изработване на коледна картичка, организиран от НЧ „Никола Йонко Вапцаров - 1898“ с. Ковачица и спечелиха Грамота и подаръци за достойното си представяне.

➤ Участие на 2 ученици (Аделина М. и Йордан Д.) от Първо ОУ „Никола Първанов“ – град Лом в Пети национален конкурс за детска рисунка на тема: „Баба Марта“, организиран от НЧ „Изгрев – 1921“, с. Волюяк“, гр. София, от които имат спечелена грамота за достойно участие.

➤ Участие на 3 ученици (Аделина М., Йордан Д., Марти К.) от Първо ОУ „Никола Първанов“ – град Лом в Трети национален конкурс за детска рисунка на тема: „Вълшебният свят на пчелите“, организиран от НЧ „Светлина-1929“, с. Долно Белево, община Димитровград, от които имат спечелена грамота за достойно участие.

➤ Участие на 6 ученици (Марио М., Алекс П., Йордан Д., Руслан Ст., Даниел М., Аделина М.) от Първо ОУ „Никола Първанов“ – град Лом в Първи училищен конкурс за деца със СОП за детска рисунка, колаж или фотография на тема: „Животните – мои приятели“, организиран от III ОУ „Д-р Петър Берон“ гр. Монтана, от които имат спечелена грамота за достойно участие с рисунка.

Наташа Боянова

➤ Участие на Йоана Тодорова от 9 а клас във II Регионален конкурс на тема: „Доброто започва от мен“ 2025 година, организиран от клуб „Толерантност“ към РЦПППО-Монтана. Добрите резултати са налице: грамота за отлично представяне .

Силвия Исаева

➤ Участие на 7 ученици във втори Регионален конкурс за рисунка, колаж или видео по повод седмицата на толерантността на тема: „Доброто започва от мен“ към Клуб „Толерантност“. Има спечелено едно второ място за рисунка.

Димитрина Трендова

➤ Участие на 1 ученик - Ивайло Капков - 3 а клас при НУ „Васил Левски“, град Вършец във II Регионален конкурс по повод Седмицата на

толерантността на тема: „Доброто започва от мен“- организиран от клуб „Толерантност“ към РЦПППО - Монтана и присъждане на **III място** в категория /Рисунка/- м. декември 2025г.

Лъчезар Лазаров

➤ Участие **Ванеса Антова**, V а клас при Основно училище „Г.С. Раковски“, с Бързия, във II Регионален конкурс по повод Седмицата на толерантността на тема: „Доброто започва от мен“, организиран от клуб „Толерантност“ към РЦПППО - Монтана и присъждане на **I място** в категория /Рисунка/- м. декември 2025г.

➤ Участие на **Ванеса Антова**, V а клас при Основно училище „Г.С. Раковски“- с. Бързия в конкурс за рисунка на тема: „Обич за мама“ – по повод 100 г. от рождението на художника Иван Давидков – март 2026г. Ученичката е спечелила **II място**.

Антон Цифудин, Виолета Георгиева, Янита Сейкова

➤ **Атанас Филипов, Младен Николов, Томас Славчов** от III група – **второ място и сребърни медали и грамоти** в категория „Колаж“ на II Регионален конкурс „Доброто започва от мен“, организиран от Клуб „Толерантност“ към РЦПППО – Монтана.

➤ **Амет Цветанов** – IV група в ДГ № 12 „Звънче“ – Лом **първо място и златен медал** и грамота в категория „Колаж“ на II Регионален конкурс „Доброто започва от мен“, организиран от Клуб „Толерантност“ към РЦПППО – Монтана.

➤ **Амет Цветанов** е награден с грамота за достойно представяне и показани много добри знания в **Национално състезание „Многознайко“** – пролетен кръг „Обичам българския език“ – 2025-2026г.

Иван Илиев

➤ **Криситян Георгиев** – **1 во място** във II Регионалния конкурс на тема "Доброто започва от мен", организиран и проведен от Клуб „Толерантност“ към РЦПППО – област Монтана.

➤ **Николай Цветков** – Грамота за участие във II Регионален конкурс на тема "Доброто започва от мен", организиран и проведен от Клуб „Толерантност“ към РЦПППО – област Монтана.

Румяна Димитрова

➤ Ученици от ПГСАКН“ проф. Арх. Стефан Стефанов“ град Монтана, **Десислав Георгиев и Радостин Петков** взеха участие във II Регионалния

конкурс на тема **"Доброто започва от мен"**, организиран и проведен от Клуб „Толерантност“, където ученикът **Радостин Петков** спечели **3 място**, а **Десислав Георгиев** получи грамота за участие.

Нели Вълкова

- **Втора награда и грамота** на Кристиан Петров за участие в конкурс за рисунка на тема **„Доброто започва от мен“**, организиран от РЦПППО – Монтана.
- **Сертификат за участие** на Виктория Аврамова за участие в конкурс за рисунка на тема **„Доброто започва от мен“**, организиран от РЦПППО – Монтана.
- **Сертификат за участие** на Виктория Аврамова за участие в конкурс за рисунка на тема **„Когато ръцете рисуват, сърцата говорят“**, организиран от АРДУС - София.
- **Сертификат за участие** на Марио Казак за участие в конкурс за рисунка на тема **„Когато ръцете рисуват, сърцата говорят“**, организиран от АРДУС - София.

Мариана Иванова

➤ Децата от ДГ „Малина“ гр. Берковица, 3 група взеха участие в конкурса за атрактивна и креативна българска мартеница **„Бяло и червено“**. В изработването на мартеницата се включи според възможностите си и Никол Димитрова с подкрепата на ресурсния учител Мариана Иванова и психолога Цено Ценов. Мартеницата спечели **трето място** в конкурса и децата получиха **грамоти и торта за награда**.

➤ Мария Трифонова от ДГ 4 „Калинка“- гр. Монтана, IV група се включи в Осмия конкурс на издателство „Просвета“ на тема **„Картичка за мама“**. Тя получи **грамота** и прекрасни **книжки за участието си** – заслужено признание за нейното творчество и старание.

Анализ на дейността на логопедите

През учебната година логопедичната дейност в Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование бе осъществяваше от трима логопеди – Теодора Калафатова, Янита Сейкова и Симона Сивева. В началото на учебната година специалистите организираха и проведоха логопедични оценки на децата и учениците, изготвиха

индивидуални програми за подкрепа и стартираха корекционно-възпитателната работа съобразно установените потребности.

Основен акцент в дейността беше предоставянето на специализирана логопедична подкрепа за преодоляване на нарушенията в речевото и езиковото развитие, развитие на комуникативните умения, както и подпомагане на обучителния процес на децата и учениците със специални образователни потребности. Паралелно с индивидуалната и груповата работа се осъществяваше активно взаимодействие с родители, педагогически специалисти и екипите за личностно развитие в образователните институции.

През втората половина на първия учебен срок, логопедът Симона Сивева излезе в продължителен болничен. С цел осигуряване на непрекъснатост в предоставянето на логопедичната подкрепа и недопускане на прекъсване на терапевтичния процес, децата и учениците от нейната група бяха поети от логопед Янита Сейкова. Въпреки увеличената натовареност, работата с всички включени деца и ученици продължи регулярно и в съответствие с поставените образователни и терапевтични цели.

Благодарение на добрата организация и професионалната ангажираност на логопедичния екип беше осигурена своевременна и качествена подкрепа на всички деца и ученици, включени в логопедичната дейност на Регионалния център през учебната година.

Резултати от корекционно - възпитателната работа през 2025/2026 учебна година при логопедичен кабинет към РЦПППО–Монтана за общини: Монтана, Берковица, Вършец, Бойчиновци, Чипровци, Георги Дамяново, Якимово, Лом, Вълчедръм, Брусарци, Медковец.

- Общ брой деца и ученици с езиково – говорни и комуникативни нарушения-**198**
- Общ брой деца и ученици, приети за корекционно-възпитателна работа през втори срок на учебната 2025/2026 г.- **77**
- Новопостъпили деца и ученици в логопедичен кабинет през втори срок на учебната 2025/2026 г.-**39**
- Напуснали деца и ученици в логопедичен кабинет през втори срок на учебната 2025/2026 г.- **2**

Комплексната диагностика на комуникативните нарушения е представена в Приложение № 1, както следва:

2.1. Диагностична дейност

В периода от 15.09.2025 г. до 01.10.2026 г. бе подготвен инструментариум и направено входно логопедично обследване на деца и

ученици със СОП в общините Монтана, Берковица, Вършец, Бойчиновци, Чипровци, Георги Дамяново, Лом, Вълчедръм, Брусарци, Медковец.

Диагностичната дейност се състои в провеждане на скринингово изследване на децата и учениците в съответните детски градини и училища. Диагностиката е базирана върху основните методи за изследване на речевите нарушения-запознаване с документацията, анамнеза на актуалното състояние, диагностична беседа, анализ на продуктите от дейността на децата и др. Диагностиката е комплексна и обхваща всички видове нарушения на езика, говора и комуникацията. Подбора на диагностичните процедури е съобразен с възрастовите и индивидуални особености на децата и учениците. С всяко дете или ученик се провежда пълно логопедично изследване –гнозис, праксис, импресивна и експресивна реч, след което се поставя диференциална логопедична диагноза, на базата на която се изготвя терапевтична програма. Диагностиката включва тестове за класификация- „Четвъртият е излишен”, наблюдение и изследване на моториката, вербални тестове, рисувателни тестове /нарисувай човек, прерисувай/. Най-използвани са картинните тестове- „ Езиково разбиране, ”Елементарни понятия”, ”Познаване на цветовете”, ”Назоваване на предмети”, ”История с картинки”, ”Аналогии по сходство”, ”Аналогии по теми”, ”Светът около нас в 68 картинки”, „Назоваване с една дума”, „Части на тялото”, карти за развитие на речта” Кой какво прави”, “Разбиране на устна реч-Token test”. Изследва се степента на формиране на понятия, развитието на свързана реч (съставяне на изречения, умения за използване на съединителни съюзи, речников запас). Използват се и тестове за отчитане развитието на зрително-моторна координация и фина моторика. Тест за откриване на грешки-нелогичности- „Сбъркани картинки”. Тестове за психомоторно развитие представени от Весела Банова, които включват: наблюдение на пози и движения при двигателна дейност, рисуване на човешка фигура, къща, дърво, рисуване на графем, невербални тестове за подражания на движения (теста на Хед-подражания на движения ”ръка-око-ухо”). В предучилищна възраст се използва играта като метод за диагностика-конструктивни игри, игри-пъзели, игри за вгнездяване. Тези игри се използват като тест за отчитане на развитието на груба моторика, мускулен тонус, оценяване се качеството на жеста, движението. Оценява се развитието на нервно-двигателния контрол на ръката, китката, пръстите и координацията ръка- око. При учениците от начална и средна степен се отчита развитието на четивни и писмени умения. Обръща се внимание на допусканите грешки на равнище графема, лексема и на синтактично равнище.

Обследвани са деца и ученици от предучилищна възраст до гимназиален курс. Преобладават децата с езиково-говорни нарушения в предучилищна възраст. Най-често срещани са алалийните прояви при децата и учениците. Най-често се срещат децата и учениците с общо недоразвитите на речта (алалия). Алалийните прояви са твърде

разнообразни. Във всеки конкретен случай характерът на синдрома се обуславя от локализацията и тежестта на поражението, от характера на детето, неговата възраст, тип висша нервна дейност, интелект. Като цяло лексикалният фонд на децата и учениците с алалия е ограничен. Използват елементарни речеви конструкции. Изпитват трудности в кодирането на сложни речеви изказвания. Имат фонематични проблеми-слабости в речезвуковите диференциации и замени на звуковете. Проявяват невропатологична симптоматика. Въпреки това, при тези деца се наблюдават опити за социализация и адаптация в заобикалящата ги среда.

През последните години се наблюдава увеличаване броя на децата със специфично разстройство в развитието на речта и езика. При тях се отчита нарушение на развитието, което се проявява чрез три основни симптома: нарушение на социалните умения, нарушение на уменията за комуникация, механична повторемост на дейности и интереси.

Логопедическата ревалидация на децата и учениците със СОП е насочена към стимулиране на общото психомоторно, когнитивно и езиково развитие и по-специално качествените параметри на езика - самостоятелна реч, способности за разбиране и употреба, разширяване на активната лексика, изграждане на граматично правилна устна и писмена реч.

Групите бяха сформирани, съобразно вида, степента на говорния дефект, възрастовите и индивидуални особености на децата и учениците. Изготвени са графици за корекционно - възпитателна работа с децата и учениците.

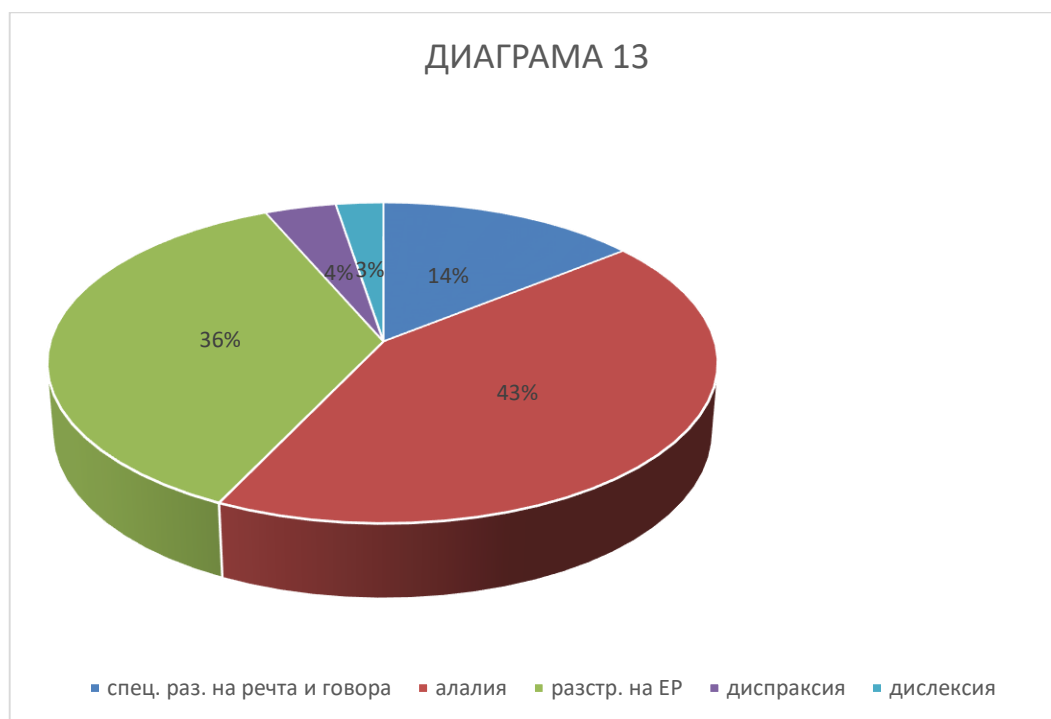
2.2 Комплексната диагностика на комуникативните нарушения през учебната **2025/2026 г.** е представена в таблица и диаграма.

Таблица 10

Логопедична диагноза	Брой ученици предучилищна възраст	Брой ученици I-IV клас	Брой ученици V-XII клас	Общ брой ученици
1. Специфично разстройство в развитието на речта и езика	11	-	-	11
2. Алалия (общо недоразвитие на речта)	33	-	-	33
3. Общо недоразвитие на речта при намален слух	-	-	-	0
4. Вторично езиково нарушение	-	-	-	0
5. Разстройство на експресивната реч	21	4	3	28
6. Диспраксия	3	-	-	3

7. Дизартикулия	-	-	-	0
-мономорфна	-	-	-	0
-полиморфна	-	-	-	0
8. Дисграфия-дислексия	-	2	-	2
ОБЩ БРОЙ ДЕЦА И УЧЕНИЦИ С КОМУНИКАТИВНИ НАРУШЕНИЯ	68	6	3	77

От таблицата се вижда, че по-голям брой деца, постъпили в логопедичен кабинет са от предучилищна възраст, което е индикатор за ранно идентифициране на комуникативните и езиковите нарушения и своевременно насочване към логопедична подкрепа. Ранното диагностициране и ранната терапия са от изключително важно значение за по-късното развитие на индивида и за неговата успешна социализация в обществото. Навременно поставената диагноза дава по-добри и по-трайни резултати.

Процентно съотношение по диагнози

Диагноза	Брой	Процент
Алалия (общо недоразвитие на речта)	33	42,86%
Разстройство на експресивната реч	28	36,36%
Специфично разстройство в развитието на речта и езика	11	14,29%
Диспраксия	3	3,90%
Дислексия	2	2,60%
Общо	77	100%

Изводи:

Най-голям дял от децата и учениците са с диагноза Алалия (общо недоразвитие на речта) – 42,86% от всички случаи. Това показва, че нарушенията в цялостното речево развитие са най-често срещани сред обхванатите деца. На второ място са децата и учениците с Разстройство на експресивната реч – 36,36%, което също представлява значителен дял от всички случаи и подчертава необходимостта от целенасочена логопедична подкрепа за развитието на изразителната реч. Специфичното разстройство в развитието на речта и езика обхваща 14,29% от всички деца, като заема трето място по разпространение. Съществено по-нисък е дялът на случаите с Диспраксия – 3,90%, както и на учениците с Дислексия – 2,60%.

Логопедическата ревалидация на децата и учениците със СОП е насочена към стимулиране на общото психомоторно, когнитивно и езиково развитие и по-специално качествените параметри на езика-самостоятелна реч, способности за разбиране и употреба, разширяване на активната лексика, изграждане на граматично правилна устна и писмена реч.

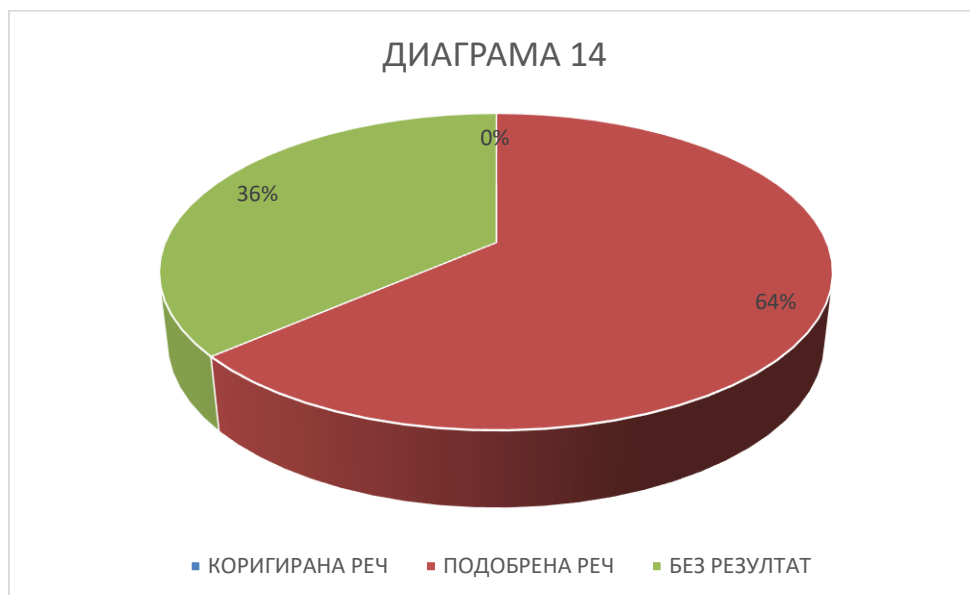
2.3 Резултатите от корекционно-възпитателната работа са представени в таблица и диаграма.

Таблица 11

логопедична диагноза	коригирана реч	подобрена реч	без резултат
-------------------------	-------------------	---------------	--------------

Специфично разстройство в развитието на речта и езика	-	7	4
Общо недоразвитие на речта /алалия/	-	13	20
Ринолалия	-	-	-
Общо недоразвитие на речта при намален слух	-	-	-
Вторично езиково нарушение	-	-	-
Вербална диспраксия	-	3	-
Разстройство на експресивната реч	-	24	4
Заекване	-	-	-
Дисграфия/дислексия	-	2	-
Дизартикулия	-	-	-
Общо ученици с комуникативни нарушения	-	49	28

От таблицата се вижда, че няма деца с коригирана реч, поради тежките дефицити, които съпътстват развитието им, с подобрена реч са **49** деца и ученици, без резултат- **28**. Посочените резултати са в зависимост от тежестта на нарушението и от системността и последователността на логопедичните терапии.

Процентно съотношение по критерии

Критерий	Брой	Процент
Подобрена реч	49	63,64%
Коригирана реч	0	0,00%
Без резултат	28	36,36%
Общо	77	100%

Изводи:

Анализът на резултатите от проведената логопедична работа показва, че при 49 деца и ученици (63,64%) е налице подобрение в речевото развитие. Това е най-големият относителен дял и свидетелства за положителното въздействие на приложените терапевтични подходи и системната работа през отчетния период.

При 28 деца и ученици (36,36%) не са отчетени значими резултати към момента на оценяването. Този дял може да бъде обяснен с тежестта и спецификата на нарушенията, необходимостта от по-продължителна терапия, нередовна посещаемост или други фактори, влияещи върху темпа на напредък.

През отчетния период няма случаи с напълно коригирана реч (0%). Това е очаквано предвид характера на речевите и езиковите нарушения, които често изискват продължителна и последователна терапевтична работа за постигане на пълна корекция.

Като цяло резултатите показват, че при близо две трети от обхванатите деца и ученици се наблюдава положителна динамика в

развитието на речта, което потвърждава ефективността на логопедичната подкрепа и необходимостта от нейното продължаване.

2.4. Административна дейност

В срок бяха изготвени и попълнени от логопедите необходимите документи, определящи предмета, целите, задачите и дейностите в логопедичната работа:

- Логопедичен доклад за всяко обследвано дете и ученик в началото и края на учебната година;
- Логопедична карта за всяко дете и ученик от логопедичните групи;
- Дневник за подлежащите на корекционна работа деца и ученици;
- Тетрадки за обратна връзка с родителите на децата и учениците от логопедичните групи;
- Седмичен план-график за работа, съобразен със заетостта на децата и учениците в училище и утвърден от Директора на РЦПППО–Монтана;
- График за консултации с родители и учители;
- Амбулаторна книга

2.5. Учебно – възпитателна дейност

Активно участие бе взето от логопедите при диагностиката и попълването на карта за функционална оценка и план за подкрепа на всяко дете и ученик. Логопедите познават и прилагат методи и техники на работа, подходящи за различни стилове на учене, мултисензорно учене, визуализация.

2.6. Терапевтична и корекционно-възпитателна работа

Логопедите от РЦПППО –Монтана познават и прилагат иновативни методи и похвати за логопедична терапия на комуникативните нарушения и алтернативни индиректни, директни и креативни различни методи и подходи за логопедична терапия и успешно ги прилагат при всеки отделен случай. Логопедите работят по цели и задачи, заложи в терапевтична програма за корекционно-възпитателна работа с децата от предучилищна възраст.

През учебната година логопедическата ревалидация на учениците със СОП бе насочена към стимулиране на общото психомоторно, когнитивно и езиково развитие. Работи се върху създаване на мотивация за общуване у децата и учениците, придобиване на практически опит и умения за използване на езика в социалната среда.

В логопедичната работа са използвани нагледни (демонстрация, илюстрации, образци), словесни (разказ, беседа и др.) и практически (игрови, речеви и други упражнения, подражателни изпълнения, моделиране и др.) методи и алтернативни форми на комуникация. На

практическите методи се придава корекционно-обучаваща, подпомагаща, разтоварваща или онагледяваща словесните упражнения роля. В логопедичната терапия често се прилага игровият метод. В предучилищна възраст, децата преживяват с изключителна сила потребността от общуване и я удовлетворява в игровата дейност.

От логопедите са използвани следните средства за работа: книжки, схеми, табла, подготвен дидактичен материал, макети, ламинирани картинки, серия картини, пъзели, мултимедийни продукти и др.

При деца и ученици с **общо недоразвитие на речта** има изявена клинична картина (епилепсия, хромозомни аномалии, емоционална нестабилност, генерализирано разстройство на развитието). Засягат се структуроопределящите нива на езиковата функция: фонетично, лексико-граматическо, семантично. Целият процес на речево формиране преминава в условията на патологично състояние на ЦНС. Въпреки това при тях се наблюдават опити за социализация и адаптация към заобикалящата ги среда. Логопедичната рехабилитация е насочена към развитие на познавателната сфера, зрителни и слухови възприятия, преодоляване на недостатъците в сферата на артикулационната моторика, развитие на фонематичен слух, развитие на общата моторика (превключване от едно движение в друго), развитие на фината моторика /вгнездяване на фигури, разглобяване и сглобяване на различни фигурки–кубчета, матрьошки, пирамидки, топчета, сглобяване на пъзели, работа с мозайка, низане, подреждане на кубчета по определена инструкция, цветове и форми, изграждане на графични умения, ориентация в рамките на листа, тесен и широк ред, нареждане на елементите на лесни за изписване букви с помощта на пръчици, кибритени клечки, пластилин др./. Чрез упражнения за развитие на артикулационен праксис се формират умения у децата и учениците за възпроизвеждане на позите на говорните звукове, достига се до точност и координираност на движенията на говорния апарат. В основата на корекционната работа се използва близка до децата битова реч, съответстваща на усвоените от тях лексеми. Така се стимулира комуникацията, повишава се речевата активност. Опитът на децата в конструирането на лексемите и тяхното съчетаване в речево изказване подпомага по-нататъшното развитие на речта.

Като цяло лексикалният фонд на децата и учениците с алалия е ограничен. Използват елементарни речеви конструкции. Изпитват трудности в кодирането на сложни речеви изказвания. Имат фонематични проблеми-слабости в речезвуковите диференциации и замени на звуковете. Проявяват невропатологична симптоматика.

При деца и ученици със специфично **разстройство в развитието на речта и езика** се използват методи и похвати, средства за онагледяване, които ги ориентират към ситуацията на общуване. Дават се препоръки на родителите за създаване на визуални графици и визуални разписания,

свързани с ежедневните дейности на децата. Логопедът обръща внимание на използването на символни картинки, които ги подпомагат при разбиране на инструкциите и подобряват социалното им поведение. Този метод на работа подобрява мотивацията за работа на децата и учениците, насърчава самочувствието им и тяхната независимост при изпълнение на задачите.

При деца и ученици с **разстройства в експресивната реч и при дизартикулии** се провежда триетапна артикулационна терапия:

1. Първи етап-подготвителен

Подготовката се осъществява посредством упражнениата за невербален и вербален гнозис, съчетани със задачи за фонологично познание и упражнения за активизиране на артикулационния праксис.

2. Втори етап-основен

През този етап логопеда демонстрира, обяснява, онагледява артикулационната поза на трудния звук и провокира неговото изолирано учленение.

3. Трети етап-автоматизация на звуковете.

С автоматизацията се създават уменията за правилно изговаряне на нарушените звукове в срички, думи, изречения, свързана реч.

Прилаганата терапия е строго индивидуална за всяко дете или ученик. В часовете за индивидуална и групово логопедична работа се използва лаптоп като високо-технологично помощно средство. Същественото в използването на компютъра е комбинацията между визуална и звукова информация, която въздейства върху децата и учениците, мотивира ги за работа и по достъпен начин обогатява познавателния им опит. Стимулира техните зрительно-пространствени представи.

През отчетния период логопедичният екип на Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование постигна значими професионални успехи, които са признание за високото качество на предоставяната подкрепа и за отдадеността на специалистите към работата с деца и ученици със специални образователни потребности.

Логопедът Теодора беше номинирана за участие във Вторите национални награди за приобщаващо образование, организирани от Националната асоциация на ресурсните учители (НАРУ), в категория „Логопед на годината“. Номинацията представлява висока оценка за нейния професионализъм, принос към приобщаващото образование и ефективна работа за развитието на комуникативните умения на децата и учениците.

Признание за дейността на екипа е и отличието на логопеда Янита Сейкова, която беше удостоена с **първо място в Четвъртите годишни награди „Логопед на годината“**, организирани от Логопедия.БГ, в категория „Образование – индивидуално“. Наградата е признание за високите професионални компетентности, прилагането на ефективни

терапевтични практики и постигнатите резултати в работата с деца и ученици с комуникативни нарушения.

Тези постижения допринасят за утвърждаването на авторитета на Регионалния център като институция, предоставяща качествена специализирана подкрепа и са доказателство за професионализма, ангажираността и стремежа към непрекъснато развитие на логопедичния екип.

3. Анализ на дейността на рехабилитатора на слуха и говора.

Групата за деца и ученици със слухови нарушения стартира учебната година с 14 деца, през годината постъпиха още 2 деца, а в края на втори срок напусна 1 ученик и бройката в края на годината е 15.

Групата е разнородна по пол, възраст и степен на слухов дефицит. Включва 12 момчета и 3 момичета на възраст от 5 до 18 години, 1 дете в ДГ, 2-ма първокласник, 1 второкласник, 4-ма третокласници, 1 петокласник, 1 шестокласник 3-ма седмокласници 1 деветокласник и 1 ученик в дванадесети клас. Всички децата са с диагноза двустранна глухота.

Седем са слухопротезирани с кохлеарни имплантни системи, пет са с конвенционални слухови апарати. От тях с комбинирано слухопротезиране е 1 ученик. Трима ученици не ползват усилващи слухови средства въобще. Един ученик с кохлеарен имплант и тририма ученици със слухови апарати не използват устройствата системно.

Таблица 12

Вид слухопротезиране	Брой деца с увреден слух	Добра функционалност на устройството и развити комуникативно-речевы умения	Добра ефективност на устройството и частично развити речевы умения	Начален етап на слухопротезиране и слухово-речева рехабилитация	Без резултат от слухопротезиране то за целите на вербалната комуникация	Липсва слухопротезиране Частично развити комуникативно-речевы умения	Не се носи редовно устройство-то Частично развити умения вербална комуникация	Не се носи устройството. Липсва умения за вербална комуникация
Кохлеарен	7	3	2	0	1	0	0	1

имплант								
Конвенционални слухови апарати	5	1	2	0	1	0	1	0
От тях с комбинирано слухово-протезиране	1	0	0	0	0	0	0	0
Липса на слухово протезиране	3	1	0	0	0	0	0	2

При 7 от децата с кохлеарни импланти, устройствата функционират добре, ползват се системно, семействата осигуряват своевременно консумативи, поддръжка и настройки на апаратите. Благодарение на системната слухово-речева рехабилитация 3 от децата са развили комуникативно-речеви умения на добро ниво. Две от тях са достигнали ниво на свободно общуване, при 1 комуникативните умения са без резултат въпреки слухопротезирането и общуването е основно невербално. Една ученичка не ползва кохлеарния имплант изобщо и е в състояние на глухота, общува невербално и се обучава по индивидуален план и индивидуални програми. Един третокласник ползва системно КИ, но без положителни резултати за целите на комуникацията.

При една ученика с конвенционални слухови апарати е постигната добра ефективност, с положителен резултат за слуховите възприятия и са развити комуникативно-речеви умения за словесно общуване на задоволително ниво. Един ученик не носи системно слуховите апарати, поради счупване, загубване или нежелание. При двама частично са развити умения за вербална комуникация, а един ученик комуникира невербално.

Всички деца и ученици с увреден слух получават системна слухово-речева рехабилитация съобразно степента на слухова загуба и вида слухопротезиране чрез обучение по специалните предмети за деца с увреден слух и чрез допълващи и алтернативна комуникация.

С помощта на предоставената допълнителната подкрепа 5-ма ученици от групата покриват ДОС за класа, в който се обучават. Останалите ученици не постигат ДОС и се обучават по индивидуални учебни програми. Те завършват учебната година с качествени оценки по БЕЛ и по Математика.

Системната слухово-речева рехабилитация е ключова за децата с увреден слух. Тя подпомага развитието на слуховите възприятия и езиково-речевите възможности и подпомага ограмотителния процес и езиковото обучение в училище. Чрез слухово-речева рехабилитация децата с увреден слух развиват остатъчен слух, формират умения за детекция и дискриминация на звукови стимули от средата и реч. Научават се да слушат с насочено внимание, да разбират и продуцират речеви модели. Речникът се обогатява тематично. Работи се за развитие на фразова реч и образуване на правилни граматически конструкции. Развива се диалогичната реч и уменията за разгърнато самостоятелно изказване, обогатява се речниковия фонд с нови думи и понятия. Подпомага се ограмотителния процес и развитието на четивни и писмени умения. Работи се за постановка, корекция и автоматизация на говорни звукове, за правилна артикулация на думи и фрази, постигане на ясно произношение в свързана речева продукция.

Провежда се обучение по алтернативна и допълваща комуникация – развиват се умения по жестомимика, зрително отчитане, дактилна реч, развиват се тактилно-вибрационни възприятия, стимулиране на остатъчен слух, визуална комуникация чрез картинки/пиктограми.

С родителите на всички деца и ученици с увреден слух се поддържа системен контакт. Провеждат се срещи, консултации, телефонни и онлайн разговори, напътствия, препоръки за работа у дома. Поддържат се професионални контакти с други специалисти и родителски организации и институции работещи с децата, с цел синхронизиране на работата и проследяване на състоянието и напредъка на децата с увреден слух. Партнира се с Родителската асоциация на децата с увреден слух /АРДУС/, като се включихме в дарителска кампания за осигуряване на батерии за слуховите протези и други придобивки в полза на правилното развитие на децата.

4. Анализ на дейността на педагога на деца с нарушено зрение

Обучението на зрително затруднените деца и ученици покрива твърде много и разнообразни области на подготовка, свързани с ранното въздействие за намаляване или предотвратяване на вторичните

увреждания, училищното обучение, рехабилитацията и професионалната подготовка.

Ученици със зрителни нарушения в РЦПППО- Монтана:

1. Ванеса Василкова – 3.клас, ОУ „ Пейо Кр. Яворов” – с. Крива бара;
2. Гергана Мариянова – 10.клас, ФСПГ – Монтана;
3. Серафим Теменужков – 5. клас, 5.ОУ ” Хр. Ботев” – Монтана;
4. Борис Николов-12.б клас, ПГ „ Д-р Иван Панов”- Берковица;
5. Никола Николаев – 1 група, ДГ №6 „ Слънце“- Монтана;
6. Антония Георгиева - 2.гр., ДГ №12 „ Здравец“ – Монтана.

Обучението на зрително затруднените деца и ученици покрива твърде много и разнообразни области на подготовка, свързани с ранното въздействие за намаляване или предотвратяване на вторичните увреждания, училищното обучение, рехабилитацията и професионалната подготовка.

Зрително затруднените деца и ученици към РЦПППО - Монтана се намират в различни населени места. Всяко едно от децата се обучава в зависимост от потребностите и възможностите. Въз основа на това ЕПЛР подготвя към съответното училище План за подкрепа, Индивидуалните учебни програми и др. необходими документи.

На незрящите деца от РЦПППО – Монтана са предоставени необходими материали за развитието на тактилността, бял бастун , машина за писане на брайл, лупи и дидактични материали. Монтирана е на компютъра „говореца” програма JAWS.

Устройството OrCam MyEye (Моето око) е дело на израелската иновативна компания „ORCAM“. Изобретението тежи 22,5 грама и е колкото по-голяма флашка. Прикрепва се към рамките на очилата, не изисква интернет връзка и е лесно за използване. Използва се при необходимост от зрително затруднените ученици.

Един от най-важните проблеми, свързани с увреденото зрение е сензорния и информационния дефицит. Сензорен проблем за хората с тотална слепота и ниска степен на слабо зрение е ориентирането и придвижването в околната среда.

В зависимост от степента на заболяването, а така също и според желанието на родителите се обучават по различен начин. Едни от тях четат с увеличен шрифт, други се обучават на брайл.

Зрително затруднените ученици имат следните часове: Четене и писане на брайл, Ориентиране и мобилност, Зрително подпомагане, Полезни умения. В тези часове научават как да се придвижват с или без бастун, координират движенията си, научават как да боравят с техниките – дву и три точкова на белия бастун, да се справят с проблеми от битов

характер и не на последно място да пишат и четат на брайл. Важно е за всяко дете да се научи на самостоятелност и независимост.

Специалните предмети:

Обучение на брайл - Незрящите ученици се обучават на брайл. В началото на всяка учебна година със съдействието на РЦПППО - Монтана, се предоставят учебници на брайл от СУДНЗ „Луи Брайл” – София. В наличност е и машина за писане на брайл, листи за писане на брайл, които се предоставя на зрително затруднените ученици. Ползва се и „говореща” програма JAWS, монтирана от „Съюза на слепите” – гр. София. Предоставени са и брайлови геометрични помагала, дискове с подходяща литература за съответния клас, дидактични материали.

Ориентиране и мобилност – Програмата цели да развие у учениците умения и навици за ориентиране и мобилност, необходими за определяне на положението на собственото тяло в пространството чрез използване на запазените сетива и да развие умения и навици за придвижване в пространството по начин, който е безопасен, уверен и колкото е възможно по-независим.

Специфичните цели, към които програмата по ориентиране и мобилност се стреми са:

- познание за тялото: познание за различните части на своето и чуждо тяло, тяхното място, функция и положението на собственото тяло, спрямо други обекти от обкръжаващата го среда;
- знание за значими обекти и стимули, които се използват за определяне на положението и посоката на движението;
- знание за общи понятия: размери, форми, функции, позиции;
- овладяване на различни мобилни техники (с виждащ водач, с бял бастун) и изготвяне на стратегии за индивидуално и безопасно придвижване в малкото и голямото пространство.

Полезни умения - основна цел на тази програма е да предложи разнообразие общи, познавателни, всекидневни и социални умения като основа за бъдещ самостоятелен и независим живот в контекста на цялостното развитие на зрително затруднените деца и ученици. Програмата включва разпределение на свободното време, култура на поведение в домашна обстановка и на обществени места, опаковка на подарък, култура на подаряване на цветя, запознаване с изкуства – кино изобразително изкуство, балет, разпознаване на пари, грижи за дрехите, пазаруване, готварство, използване на светлинен и звуков индикатор и др.

Зрително подпомагане

Тази програма включва 3 основни модула: обучение на деца от подготвителна група, на ученици в училищна възраст и на деца и ученици с различна степен на нарушено зрение и с множество увреждания.

Зрителният терапевт има творческата свобода да осъществява подходящи зрителни дейности и извън тази програма. Задачите в

програмата не могат да бъдат еднакво приложими за всички ученици със слабо зрение, тъй като съществуват индивидуални различия в тяхното когнитивно (познавателно) развитие.

Това е една комплексна програма, съобразена с развитието на новите реалности в световната теория и практика на подпомагането на зрително затруднените, свързана с ефективното използване на слабото зрение, която съдържа:

- разнообразие от оценъчни процедури и обучаващи програми;
- включване на деца от предучилищна възраст и на деца с множество увреждания;
- разширяване на функционалния характер на зрителните задачи;
- обучение в използване на неоптични и оптични средства;
- развитие на специфични четивни техники;
- употреба на електронни средства.

Учебната програма по зрително подпомагане си поставя следните основни цели:

1. Мотивиране на ученика за осъзнаване на своя индивидуален зрителен потенциал за активно подбиране, пресяване и интерпретиране на информацията от околния свят.

2. Чрез директно и индиректно експериментиране подпомагане на ученика в овладяването на подходящи техники и средства за формиране и развитие на основни зрителни понятия.

3. Основаване процеса на развитие на функционалното зрение върху три основни координации: око - ръка, око - крак и око - реч.

4. Въз основа на индивидуалните нужди и възможности усвояването от ученика на използването на подходящи оптични средства и решаване на задачи за близки, средни и далечни разстояния.

5. Интегриране на придобитите практически умения за ефективно използване на слабото зрение в обучението по другите специални учебни програми, в останалите учебни предмети, във всекидневното, в професионалната подготовка и в семейната среда.

6. Съчатаване на постигнатото равнище на зрителна ефективност с възможностите на други сензорни канали за достъп до информация, като брайл, релефни изображения, говоряща книга, синтетична реч, компютърна грамотност и пр.

В ПГ "Д-р Иван Панов" – гр. Берковица има ученик, който освен зрителният проблем, се наблюдава и придружаващо заболяване /конституционална апластична анемия/, което изисква често специализирано кръвопреливане. Предоставяха му се листи за работа, според възможностите му, беседи и презентации. Ученикът се справя само с помощ от учител във всички часове. Той е на индивидуална форма на обучение. Работи и с програма JAWS. Ориентиран е в сградата на училището. По програмата Полезни умения научи много неща, които ще го улесняват, както в личния, така и в обществения живот. Тази учебна 2025/2026г. завърши 12. клас.

В 5.ОУ „Хр. Ботев” – Монтана се работи с ученик, който е с глаукома. Материалите, с които се обучава са с увеличен плоско-печатен шрифт. Поради прогресивно намаляване на зрението му бяха предоставени и учебници на брайл, придружени с релефни изображения, които улесниха усвояването на учебния материал. Релефните изображения на обекти от България бяха много ползотворни за него. Работи допълнително с говореща програма JAWS.

Продължава обучението на ученичка от 10. клас във ФСПГ – Монтана, която е със зрителни нарушения и е на индивидуална форма на обучение. Работи с увеличен плоско-печатен шрифт. Добавена е и говореща програма JAWS към обучението. Тя се използва ограничено, тъй като е необходимо да се съобразим и с друго придружаващо заболяване на ученичката. Чрез програмата Полезни умения усвои много важни за нея дейности, които ще прилага и занапред за по-самостоятелен живот.

В ОУ „ Пейо Кр. Яворов” – с. Крива бара продължава обучението на ученичка със зрителни нарушения. Тя е с конвергентен конкомитентен страбизъм. Дясното око не функционира. Необходимост бе увеличен плоско-печатен шрифт и работа с програма JAWS. Ученичката рисува много добре. Тя участва в конкурс за рисунка на тема: „*Животните ми приятели*“, организиран от 3.ОУ „Д-р Петър Берон“ – Монтана. Получи Грамота и подарък ключодържател. Придоби много знания и компетентност в часовете по Полезни умения.

Музикотерапията оказва положително влияние върху момичето.

При детето от 1. възрастова група в ДГ №6 „ Слънце“ - Монтана в края на учебната 2025/2026г. се наблюдава изключителен напредък.

Аномалиите на ретината обхващат редица сериозни състояния, като и дегенеративни промени. Тези заболявания водят до увреждане на светлочувствителния слой, причинявайки симптоми като проблясъци, "мушички" или черни петна. Екипно работихме за приобщаването на детето към учебна среда и внедряване в колектива на детската градина. Бе приет от групата, получи подкрепа от всички. Той имаше и говорен проблем, но вече се наблюдават много нови думи в речника и повече познания за околния свят.

В ДГ №12 „ Здравец“ – Монтана детето е с конвергентен конкомитентен страбизъм (езотропия). Това е състояние, което се характеризира с отклоняване на очните ябълки навътре. За тази цел ползва оптични средства. При нея е затруднено фокусирането на предмети и обекти, но по-бавно се справя. Материалите, които и се предоставят за работа са уголемени. Поради неврологично заболяване, тя се движи бавно, предпочита с придружител.

РЦПППО – Монтана подпомага деца и ученици с нарушено зрение и техните семейства, като осигурява достъпни образователни ресурси за

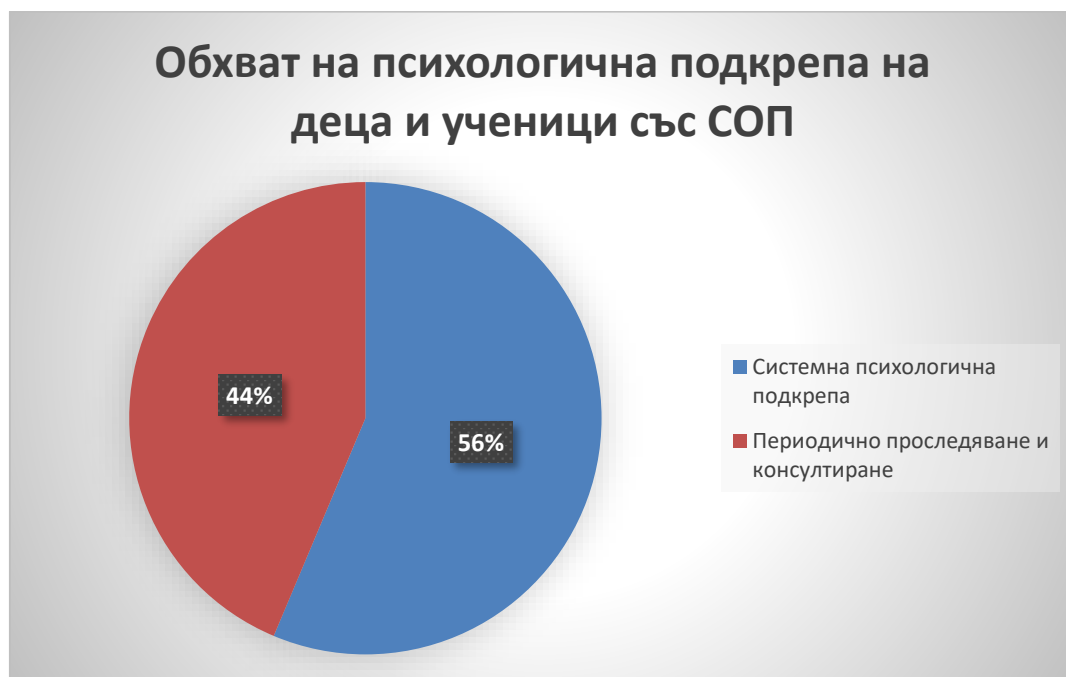
подкрепа. Стремим се да изградим свят, в който всяко дете с нарушено зрение има възможност да разгърне пълния си потенциал.

5. Анализ на дейността на психолозите

Професионалната реализация на психолозите Антон Цифудин, Елеонора Планинец и Цено Ценов през учебната 2025/2026г. е свързана с диагностициране и консултиране на **197** деца и ученици със СОП на територията на общините Монтана, Берковица, Вършец, Лом, Вълчедръм, Чипровци, Брусарци, Медковец, Г. Дамяново, Бойчиновци, Якимово.

- Брой деца и ученици с осигурена допълнителна подкрепа от психолог : **197**
- Брой деца/ученици включени в психологична група: **111**
- Брой деца/ученици отпаднали или невключени за психологична подкрепа: **86**

Диаграма 15

От данните по Диаграмата се вижда, че 56% от всички деца и ученици със специални образователни потребности получават системна психологична подкрепа. При 44% от децата със специални образователни потребности се проследява периодично функционалното им развитие. Необходимо е за нуждите на анализа да се уточни, че тези 44% от всички деца са деца с тежки поведенчески, емоционални и ментални дефицити, докато другите са успешно социализирани и адаптирани към съответните групи или класове из област Монтана.

Резултатите показват висока степен на обхват на психологическите услуги и ефективно функциониране на системата за подкрепа на личностното развитие. Наблюдава се устойчива тенденция към ранно идентифициране на потребностите, своевременно насочване и активно включване на децата и учениците в дейности, подпомагащи тяхното личностно, социално и емоционално развитие.

Съобразно годишния план за дейността на психолога в началото и в края на учебната година се реализира цялостна прецизна диагностика на емоционалните, познавателните, психични процеси и интелектуално равнище на учениците и децата със СОП. Диагностика на всяко едно дете и ученик се извършва чрез набор от тестове и методики, част от батерията за диагностициране, с която разполага Регионален център - Монтана. Диагностицирането се извършва по посока на различните сфери и в зависимост от индивидуалните особености със следните методики:

IQ:

- Тест Бине-Терман – изследване на интелект;
- Тест на Рейвън за деца – изследване на интелекта;
- Тест на Векслер за интелигентност при деца от 6 до 16 години (HAWIK-R 1983);

Когнитивна сфера на функциониране:

Памет:

- Виноградова – изследване на логическата и механична памет;
- Тест на Лурия " Заучаване на 10 думи"- изследване на ретенция и репродукция на паметта;
- Тест "Коректурна буквена проба"- изследване на обем и работоспособност;
- "Цифрова проба на Джекобсон" – изследване на обем и работоспособност;
- Тестове за узнаване с вербален и невербален материал;
 - мислене:
- Тест за понятия и асоциации „Четвърти излишен”
- Мемори карти с цветове и мемори карти с противоположности.

Внимание:

- Тест на Пиерон и Рутер- Изследване на концентрация и устойчивост;
- Проба на Тулуз и Пиерон- изследване на концентрация и устойчивост;
- Проба на Херберт Винклер - изследване концентрацията и устойчивост;
- Проба „Украсяване на рамки на Ш.Бюлер”- изследване концентрация и устойчивост;
- Проба на Бурдон- концентрация и устойчивост;
- Тест „Лабиринт” или „Пръстени на Ландолт”- изследване на устойчивостта на вниманието;
- Тест ” Коректурна матрица”- превключване;
- Проба за превключване на вниманието на Пирьов и Цанев;

- "Преплетени линии на Платонов" – разпознаваемост;
- Тест на Оскар Ман; Проба със силуети – изследване на въображение и възприятия;

Личностна и емоционална сфера:

- Тест за изследване на самооценката;
- Въпросник за измерване на агресивността на Б.Дюрки;
- Тест за изследване на стила на поведение в конфликтна ситуация „Т.Килман”;
- тест „психични девиантни диспозиции/акцентуации”;
- тест „Училищна тревожност” на Филипс;
- тест „Таблицы на Шульце”;
- графически метод " Моят кръг на общуване" на Т.Ю. Андрюшенко особено полезен при деца със затруднения в общуването;
- Проективни тестове и нестандартизирани методи – диагностично наблюдение, интервю и беседа.

Осигуряване на подкрепяща среда за децата и учениците със специални потребности

В психологичната си дейност специалистите се ръководеха от европейските стандарти за прилагане на специфичната си дейност и неизменно се ръководеха от спецификите на био-психо-социалния модел на взаимодействие отразен в МКФУЗ/ICF-CY/, промотирайки грижата за личното здраве, включително профилактиката и промоцията, както и подобряване на участието чрез премахване или ограничаване на социалните прегради поощрявайки предоставянето на социалната подкрепа и факторите, улесняващи общуването в обществото.

На всички деца от психологичните групи им бе предоставена подкрепа за самостоятелно и независимо функциониране, за развитието на техните екзекутивни функции, както и за разрешаване на проблеми в поведението /където има такива/ и за превенция на отпадането от училище.

В работата си психолозите залагат часове за развитието на когнитивните процеси, които чувствително страдат при децата и учениците със СОП, а в същото време са от съществено значение за усвояване на учебния материал. Усилията им са насочени да се постигнат по-добри резултати относно концентрацията и устойчивостта на вниманието си, да им помогнат да обогатят възприятията и представите си, да се подобрят вербалната и невербалната им памет, мисленето, въображението. Залагат също така корекционна дейност, с която целят намаляването на агресивните прояви на учениците със СОП в училище и тяхното успешно приобщаване в живота на класа и разбира се социализацията им в обществото.

Работата на екипа психолози е насочена към развитие и усъвършенстване на способностите за преодоляване или компенсиране на

затрудненията и дефицитите в развитието, произтичащи от основното заболяване с оглед подобряване възможностите за интеграция и социализация. Активно се оказваше съдействие по места на учителите от общообразователните училища относно възникнали затруднения в поведенческата реализация на подрастващите. Съдействието се изразяваше най-вече в консултации, както по отношение на поведението на подрастващите, така и относно адекватната реализация и релевантна организация на тяхното време за достигане на пълноценна просоциална активност и психично благополучие.

При индивидуалните им занимания с децата и учениците, действията им бяха насочени предимно към корекция и превенция на негативните поведенчески прояви и предоставяне на позитивни модели за подражаване и формиране на адекватна ценностна система, самооценка и самочувствие.

При всяка една от срещите си с децата отделят време да поговорят и за неща като: лична хигиена и външен вид, училищни задължения и отговорности, приобщаване и адаптиране към групата и класа.

Сериозна част от работата на екипа психолози (най-вече с по-големите) е насочена изцяло към това да ги мотивират да посещават училището и учебните занятия, както и да изградят модел на поведение, съответстващ за тази институция. Провеждат корекционна дейност за промяна на нагласата и приемането на образованието като ценност.

Фокус: Социално-емоционална интелигентност и агресия при деца със СОП

В рамките на учебната година психолозите в РЦПППО работиха активно в подкрепа на социално-емоционалното развитие на децата със специални образователни потребности (СОП), като акцент беше поставен върху развитието на емоционалната интелигентност и превенцията/регулацията на агресивни прояви.

1. Работа по социално-емоционалната интелигентност

Използване на индивидуални и групови интервенции, целящи развитие на основни емоционални компетентности: *разпознаване, назоваване и регулиране на емоции.*

- Включване на игрови методи, арттерапевтични техники и социални истории за онагледяване на емоционални състояния и подходящи реакции.
- Провеждане на наблюдения и оценка чрез утвърдени инструменти за определяне на нивото на социално-емоционална зрялост.
- Съдействие на педагогическия персонал за въвеждане на емоционална комуникация в класната стая.

- Създаване на среда, в която се подкрепя изразяването на чувства по приемлив начин и се насърчава емпатията.

2. Работа с агресивни прояви

Диагностика и анализ на причините за агресивното поведение при деца със СОП – с фокус върху неврорефлексивните реакции, затрудненията в комуникацията и липсата на емоционално саморегулиране.

- Използване на позитивни поведенчески интервенции и стратегии за заместване на нежеланото поведение с приемливи алтернативи.
- Изготвяне и прилагане на индивидуални поведенчески планове.
- Работа с учители и родители за изграждане на единен подход към проявите на агресия и осигуряване на последователност.
- Провеждане на тренинги, уъркшопи и супервизии с педагогически специалисти, посветени на разпознаването, разбирането и овладяването на агресията в образователна среда.

Психологическата подкрепа бе насочена към адекватната социална реализация както на ниво училище, така и на ниво социум чрез въздействие на поведенческите диспозиции.

Целите и задачите, които екипа си бе поставил в началото на учебната година са съобразени с потребностите и възможностите на всяко дете. Екипът работи постоянно и задълбочено и с родителите на децата/учениците. В консултациите с тях се обяснява състоянието на детето им в настоящия момент, получават съдействие да стигнат до най-доброто за детето решение за форма на обучение, за собственото си отношение към проблема, за конфликтните ситуации, които възникват в училище и на улицата и т.н.

При взаимодействието на екипите по места относно реализиране на дейността не се срещаха трудности, които да затруднят или възпрепятстват целенасоченото изпълнение на плановете за подкрепа.

В резултат от задълбочената работа на психолозите през последните учебни години се забелязва мотивация и интерес у учениците за учебна дейност, подобряване процеса на общуване между ученици и учители. Активно бе участието на учениците в живота и дейността на класа и училището като същите придобиха самочувствие и започнаха да се чувстват по-значими в обществото.

Постигнати бяха по-добри резултати относно развитието на когнитивната и емоционалната сфера. По отношение на познавателните процеси при част от децата и учениците със СОП частично бяха подобрени качествата на вниманието – устойчивост и концентрация; констатира се обогатяване на възприятията и представите за календарната възраст, за съществуващите предмети и явления от обкръжаващата среда, въображението, емоционалната сфера и социализацията им в обществото.

Осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците

Работа по програмата „Стъпки заедно“ на УНИЦЕФ и Министерство на образованието и науката за превенция на насилието и тормоза в училище. „Национална програма 15 „Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците“, Модул 2. Училище без агресия за сигурна училищна среда“

През учебната 2022/2023 стартира подбор на специалисти към Регионални центрове в България за обучение на ментори по Националната програма „Стъпки заедно“ на УНИЦЕФ и Министерство на образованието и науката за превенция на насилието и тормоза в училище, която започва от 2018 г. Обучението премина в три отделни обучителни модула и сертифициране като ментори по програмата на близо 40 специалисти от Регионални центрове в страната. Идеята е подкрепата да бъде осъществявана именно от специалисти към Регионалните центрове в съответните области. До 2023 г. са били включени 5 пилотни училища за работа по проекта, но през учебната 2023/2024 са одобрени 41 училища. Едно от тях е IV ОУ „Иван Вазов“ – Монтана, в което има менторска подкрепа от РЦПППО-Монтана на територията на област Монтана. Целта на програмата е да създаде сигурна училищна среда с цел превенция на насилието и тормоза в училище чрез:

- ✓ Подкрепа и утвърждаване на училищна култура, основана на взаимно уважение, равно достойнство, справедливост.

Подцел:

- ✓ Насърчаване на информирано и компетентно участие на всички членове на училищната общност.
- ✓ Прилагане на цялостен училищен подход като се подкрепят дейностите на всяко ниво в рамките на училището.

Програма „Стъпки заедно“ – менторска подкрепа

В рамките на участието на Елеонора Планинец - психолог като ментор по темата за агресията към програмата „Стъпки заедно“ на УНИЦЕФ и МОН, бяха реализирани следните дейности:

- Проведени целенасочени тренинги с екипите на РЦПППО и педагогически специалисти от образователни институции, свързани с овладяване на агресията чрез развитие на социално-емоционалните умения;
- Представяне на работещи модели и техники от програмата, адаптирани към възрастта и индивидуалните особености на децата със СОП;
- Използване на наръчници, визуални подкрепи и казуси за обучение на учители и родители;

- Провеждане на обучения на педагогическите специалисти за включване на методите от програмата;
- Пряка работа с учениците.

През учебната 2024/2025 г., учениците-миротворци от ПГ „Д-р Иван Панов“ - гр. Берковица активно участваха в редица инициативи, насочени към развитието на социални умения, емоционална интелигентност и гражданска отговорност. Тези дейности не само допринесоха за личностното израстване на участниците, но и създадоха устойчива и подкрепяща училищна среда, основана на толерантност, сътрудничество и социална ангажираност.

- Изработени **брошури и материали за популяризиране на програмата**, както и тениски за Миротворците;
- 25.09.2024 г. **Информационна работна среща** в изпълнение на програмата „Стъпки заедно“ на УНИЦЕФ и Министерство на образованието и науката за превенция на насилието и тормоза в училище. в ПГ "Иван Панов" – Берковица;
- 18.11.2024 г. В изпълнение на програмата "Стъпки заедно" Миротворците от ПГ „Д-р Иван Панов“ сътвориха вдъхновяващо **табло, посветено на Деня на доброто (13 ноември)**, за да насърчат съучениците си към позитивни действия и взаимно уважение;
- 19.11.2024 г. - По повод 16 ноември, Международния ден на толерантността в ПГ "Иван Панов" - гр. Берковица учениците, които са "МИРОТВОРЦИ" в изпълнение на програмата "Стъпки Заедно" посетиха ЦСОП, за да подарят картички на децата. Инициативата е под надслов **"СЪРЦА БЕЗ ГРАНИЦИ"**;
- На 26 февруари, в чест на Деня на розавата фланелка, миротворците обединиха усилия с ученическия съвет за провеждането на инициатива, насочена против тормоза и агресията в училищната среда. Учениците създадоха **два постера с посланието „Не на тормоза: училище без агресия“**, разпределиха мини-хартиени фланелки с призови из цялото училище и създадоха кратко видео с послание за толерантност и уважение;
- 15.03.2025 г. - Мисия на Миротворците за насърчаване на ученици от всички училища на територията на град Берковица за училище без агресия. Посетиха всички училища и раздадоха *флаери и брошури* за нашата мисия;
- В рамките на проекта бяха проведени серия от **арт ателиета**, насочени към развитието на творческата изява и формирането на ценности като толерантност и сътрудничество. Тези дейности предоставиха възможност на учениците да изразят себе си чрез изкуството и бяха

високо оценени на общинско ниво. Освен това, през декември и март бяха организирани **два благотворителни конкурса** за най-креативна коледна картичка и мартеница;

- В чест на годишнината от смъртта на Васил Левски, миротворците участваха в **творческа работилница**, която включваше изработка на табла и книгоразделители, гледане на образователен филм и последваща **дискусия**. Темата на дискусията беше значението на активната гражданска позиция и ролята на всеки един от нас в изграждането на по-добро общество. Чрез примера на Васил Левски и войните като цяло, учениците разгледаха пагубните последици от агресията и липсата на разбирателство между хората. Тази дейност допринесе за задълбочаване на тяхното разбиране за важността на мира, справедливостта и съпричастността.
- През месец декември миротворците се включиха с голямо усърдие в благотворителна инициатива, насочена към подпомагане на ученици в нужда. Учениците изработиха разнообразни сувенири, които бяха представени и продадени на коледния базар. Събраните средства бяха дарени на деца с един родител и деца, лишени от родителска грижа. Освен творческия процес, миротворците активно участваха в организацията и провеждането на базара, което укрепи техните умения за работа в екип и социална отговорност. На финала на инициативата те лично занесоха подаръците и средствата до децата, което беше изключително вдъхновяващо и емоционално изживяване за всички участници.

През миналата учебна 2024/2025 година започнаха и въвеждащите **тренинги по модел за цялостна училищна политика за взаимодействие с родителите**. Тренингите бяха насочени към системна работа за подобряване на взаимодействието с всички за изграждане на класна и училищна общност, основана на споделени ценности чрез въвеждащи и тематични родителски срещи, общностни събития, създаването и поддържането на дружелюбна физическа среда.

В рамките на програма „Стъпки заедно“ – съвместен проект на УНИЦЕФ и Министерството на образованието и науката се реализира устойчива трансформация в училищна среда включваща:

- въвеждане на модел *„връстници помагат на връстници“* наречени „Миротворци“;
- създаване на сигурни пространства за подкрепа;
- активно участие на учениците като лидери на промяната.

Особено значим принос бе реализирането на модела в ПГ „Д-р Иван Панов“ – гр. Берковица, където се осъществи цялостна трансформация на училищната среда. В рамките на двугодишна последователна работа са

внедрени иновативни практики, които поставят учениците в центъра като активни участници и лидери на промяната.

Ключов елемент от този процес е въвеждането на модела *„връстници помагат на връстници“* - „МИРОТВОРЦИ“, чрез който учениците развиват умения за подкрепа, съпричастност и справяне с кибертормоза. Реализирани са редица инициативи, насочени към изграждане на позитивен училищен климат – създаване на *„сигурно пространство“* за консултации и емоционална подкрепа, благотворителни кампании *„Деца помагат на деца“*, *кутия против тормоза* и *„Говореща пейка на толерантността“*.

Допълнително въздействие на реализираните дейности има създаването на дигитални ученически материали – *видео и игри*, които се използват в национални кампании за превенция на насилието.

Постигнатите резултати получават висока институционална и обществена оценка, като дейностите привличат вниманието на представители на Министерството на образованието и науката, РУО – Монтана, РЦПППО – Монтана, УНИЦЕФ, местната власт и национални медии.

6. Анализ на дейността на болничните учители

През учебната 2025/2026 г. в област Монтана няма назначени болнични учители.

Анализ на дейността на помощниците на учителя

През учебната **2025/2026 г.** в 3 детски градини, 7 училища, 1 професионална гимназия ПГТ „Вл. Минчев с. Владимирово“ и 1 ЦСОП „Д-р Петър Берон“ – град Лом са назначени помощник на учителя.

Наличието на помощник на учителя в детската градина е от голямо значение за ефективното приобщаване на децата със специални образователни потребности. Той се явява медиатор между детето, учителя, останалите деца в групата, специалистите които оказват допълнителна подкрепа за личностно развитие и родителите. Неговата дейност спомага престоят на „различните“ деца да бъде максимално облекчен спрямо техните специфични нужди и здравословно състояние, така че да не са изолирани от своите връстници, но и да получават адекватна на потребностите си подкрепа.

През учебната година помощника на учителя участва в работата на екипите за подкрепа за личностно развитие на децата със специални образователни потребности като осъществява следните **основни дейности:**

- Подпомага изпълнението на дейности, определени в плановете за подкрепа на децата със специални образователни потребности;
- Оказва техническа помощ при подготовката на образователни материали за децата;
- Съдейства на учителите при подбиране на подходящи методи, средства и материали за осъществяване на образователния процес;
- Съдейства организационно и технически на учителите при провеждането на педагогическите ситуации в групите в детските градини;
- Подпомага осигуряването на безопасни условия за обучение на децата, като подкрепя учителите при осигуряването на реда в групите в случай на проблемно поведение на дете;
- Подпомага овладяването на хигиенни навици и самообслужването на децата в детските градини;
- Улеснява процеса на комуникация между учителите и децата;
- Включва се в организираните курсове за обучение и квалификация.

През цялата година дейността на помощника на учителя бе насочена към децата и тяхната индивидуалност. Той подпомогна формирането на положителна нагласа към учебния процес и работеше за пълноценното приобщаване на децата към средата в детските градини, съобразно специфичните и възрастовите им особености и потребности. Подпомогна за по-успешното преодоляване на възникващи затруднения от образователно естество, както и социализиране на децата от семейства със затруднения.

Организационни връзки и взаимоотношения:

Помощникът на учителя винаги се отзовава на нуждите на учителите. Той поддържа постоянна връзка с родителите, създавайки мост между детската градина и общността. Подпомага ръководството на детските градини и учителите при взаимодействието с родителите. Осъществява трайно сътрудничество с родителската общност, запознава я с евентуални затруднения на децата, популяризира успехите им сред нея и способства за активното ѝ включване в живота на детските градини. Със своята дейност съдейства за детското развитие през периода на първоначалното изграждане и формиране на детската личност. Помощникът на учителя спомага за формирането на ценностна система, ориентиране към уважение и зачитане на индивидуалността на отделната личност. Отношенията между децата и техните учители трябва да се основават на уважение и разбирателство.

Анализ на дейността на старши ресурсен учител, сензорен и ерготерапевт в РЦПППО-Монтана

През учебната **2025-2026г.** старши учител. ресурсен, сензорен и ерготерапевт работи с 18 деца със специални образователни потребности. Групата включва 11 момчета и 7 момичета на възраст от **4 до 7** години.

Обхванатите деца провеждат терапия в ерготерапевтична и сензорна зала към РЦПППО гр. Монтана.

Сензорната интеграция е несъзнателен процес и основополагащ фактор в ранното детско развитие. Ефективното интегриране на усещанията от сетивата и генерирането на адаптивен отговор дава възможност за доброто познаване, както на собственото тяло, така и на двигателни умения, обработване и разбиране на пространство и време. Възможността за разграничаване на сетивните дразнители и контрола над собственото си поведение и реакции създават социално приемливи граници и правят възможно спазването на правила. Терапията на сензорно-интегративните дисфункции представлява стимулиране на сетивата и предизвикване на адаптивен отговор. Това включва тактилна, вестибуларна и проприоцептивна стимулация и се счита за пряка интервенция, която може да подобри функционирането на нервната система. Основната цел на терапията е да създава сетивни въздействия, като ги дозира правилно (особено онези, които са свързани с вестибуларната и проприоцептивната система), така че спонтанно да се предизвика адаптивна реакция спрямо съответното дразнение. Този адаптивен отговор води до интеграция на отделните компоненти на нервната система при преработката на дразненията. Ефективността на терапията е значително по-голяма, когато детето само избира вида на стимулацията и начините, по които да я постигне. Задачата на терапевта е да следва неговите потребности и да го насочва при нужда. Деца с тежки нарушения се нуждаят от по-голяма помощ и от точно структурирани дейности. Сетивните възприятия и тяхната интеграция подпомагат развиването на отделните компоненти на нервната система при организиране на моторните, езиковите и мисловните операции и емоционалните отговори, което води до повишаване самочувствието на детето и на социалното му функциониране.

Ерготерапията пък от своя страна осигурява възможност за максимална степен на самостоятелност и независимост на лица с физически, умствени и емоционални дефицити чрез развиване, възстановяване, поддържане, или промяна в ежедневните им умения за самообслужване и трудова дейност. Ерготерапията спомага за компенсирането на трайно увредени функции чрез адаптиране на домашната, училищна и работна среда. Ерготерапевтът разглежда силните и слабите страни на детето. След това създава програма за дейности, по които да се обучава детето. Функционалните дейности и активности, при децата трябва да са дозирани, със смисъл, да имат ясно изразено начало и

край, да бъдат поставени граници на позволено и непозволено, да се извършват в подходящото време и на подходящо място. Под внимание трябва да бъдат взети безопасността на средата, дневния режим, визуално разписание за предстоящите дейности. Играчките и материалите, с които децата работят е добре да бъдат систематизирани по вид. Една добре направена програма е тази, която е съобразена със знанията и възможностите на децата, с интересите, уменията и желанията им. И същевременно тези функционални дейности трябва да се харесват, да заинтригуват и да поддържат интереса на детето за продължително време. Основната цел е да се осигури пълно и активно участие на децата със СОП в общественения живот и да се подобри качеството на техния живот.

По време на терапевтичните сесии децата се справяха успешно с поставените им задачи и постигнаха добри резултати.

По отношение включването на семейството в терапевтичния процес, Терапевтът работи в тясно сътрудничество със самото дете и с родителите му. Терапевтът насочва родителя да насърчава детето в неговата трудова дейност като контролира изпълнението на всяка задача. В началото се поставят леки, постижими задачи, докато детето усвои механизма на действие. след което поетапно се усложняват и се поставят нови. Необходимо е работата да е приятна и да укрепва увереността на детето и то да довършва докрай започнатото. При поставянето на задачите родителят винаги взема под внимание условностите на дома и дейностите от бита на детето.

V. ИНФОРМАЦИЯ СЪГЛАСНО ЧЛ. 145, АЛ.2 ОТ НАРЕДБАТА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ, ИЗМ. И ДОП. ДВ, БР.105 ОТ 18.12.2018 г., ИЗМ. И ДОП. ДВ, БР.48 ОТ 26.05.2020 г., ИЗМ. И ДОП. ДВ, БР.92 ОТ 27.10.2020 г., ИЗМ. И ДОП. ДВ, БР.91 ОТ 02.11.2021 г.

1. Брой деца със СОП по групи, които се обучават в детските градини по чл. 35 от ЗПУО:

Таблица 13

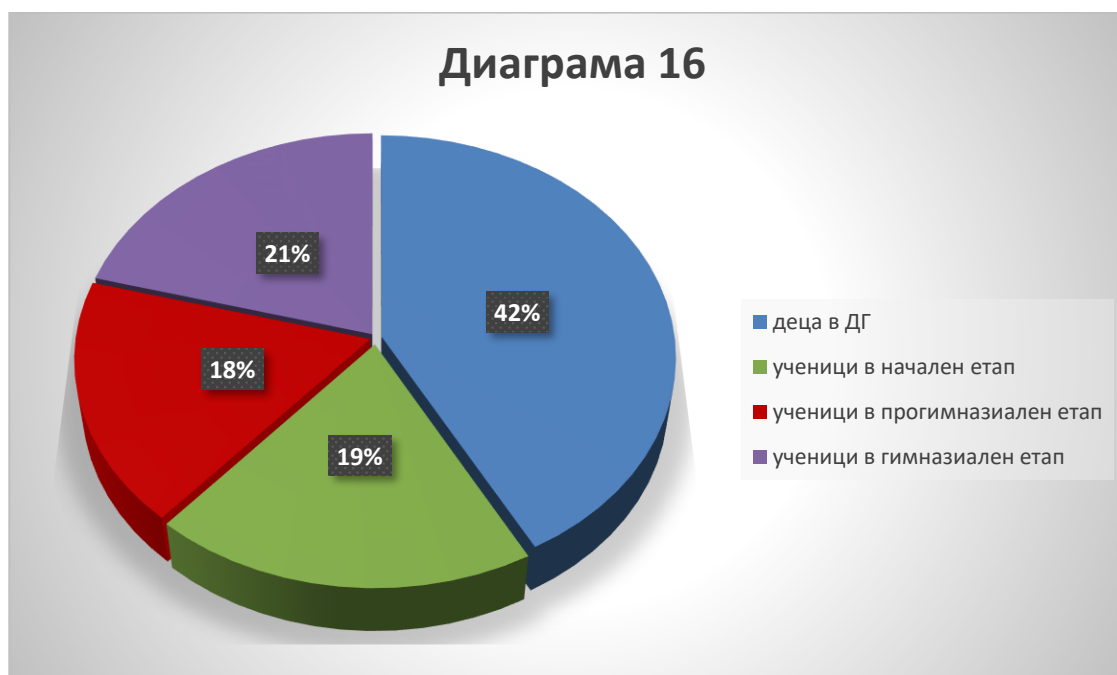
Детска градина / групи	Брой деца
1-ва група	9
2-ра група	16
ПГ 5 години	33
ПГ 6 години	27
Общ брой деца от предучилищна възраст	85

2. Брой ученици със СОП по класове, които се обучават в училищата по чл. 38 и 39 от ЗПУО:

Таблица 14

Общ брой ученици в начален етап	39
I клас	7
II клас	8
III клас	18
IV клас	6
Общ брой ученици в прогимназиален етап	36
V клас	14
VI клас	9
VII клас	13
Общ брой ученици в гимназиален етап	37
VIII клас	9
IX клас	10
X клас	10
XI клас	6
XII клас	2
ОБЩ БРОЙ УЧЕНИЦИ СЪС СОП	112

ОБЩ БРОЙ ДЕЦА И УЧЕНИЦИ СЪС СОП: 197

Изводи:

От направения статистически анализ на децата и учениците със СОП, които се подпомагат от РЦПППО – Монтана по класове и етапи на образование се наблюдава следната тенденция:

Най-висок **42%** е броят на децата от детските градини. Това е и доказателство за информираността относно ресурсното подпомагане и доверието към специалистите, осъществяващи тази подкрепа, което от своя страна дава една добра основа за успешното им обучение и личностно развитие в бъдеще.

21% е броят на учениците в гимназиален етап на образование и след него следва броя на учениците със СОП в начален етап - **19%**. Най-нисък е броят на учениците в прогимназиален етап – **18%**.

Поради социално - икономическите условия в областта и ниския социален статус на семействата се забелязва тенденция към заминаване за чужбина заедно с родителите.

Допълнителната работа с помощта на ресурсен учител води до стимулиране на общото психомоторно развитие и когнитивните процеси. Това ще доведе до повишаване на мотивацията на учениците за учебна дейност и подобряване на общуването им с техните връстници. Ще бъдат активно включвани в живота и дейността на класа и училището и по този начин учениците със СОП ще намерят своето място в обществото.

3. Брой деца със СОП, които се обучават в специални училища за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания.

През учебната 2025/2026г. РЕПЛР насочи към **специални училища за деца с нарушен слух и нарушено зрение 1 дете**, както следва:

Изготвено е мотивирано становище от РЕПЛР по подадено заявление от родител през учебната 2025/2026г. за насочване за обучение към Специално училище за ученици с увреден слух „Проф. Стоян Белинов“ – гр. Пловдив – **1 дете** / Нанси Николов – ПГ в ДГ „Слънчева дъга“ – с. Медковец/.

4. Брой ученици със СОП, които се обучават в специални училища за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания.

В област Монтана има 1 ученик със СОП, който се обучава в СУУУС „Дечо Денев“ – гр. София от учебната 2025/2026 г. Насочен е от РЕПЛР миналата учебна 2024/2025 година.

5. Брой деца със СОП, които се обучават в ЦСОП.

През учебната 2025/2026 г. няма деца със СОП, които се обучават в ЦСОП на територията на област Монтана.

6. Брой ученици със СОП, които се обучават в ЦСОП.

През учебната 2025/2026г. в Центровете за специална образователна подкрепа на територията на област Монтана се обучават общо **89 ученици**. Екипите за подкрепа за личностно развитие са разработили индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми на всички ученици.

7. Брой деца и ученици, подпомагани от РЦПППО по вида на специалните им образователни потребности.

Разпределението на децата и учениците, подпомагани от Регионален център – област Монтана по вида на специалните им потребности, е представено в следната таблица:

Таблица 15

ВИДОВЕ УВРЕЖДАНИЯ	БРОЙ УЧЕНИЦИ
I. СЕНЗОРНИ УВРЕЖДАНИЯ	
1. Увреден слух	15
2. Нарушено зрение	6
ОБЩО СЕНЗОРНИ УВРЕЖДАНИЯ	21
II. ФИЗИЧЕСКИ УВРЕЖДАНИЯ, ДЦП	5
III. МНОЖЕСТВО УВРЕЖДАНИЯ	2
IV. УМСТВЕНА ИЗОСТАНАЛОСТ	
1. Лека умствена изостаналост	25
2. Умерена умствена изостаналост	8
3. Тежка умствена изостаналост	0
ОБЩО УМСТВЕНА ИЗОСТАНАЛОСТ	33
V. СИНДРОМ НА ДАУН	5
VI. ОБУЧИТЕЛНИ ТРУДНОСТИ - Специфично разстройство на училищните умения	43
VII. ЕЗИКОВО-ГОВОРНИ НАРУШЕНИЯ	51

VIII. АУТИЗЪМ, ГРР	27
IX. ЕМОЦИОНАЛНО – ПОВЕДЕНЧЕСКИ РАЗСТРОЙСТВА	6
X. ЕПИЛЕПСИЯ	4
ОБЩО:	197

Диаграма 17

От така представената диаграма може да се направи следния **анализ**:

Най-голям процент от децата и учениците са с езиково – говорни нарушения – **26%** и обучителни затруднения – **22%**.

Следва процентът на децата и учениците с умствена изостаналост - **17%**.

Тези деца и ученици са със задържане или непълно развитие на интелекта, характеризиращо се с нарушение на уменията, които възникват в процеса на развитие и дават своя дял във формирането на общото ниво на интелигентност, т.е. когнитивните, речевите, двигателните и социални умения.

При децата с лека умствена изостаналост се наблюдават умения за обличане, миене, хранене, тоалет. Темпът на развитие на практическите умения е значително забавен. Нарушенията в паметта се изразяват в нарушаване на логичната памет. Нарушенията във вниманието се изразяват в появата на ниска концентрация. При засегнатите от лека

умствена изостаналост индивиди се наблюдават проблеми с четенето, писането и смятането. Промени в мисленето и речта, които наблюдаваме при децата с умерена умствена изостаналост се изразяват в усвояване на речта със закъснение. Някои от засегнатите деца достигат нивото на ежедневната реч, водят разговори. Не са в състояние да извършват сложни мисловни операции. Липсва абстрактно и логическо мислене. Промени в подвижността се явяват по-късно, като страдат фините движения. Всички така описани проблеми при децата и учениците с умствена изостаналост са обект на корекция и терапия на екипа от психолози.

Групата на деца и ученици с аутизъм е **14%**. Трябва да се отбележи, че именно при децата с аутистични прояви се изисква сериозна работа и подкрепа от страна на педагогическите специалисти. При тези деца процесът на адаптация и социализация е силно затруднен, срещат се най-много поведенчески проблеми и емоционална неустойчивост.

Децата и учениците със сензорни увреждания – **11%**, като преобладава групата на децата и учениците с увреден слух пред тази на децата и учениците с нарушено зрение. Може да се отбележи, че голяма част от децата със сензорни увреждания са със съхранени и добри интелектуални възможности. При тях психологичната подкрепа е насочена предимно по отношение на социализиране, адаптиране и самооценка. Има и изключения, при които се констатира по-сериозен дефицит в интелектуалната сфера и когнитивните процеси.

Следват децата и учениците с емоционално-поведенчески разстройства – **3%**, на равно с тях с по **3%** са децата и учениците със Синдром на Даун и физически увреждания.

Следват децата и учениците с Епилепсия – **2 %**, а най-малък е дялът на децата и учениците с множество увреждания - **1%**.

В заключение може да се каже, че всички тези групи поради спецификата на уврежданията си изискват един много продължителен и задълбочен процес на терапия и корекция.

8. Брой помощници на учителя.

На територията на областта са назначени **15** помощници на учителя:

- ДГ № 12 „Звънче” - град Лом;
- ДГ № 1 „Щастливо детство” - град Монтана;
- ДГ № 7 „Приказен свят” - град Монтана;
- I ОУ „ Васил Левски“ – гр. Вълчедръм;
- II ОУ „Иван Вазов” – гр. Вълчедръм
- IV „Христо Ботев” – град Лом;
- ПГТ „В. П. Минчев” - с. Владимирово;
- I ОУ „ Н. Й. Вапцаров“ – гр. Берковица;
- СУ „Отец Паисий” с. Медковец ;
- СУ „Иван Вазов” – гр. Вършец;
- НУ „Васил Левски” – гр. Вършец;

➤ ЦСОП „Д-р Петър Берон” – град Лом.

VI. КВАЛИФИКАЦИОННА ДЕЙНОСТ

1. Брой специалисти от РЦПППО преминали квалификационни курсове (въвеждаща и периодична квалификация)

През учебната 2025/2026г. педагогическите специалисти от Регионален център – Монтана повишиха своята квалификация. Те се включиха в различни тренинги, обучителни семинари, кръгли маси, работни срещи и конференции на общинско, областно, национално и международно ниво.

Всички педагогически специалисти взеха участие в **2 обучения** с присъждане на **1** квалификационен кредит.

- Участие на **07-08.05.2026 г.** в обучение на тема: „Супервизия и методическа подкрепа в приобщаващото образование“ с лектори доц. д-р Александър Кръстев и Калина Христова от НИОПП – София. Обучението беше свързано с прилагането на супервизията и методическата подкрепа в приобщаващата образователна среда. Присъдени са **2** квалификационни кредити.

- Участие в онлайн обучение на **20.05.2026** година на тема: „Превенция на насилието и агресията в детската градина и училището“ с обучител проф. Пепа Митева. Присъден е **1** квалификационен кредит.

Даниела Алексиева

➤ След участие на **25.03.2026** година в **Национална конференцията „Добрите практики на фокус 2026“** на образователна платформа преподаваме.bg. получих **1** квалификационен кредит с рег. № 0024794/2026 година и **сертификат** за участие за класирана практика в Добрите практики на фокус 2026 година.

Даниела Алексиева и Паулина Георгиева

➤ На **30.09.2025** година заедно с Паулина Георгиева посетихме инициативата с цел обучение: „Дни на иновациите“, проведена в град Видин от Център за творческо обучение.

➤ Участие на **16-17.06.2026** година в обучение с международно участие на тема: „Изготвяне на Карта за функционална оценка на деца и ученици с изявени дарби“, приложение към Картата за функционална оценка на децата и учениците със специални образователни потребности и хронични заболявания.

➤ След участие в **Националната конференция „Заедно в началото: иновации и цялостен подход в ранното образование“** в гр. Варна **14-15**

май 2026 година към Център за творческо обучение. Получен сертификат за участие.

Виолета Георгиева

➤ Участие в обучение на Prepodavame.bg на тема: „Диференциране на преподаването в класната стая според нуждите на учениците“ – януари 2026г.

Виолета Георгиева, Янита Сейкова

- Участие в обучение на тема: „Изграждане на позитивна и подкрепяща образователна среда“ – март – 2026г.
- Участие в обучение на тема: „Методическа подкрепа в предучилищното и училищното образование“ – май – 2026 г.
- Участие в обучение на тема: „Агресия, насилие, тормоз – практически модели за превенция“ – май – 2026г.

Янита Сейкова

- Участие на 11 септември 2025г. в обучение на логопедите, организирано и проведено от РЦПППО - София град;
- Участие през октомври 2025г. в първите „Есенни логопедични практики“, организирано от Логопедия.БГ;
- Участие през февруари 2026г. в обучение на тема: „Обучение за работа с методика за оценка на дислексия на развитието“.
- Участие през януари 2026г. в уебинар на НАРУ на тема: „Как да общуваме с родителите на деца от аутистичния спектър?“

Бисерка Костадинова

➤ Участие в обучение с презентация на тема: „Музиката – полезна или вредна при деца от аутистичния спектър“ на 11.02.2026г.

➤ Участие като обучител: Въвеждащо обучение за помощник на учителя „Деца със специални образователни потребности“ – Монтана на 23-27 февруари 2026 година с презентация на тема: „ Идентифициране на деца със зрителни нарушения. Специфика на потребностите“.

➤ Участие в "Зимна академия 2030" град Банско. Сертификационно обучение на тема: "Mindfulness /осъзнато присъствие/ и учителска устойчивост за професионално благополучие" с лектор Проф. д-р Пепа Митева. Проведено на 07-08.11.2025 г.

Ива Кирилова

➤ В периода 25–28.01.2026г. обучителен семинар, организиран и реализиран в рамките на проекта „Регионална мрежа за приобщаващо образование“ с цел подобряване качеството на приобщаващото образование в българо-румънския граничен регион, основано на консолидиране и споделяне на ресурси, обмен на добри практики и

взаимно учене, на тема: **"Използване на изкуствен интелект за приобщаващи образователни практики"**.

➤ В дните **10-11.02.2026г.** участие в обучение на тема: **„Педагогически стратегии и добри практики за работа с деца от аутистичния спектър“**.

Елеонора Планинец

➤ На 27.10.2025 г. преминат курс на тема: **„Емоционална и социална интелигентност по модела на Рувен Бар-Он“**.

➤ Участие на 27.03.2026 г. в обучение на тема: **„Социално емоционална интелигентност“**, организиран от РУО – Монтана, за представители на ЕПЛР.

➤ Участие на 05 – 07.12.2025 г. в обучението за учители по гражданско образование на тема: **”Актуални предизвикателства в гражданското образование-деполяризация и диалог”**.

➤ Преминат курс за едногодишна специализация от СУ “Климент Охридски” – ДЕОПК.

➤ Придобито III ПКС от СУ “Климент Охридски” – ДЕОПК.

Веселка Велкова

➤ Участие на **10–11.02.2026** г. в обучение на тема: **„Педагогически стратегии и добри практики при работа с деца от аутистичния спектър“**, проведено от РЦПППО – Монтана с обучители от Регионалния център.

Нели Вълкова

➤ Участие в "Зимна академия 2030" град Банско. Сертификационно обучение на тема: **"Mindfulness /осъзнато присъствие/ и учителска устойчивост за професионално благополучие"** с лектор Проф. д-р Пепа Митева. Проведено на **07-08.11.2025** г.

➤ Участие в сертификационно обучение, организирано от РУО – Монтана на **11.03.2026г.** във ФСПГ – Монтана с лектор Калина Христова, на тема: **„Изграждане на позитивна и подкрепяща образователна среда на ученици със СОП“**.

Радостина Каменова

➤ Участие в онлайн обучение на тема: **„Педагогически стратегии и добри практики за работа с деца от аутистичния спектър“**, организирано от РЦПППО - Монтана. Проведено на 10-11.02.2026г.

➤ Участие в обучение на тема: **„Изграждане на позитивна и подкрепяща образователна среда на ученици със СОП“** с учител Калина Христова. Проведено на **11.03.2026г.**

Антон Цифудин

➤ Участие в обучение на тема: **„Изграждане на позитивна и подкрепяща образователна среда“** – март – 2026г. – Получен е 1 квалификационен кредит.

Силвия Любенова

➤ Участие в обучение на тема: **„Педагогически стратегии и добри практики за работа с деца от аутистичния спектър“** – 10-11.02.2026г. – РЦПППО, град Монтана с присъден 1 квалификационен кредит;

➤ Участие в квалификационен курс на тема: **„Изграждане на позитивна и подкрепяща среда на ученици със СОП“** – 11.03.2026г., ТИЙЧЪРС ЛАБ ЕООД, град София с присъден 1 квалификационен кредит.

Иван Илиев, Румяна Димитрова, Теодора Калафатова и Антон Цифудин

➤ Участие **17.02.2026 – 20.02.2026 г.** в **„Х-та Зимна школа за приобщаващо образование“**, организирана от НИОПП в град Павел баня. Получен е 1 квалификационен кредит.

2. Периодична вътрешно-училищна квалификация на кадрите

Традиция на Регионален център – област Монтана е да организира обучителни семинари за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за работа с деца и ученици със специални образователни потребности.

Педагогическите специалисти ежемесечно споделят своя добър педагогически опит помежду си и със своите колеги от общообразователните училища. Целта е обмен на добри педагогически практики между специалистите и повишаване качеството на образователно – възпитателния процес. Те провеждат разнообразни по форма и съдържание теми – открити уроци, семинари, дискусии, работни срещи, обучителни тренинги и супервизии.

Таблица 16

Презентации по актуални теми:

№	Дата	Тема	Целева група	Обучител
1.	м.ХІ	<i>„Развитие на базови и функционални умения при децата със СОП - аутизъм”</i>	Сп. педагози	Диана Йорданова
2.	м.ХІ	<i>„Изотерията като метод на работа при деца със СОП”</i>	Сп. педагози	Ина Спасова
3.	м. ХІ	<i>„Хипотерията и въздействието при деца със СОП“</i>	Сп. педагози	Мариана Иванова

4.	м. XI	„Слухови възприятия и фонологично осъзнаване”	Сп. педагози	Нели Вълкова
5.	м. XII	„Методи за стимулиране на вниманието и концентрацията при деца със СОП”.	Сп. педагози	Димитрина Трендова
6.	м. XII	„Необходимост и вреда от музиката”	Сп. педагози	Бисерка Костадинова
7.	м. I	„Уча се да бъде самостоятелен – насоки за насърчаване на детската автономност като част от програмата по ерготерапия и сензорна терапия”.	Сп. педагози	Елена Илиева-Истаткова
8.	м. I	„Емоционално – езиково развитие при деца със СОП ”	Сп. педагози	Теодора Калафатова
9.	м. II	„ Изкуствен интелект – приложения и инструменти в помощ на учителя”.	Сп. педагози	Виолета Георгиева
10.	м. II	„Диспраксия – особености диагностика и подкрепа на деца със СОП”.	Сп. педагози	Янита Сейкова
11.	м. III	„Психичните особености при деца със зрителни нарушения”.	Сп. педагози	Антон Цифудин
12.	м. III	„Създаване на позитивна учебна среда “.	Сп. педагози	Божидара Ценова
13.	м. IV	„ Изкуственият интелект и инклузивното образование”.	Сп. педагози	Даниела Алексиева
14.	м. IV	„ Изкуственият интелект – съюзник при управление на времето”.	Сп. педагози	Иван Илиев
15.	м. V	„ STEM подходът в образованието на деца със СОП”.	Сп. педагози	Паулина Георгиева
16.	м. V	„Повишаване на уменията за саморегуларно учене и социално – емоционални умения при деца със СОП”.	Сп. педагози	Румяна Димитрова
17.	м. V	„ Алфа и омега техники за ефективна комуникация и приобщаване на родителите. Предизвикателства и добри практики от "Гласът на родителите”.	Сп. педагози	Елеонора Планинец
18.	м. VI	„Ефективни стратегии за подобряване на качеството на общуване и взаимодействие при деца със СОП в класа и извън него”.	Сп. педагози	Ива Кирилова
19.	м. VI	„Ролята на ресурсния учител в подкрепата на приобщаващото образование”.	Сп. педагози	Силвия Исаева
20.	м. VI	„Виртуален аутизъм или синдром на екранните деца”	Сп. педагози	Симона Сивева
21.	м. VI	„Възможности и предизвикателства пред децата с аутизъм”	Сп. педагози	Янита Любенова
22.	м. VI	„ Стратегии за подкрепа при ученици (1- 4 клас) с аутизъм”	Сп. педагози	Веселка Велкова

3. Програма за наставничество на новоназначени учители за учебната 2024/2025 г.

През учебната 2025/2026 година със Заповед на Директора на РЦПППО – обл. Монтана са определени учители – наставници:

- **Румяна Димитрова - старши ресурсен учител** е учител-наставник на Мариана Иванова - учител, ресурсен, Божидара Ценова – учител, ресурсен, Ина Спасова – учител, ресурсен и Радостина Каменова - учител, ресурсен.
- **Даниела Алексиева – главен, учител ресурсен** е учител-наставник на Паулина Георгиева – учител, ресурсен и Янита Любенова – учител, ресурсен.

По време на учебната година с цел подпомагане на младия учител е извършена следната дейност:

- Разговори с *новоназначения учител* за неговите задължения спрямо училищна политика, учебни планове, учебни програми, учебно разписание, учебници и учебни помагала, система за оценяване и други;
- Установена практика на провеждане на редовни срещи между ресурсните учители в РЦПППО и *новоназначения учител* с цел обсъждане на текущи проблеми, обмяна на идеи и опит;
- Подпоматане участието на *новоназначения учител* в родителски срещи, педагогически съвети и други служебни мероприятия и съдействие в изпълнението на решенията на Директора;
- На **24.09.2025** година се проведе **работна среща с обучителен характер на тема: „ Запознаване със задължителната учебна документация на деца и ученици на допълнителна подкрепа“** от наставниците Даниела Алексиева и Румяна Димитрова в подкрепа на новоназначените педагогически специалисти.
- Съвместно разработване на уроци с *новоназначения учител* с акцент използването на интерактивни методи, насочени към потребностите и възможностите на учениците със СОП;
- Даване насоки и методическа подкрепа при задаване на задачи в урочната работа и домашната работа с оглед качествено, бързо и лесно усвояване на учебния материал от учениците със СОП;
- Подпомагане дейността на *новоназначения учител* при отчитане на резултатите на входно, междинно и изходно ниво, при анализ и обобщаване на получените резултати.
- Съвместно с новоназначения учител съставяне на План за подкрепа, Индивидуален учебен план и Индивидуални учебни програми, задачи за

упражнение и проверка на знанията върху раздел от изучавания материал и съобразно достигнатото образователно ниво на обучаваните при: индивидуално/групово изпитване, контролна/класна работа, тестове;

- Подпомагане на *новоназначения учител* при воденето на задължителната учебна документация;
- Подпомагане на *новоназначения учител* в работата с родителите;
- Информиране на *новоназначения учител* за традициите, културата и събитията от училищния живот;

Теми и дейности за наставничество:

- Взаимно наблюдение на уроци и даване на ефективна обратна връзка;
- Съвместно разработване на уроци;
- Разработване и включване на интерактивни дейности в урока;
- Съвместно съставяне на задачи за упражнение и проверка на знанията върху раздел от изучавания материал и съобразно достигнатото образователно ниво на обучаваните при:
 - индивидуална и групова диагностика на усвоените от учениците знания и умения
 - самоподготовка
 - тестови проверки
 - проектно ориентирани дейности;
- Подпомагане на учителя при работа със задължителната учебна документация;
- Подпомагане на учителя в работата с родителите;
- Подпомагане на учителя при организиране на извънкласни дейности, занимания по интереси и Терапевтични програми;
- Подпомагане воденето на отчетност за извършените училищни дейности.

VII. ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЕЙНОСТИ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА ПОЛОЖИТЕЛНИ НАГЛАСИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ – БРОЙ И ВИД НА ДЕЙНОСТИТЕ

Работа с родителите

Когато планират работата си с родителите, специалистите от Регионален център – Монтана не забравят, че родителите са хора с натрупан опит и разполагат с много информация. Винаги свързват нещата, които им се съобщават с предишния си опит и знания и са практически ориентирани.

Специалистите към Регионален център – област Монтана се стремят целогодишно да включват родителите и техните деца в разнообразни дейности и мероприятия. Организиран за тях тренинг, включват ги в дискусии и разнообразни извънкласни дейности и мероприятия. Провеждат работни срещи в неформална обстановка, на които се информират за предстоящи събития, организират бъдещи мероприятия или просто, за да си общуват.

На тези срещи се делегират отговорности – за намиране на информация, усвояване на умения от родителя за продължаващо обучение въкъщи, за закупуване на материали за работа или придружаване на детето за участие в извънучилищни мероприятия или други видове дейности.

През учебната 2025/2026 година се проведе общо **600** консултации с родители от ресурсни учители, логопеди и психолози II сектор и **109** са проведени срещи за родителско консултиране от РЕПЛР. **Общ брой консултации с родители 709 консултации.**

Родителско консултиране

1. *„Насоки за въвеждане на ДАК със софтуер TD Snap?“* – родители на деца със СОП от Клуб „Специални родители“ и консултант от ИНТЕРАКТА ООД – инициатива за предоставяне на персонални устройства на децата, одобрени по проект за предоставяне на помощни средства на МТСП – октомври 2025г.

2. *„Защо е важен диалога между родители и специалисти?“* – родители на Атанас Филипов – III гр. – декември – 2025г.

3. Организационна работна среща с родители за присъствие на церемония по награждаване на деца със СОП, отличени с награди във II Регионален конкурс *„Доброто започва от мен“* на РЦПППО – Монтана – декември 2025г.

4. *„Мотивация на детето за посещаемост на детската градина“* – родители на Младен Николов – III гр.

5. *„Възможност за отлагане от задължително обучение в I клас“* – приеман родител на Амет Цветанов – IV гр.

6. Работна консултативна среща за семейство на дете със СОП на тема: *„Как да подкрепим детето? Същност на допълнителната подкрепа за личностно развитие“* – проведена от ресурсен учител Виолета Георгиева и директор на ДГ № 12 „Звънче“ – Лом – Анжела Борисова

VIII. Извънкласни дейности и занимания по интереси

През учебната 2025/2026 година в различни детски градини и училища на територията на област Монтана, в партньорство с РЦПППО – Монтана, бяха реализирани редица клубове и школи за извънкласни дейности с активно участие на деца и ученици със специални образователни потребности (СОП). Инициативите имаха за цел да създадат *приобщаваща, стимулираща и творческа среда, в която децата развиват социални, комуникативни и личностни умения чрез съвместни преживявания и дейности.*

Извънкласните дейности, организирани в клубовете и школите към Регионалния център се утвърдиха като ключов фактор за успешната социализация и личностно израстване на децата и учениците на допълнителна подкрепа. Работата в тях бе насочена към разгръщане на индивидуалния потенциал, стимулиране на креативността и изграждане на умения за екипно взаимодействие в подкрепяща и приемаща среда.

Функционирането на различните клубове и школи към РЦПППО – Монтана демонстрира висока ефективност при прилагането на алтернативни и иновативни педагогически подходи. Чрез разнообразни практически занимания, арт-терапевтични техники, сетивно учене и интерактивни занимания, децата развиха важни когнитивни, комуникативни и житейски умения, които подпомагат цялостния приобщаващ процес.

Извънкласните форми на обучение и творческо изяви през годината се доказаха като устойчива и работеща практика. Те не само обогатиха образователния опит на децата, но и създадоха пространство за себеизразяване, което повиши мотивацията им и укрепи връзката между специалистите, децата и техните семейства.“

Ключови насоки в дейността на извънкласните мероприятия са:

- **За целите и насоката:** *„Стимулиране на емоционалната интелигентност“, „развитие на фината моторика и пространственото мислене“, „изграждане на позитивна самооценка“, „намаляване на социалната изолация“.*
- **За характера на дейностите:** *„Проектно-базирани активности“, „сетивно-моторни игри“, „приложно и творческо ателие“, „интерактивно споделяне на опит“.*
- **За постигнатите резултати:** *„Устойчива тенденция към подобряване на комуникативните умения“, „активно включване на децата в общоучилищния живот“, „формиране на навици за самостоятелност и работа в екип“.*

Дейност на Клуб „Партньори”

Даниела Алексиева, Паулина Георгиева, Ива Кирилова и Наташа Боянова

➤ На **30.10.2025** година се проведе открито, иновативно занятие на Клуб „Партньори”-град Лом на тема: **„Черноморско крайбрежие”** по повод **Международния ден на Черно море**. Интерактивно и иновативно мероприятие, което е комбинация от следните учебни дисциплини: Човекът и природата / Околен свят / География и икономика, ИКТ, Технологии и предприемачество. В занятието като иновативни моменти бяха използвани **интерактивна линия на времето**, Викторина с **Kahoot** за **затвърдяване на знания и творческа / практическа / задача** – **„Моята вълшебна морска кутия**.

➤ На **05.12.2025** година се проведе открито, иновативно занятие на Клуб „Партньори” – град Лом на тема: **„Финансова грамотност”** по повод **Денят на банкера**. Представената информация бе под формата на **QR кодове**, разположени на картата на Европа – един иновативен и интерактивен начин за подпомагане на учебното съдържание по **разказвателните учебни предмети и продължение на вече използвания метод през миналата година**. Чрез сканиране на кодовете, учениците на допълнителна подкрепа се запознаха с визията и дизайна на евромонетите и евробанкнотите, разгледаха ги в действителния им вид. Втората част от образователната ни инициатива продължи с интересни интерактивни игри, като **бинго и пъзел**, чрез които учениците имаха възможност докато играят и се забавляват, да затвърдят получените знания.

➤ На **19.03.2026** година в навечерието на Световния ден на водата, членовете на клуб "Партньори" към РЦПППО – Монтана организираха и проведоха извънкласна дейност на тема: **„Реки и езера в България“** - част от годишната програма на клуба.

Аудиторията и гостите бяха завладяни с детайлен 3D модел на Земята, чрез който върху картата на България последователно се разкриваха красивите реки и езера като вдъхновяващи природни забележителности. В практико-приложната учениците имаха удоволствието да разгледат и се насладят отблизо на водните ни съкровища, като подреждаха специално подготвени дигитални пъзели. Тяжна бе задачата да разпределят в предварително подготвени табла, картинки на двата вида сладководни източници, което допълнително да им послужи като разделителна линия, за по-добро разграничаване на речния поток от затворения водоем. Децата се включиха в приложни дейности,

които не само надградиха и затвърдиха знанията им, но и донесоха искрено удоволствие на всички присъстващи.

Специални гости бяха г-жа Диана Божинова, г-жа Елена Илиева и родители, които се потопиха в атмосферата заедно с нас и останаха впечатлени от иновативния и увлекателен начин на представяне на темата.

➤ На **04.05.2026** година се проведе **открито и иновативно занятие**, част от програмата за извънкласна дейност на **Клуб „Партньори“ към РЦПППО – Монтана**. Събитието, организирано по повод Деня на Европа – 9 май, премина под надслов: **Тема: „Европейско пътуване: Тайната карта на Европа“**.

Мероприятието бе реализирано чрез съвременния **образователен Escape room модел**. Разделени на четири тематични станции (Гърция, Италия, Германия и Франция), нашите европейски пътешественици преминаха през редица предизвикателства. Чрез използването на инфографики, четене с разбиране и логически задачи, те успешно дешифрираха тайния код, за да отключат картата на Европа. След успешното приключване на мисията, учениците бяха отличени с грамоти и награди, а събитието завърши с дегустация на традиционни европейски храни, представящи културното разнообразие на континента.

Официални гости на събитието: г-жа Диана Божинова – Директор на РЦПППО – Монтана; г-жа Елена Илиева-Истаткова – старши учител, ресурсен, сензорен и ерготерапевт; родител на участник.

Дейност на Клуб „Специални родители” – Лом **Виолета Георгиева, Янита Сейкова и Антон Цифудин**

Клубът, който вече 13 години подкрепя родители на деца със СОП, продължи своята мисия чрез:

- 31.03.2025г. по инициатива на клуб „Специални родители“ и специалисти от РЦПППО – област Монтана в ДГ № 12 „Звънче“ – Лом се проведе **интервизия** на тема: *„Междоинституционално сътрудничество в подкрепа на деца със СОП“* за споделяне на добри педагогически практики между специалистите. В срещата се включиха РЦПППО-Монтана, РУО-Монтана, ОЕПГ-Лом, Отдел „Закрила на детето“-Лом, ЦОП-Лом.
- **Терапевтични декоративно-приложни дейности**, свързани с празнични поводи (Коледа, Баба Марта, Великден);
- **Индивидуални и групови родителски консултации**, фокусирани върху теми като смисъла на допълнителната подкрепа, логопедични насоки и възпитателни стратегии;

Клуб „Хоризонт – език, литература, култура“ – Монтана
Иван Илиев, Румяна Димитрова, Ина Спасова, Ива Кирилова,
Паулина Георгиева, Наташа Боянова, Даниела Алексиева

➤ На 25.09.2025г. ученици от I ОУ "Никола Първанов" - гр. Лом на допълнителна подкрепа към РЦПППО-Монтана посетиха театралната постановка "АЛАДИН" в НЧ "Постоянство1856" - Лом на ежегодния Фестивал на любителските театри на името на Кръстю Пишурка - Лом.

➤ По повод Националната седмица на четенето / 17-21.11.2025 година/ на 19.11.2025 година посетиха Градската библиотека към читалище „Постоянство“- град Лом и се включиха с едно изключително, иновативно и приобщаващо събитие. Разказаха приказка с помощта на традиционен, японски „картинен театър“- Камишибай. Този метод използва ярки илюстрации и специална рамка, за да направи всяка история достъпна, интерактивна и интересна. Целта е: Да се превърне четенето в забавно занимание за всеки ученик, защото по този начин приказките оживяват и предизвикват повече усмивки, повече увереност, повече приобщеност.

➤ В Деня на четенето / 21.11.2025 година / при учениците от I а клас с класен ръководител и главен учител Мариела Антонова и главен ресурсен учител Даниела Алексиева се организира Театър в класната стая с привкус на японска магия. Представител на Библиотека – Лом, Мария Василева, потопи първокласниците в света на Камишибай / хартиен, картинен театър /, като разказа специално подбрана приказка, посветена на семейните ценности и обич. Приказката оживя пред очите им по незабравим и артистичен начин.

➤ Посещение на театрална постановка „Желязното момче“ / 11.12.2025 г./ с три класа от II ОУ „ Константин Фотинов“ – град Лом, в които има ученици на допълнителна подкрепа.

КЛУБ „Толерантност”

Елеонора Планинец, Ива Кирилова, Паулина Георгиева, Силвия
Исаева, Елена Илиева

Клубът организира тематични събития, насочени към изграждане на ценности като търпение, приемане, доброта и уважение. Включени бяха **Арт - уъркшопи, интерактивни тренинги и занимания за превенция на агресията.** Учениците участваха в отбелязване на Деня на търпението, Световния ден на хората със Синдром на Даун, Деня на хората с увреждания и Международния ден на доброто. Кулминация бе

организирането на II Регионален конкурс на тема „Доброто започва от мен“.

„Ресурсна школа за деца, родители и учители” – гр. Берковица
Нели Вълкова, Бисерка Костадинова, Лъчезар Лазаров, Димитрина
Трендова, Мариана Иванова

➤ Коледно тържество, организирано от „Ресурсна школа за деца, родители и учители“ – изнесена педагогическа практика на гости на потребителите от ЦНСТПЛУИ- Берковица на тема: „Коледа - време за добрини“ – м. декември 2025 г.

IX. Партньорство с организации, асоциации и междуинституционално сътрудничество

➤ Пета поредна година Виолета Георгиева работи като сътрудник във **Фондация „Заедно в час“** и е автор на *статии, посветени на работата с деца със СОП и стратегии за приобщаващо образование в училище* за **Prepodavame.bg** - най-големия сайт за ресурси, материали, курсове и добри практики за учители, директори и образователни експерти в България.

<https://prepodavame.bg/author/v-cv-georgievaabv-bg/>

➤ **Партньорство на Виолета Георгиева с Асоциация на децата с епилепсия /АРДЕ/** - Национална представителна организация в защита правата и интересите на деца, младежи и възрастни с епилепсия и на техните семейства с водещ мотив преодоляване на негативните последици от заболяването и повишаване на обществената информираност по темата.

<https://frde.site/>

<https://www.facebook.com/p/Association-of-Parents-with-Children-with-Epilepsy-Bulgaria-100081178044833/>

По инициатива на Клуб „Специални родители“ АРДЕ се включиха по време на Регионална конференция с предоставени флайери и информационни материали с насоки как да реагираме при настъпил епилептичен припадък.

➤ **Междуинституционално сътрудничество на областно ниво в подкрепа на деца в риск и деца със СОП**

Партньорство в предоставянето на ДПЛР между РЦПППО – Монтана, РУО – Монтана, Община Лом, ДГ №12 „звънче“ – Лом, Отдел „Закрила на детето“ – Лом, Областен екип по приемна грижа – Лом, Център за обществена подкрепа – Лом по инициатива на Виолета Георгиева и Клуб „Специални родители“.

➤ **Междуинституционално сътрудничество на национално ниво**

Идеен замисъл, инициатива, планиране и подготовка на професионален обмен между институции в областта на приобщаващото образование – РЦПППО, НПО и други във формат на интервизия по повод 20 години РЦПППО – Монтана.

➤ Публикувани статии на Директора и педагогически специалисти в Регионалното електронно списание за приобщаващо образование /РЕСПО/.

➤ Подадена за публикуване статия на Нели Вълкова в Регионалното електронно списание за приобщаващо образование /РЕСПО/, Брой 6/2026 г. „Пътешествие в света на животните“ – приобщаващ урок по повод Международния ден на биологичното разнообразие ” - открита иновативна практика в ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – с. Замфирово.

➤ Дългогодишни партньорски отношения на Нели Вълкова с Асоциация на родителите на деца с увреден слух /АРДУС/ от 2013 г., като специалист и координатор за област Монтана. Участие като сътрудник в дарителска кампания от март 2026 г. насочена към децата с увреден слух, от млади музиканти от група Sttuterr, и @Mag Ivan and the Students of Nature, които със събрани средства от концерти даряват батерии за слуховите протези на децата от АРДУС.

➤ Отразяване на събитията от извънкласните дейности, занимания по интереси, електронно списание и добри практики и модели на работа на сайта на РЦПППО-област Монтана и страницата на РЦПППО – Монтана във фейсбук.

Х. УЧАСТИЕ В ПРОЕКТИ НА ОБЛАСТНО, НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО РАВНИЩЕ БРОЙ И ВИД НА ПРОЕКТИТЕ, БРОЙ И ВИД НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ ОТ РЦПППО, АНГАЖИРАНИ В ПРОЕКТИТЕ

Работа по програмата „Стъпки заедно“ на УНИЦЕФ и Министерство на образованието и науката за превенция на насилието и тормоза в училище. „Национална програма 15 „Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците“, Модул 2. Училище без агресия за сигурна училищна среда“

През учебната 2024/2025 година активната дейност по програмата продължи с разширяване на обхвата и включването на нови училища, като особено силно участие отбеляза Професионална гимназия „Д-р Иван Панов“ – Берковица. Учениците, обучени като миротворци, реализираха редица значими инициативи, насочени към формиране на социални умения, емоционална интелигентност и гражданска ангажираност.

Основни дейности и инициативи през 2024/2025 учебна година:

- 25.09.2024 г. – Проведена информационна работна среща по програмата „Стъпки заедно“ в ПГ „Д-р Иван Панов“ – Берковица.

- 18.11.2024 г. – Миротворците създадоха табло, посветено на Деня на добротата (13 ноември), с цел насърчаване на позитивно поведение и взаимно уважение в училищната среда.
- 19.11.2024 г. – Инициатива „Сърца без граници“ – посещение на ЦСОП в Берковица и поднасяне на ръчно изработени картички по повод Международния ден на толерантността.
- 26.02.2025 г. – По случай Деня на розовата фланелка учениците организираха кампания против тормоза с изработване на постери, разпространение на мини-фланелки с послания и създаване на кратко видео за толерантност.
- 15.03.2025 г. – Миротворците реализираха кампания във всички училища на територията на град Берковица, разпространявайки брошури с послания за училище без агресия.
- Изработени брошури, рекламни материали и тениски за миротворците с цел популяризиране на дейностите по програмата.
- Проведени арт ателиета и творчески работилници, фокусирани върху теми като сътрудничество, емпатия и толерантност. Част от тях бяха:
- Творческа работилница, посветена на Васил Левски – с дискусия за гражданската активност и последствията от агресията.
- Коледен благотворителен базар и конкурс за мартеници, в помощ на деца в уязвимо положение. Събраните средства бяха лично предадени от учениците.

Постигнати резултати:

- Изграждане на **устойчива ученическа мрежа от миротворци**, които активно работят за превенция на насилието.
- Засилване на **училищната култура**, основана на взаимно уважение, приобщаване и сътрудничество.
- Повишено **участие на родителите и местната общност** чрез общностни събития, срещи и информационни кампании.
- Развитие на **творчески, лидерски и социални умения** сред участващите ученици.
- Активно сътрудничество между училища в общината чрез споделени инициативи и обмяна на добри практики.

Програмата „Стъпки заедно“ продължава да бъде иновативен модел за изграждане на **цялостен училищен подход**, при който се ангажират всички звена на училищната общност – ученици, учители, родители и специалисти. Участието на миротворците от ПГ „Д-р Иван Панов“ през 2024/2025 година показва реални резултати от прилагането на подхода и положи стабилни основи за устойчиво развитие на инициативите и занапред.

Учениците бяха включени в работилници за социално и емоционално учене с акцент върху ценности, правила и последици и

изработване на правила на класа и за социални и емоционални умения за превенция на насилието и тормоза.

С училищата по програмата се организират **тренинги по модел за цялостна училищна политика за взаимодействие с родителите**. Тренингите бяха насочени към системна работа за подобряване на взаимодействието с всички за изграждане на класна и училищна общност, основана на споделени ценности чрез въвеждащи и тематични родителски срещи, общностни събития, създаването и поддържането на дружелюбна физическа среда.

В рамките на програма „Стъпки заедно“ – съвместен проект на УНИЦЕФ и Министерството на образованието и науката се реализира устойчива трансформация в училищна среда включваща:

- въвеждане на модел „*връстници помагат на връстници*“ наречени „Миротворци“;
- създаване на сигурни пространства за подкрепа;
- активно участие на учениците като лидери на промяната.

Особено значим принос бе реализирането на модела в ПГ „Д-р Иван Панов“ – гр. Берковица, където се осъществи цялостна трансформация на училищната среда. В рамките на двугодишна последователна работа са внедрени иновативни практики, които поставят учениците в центъра като активни участници и лидери на промяната.

Ключов елемент от този процес е въвеждането на модела „*връстници помагат на връстници*“ – „МИРОТВОРЦИ“, чрез който учениците развиват умения за подкрепа, съпричастност и справяне с кибертормоза. Реализирани са редица инициативи, насочени към изграждане на позитивен училищен климат – създаване на „*сигурно пространство*“ за консултации и емоционална подкрепа, благотворителни кампании „*Деца помагат на деца*“, *кутия против тормоза* и „*Говореща пейка на толерантността*“.

Допълнително въздействие на реализираните дейности има създаването на дигитални ученически материали – *видео и игри*, които се използват в национални кампании за превенция на насилието.

Регионално събитие по програма „Стъпки заедно“

На 11 ноември 2025 г. в Професионална гимназия „Д-р Иван Панов“ – гр. Берковица се проведе регионално събитие по програма „**Стъпки заедно**“, реализирана в рамките на Национална програма №15 „Без агресия за сигурна и безопасна училищна среда“ на Министерството на образованието и науката и УНИЦЕФ България.

Събитието имаше за цел да представи постигнатите резултати от изпълнението на програмата в училището, да популяризира добрите практики за превенция на агресията и да демонстрира въздействието на възстановителния подход върху училищната общност. Дейността беше

реализирана под ръководството на училищния психолог **Стела Вачева** с подкрепа на **Елеонора Планинец** като **ментор по програма „Стъпки заедно“**.

Особена значимост на събитието придаде фактът, че ПГ „Д-р Иван Панов“ – Берковица беше избрана сред училищата в България да посрещне представители на Министерството на образованието и науката, УНИЦЕФ България и националните партньори на програмата. Това беше признание за последователната и целенасочена работа, извършена през периода на изпълнение на програмата, както и за постигнатите резултати в изграждането на позитивна и приобщаваща училищна среда. В качеството си на ментор Елеонора Планинец оказва системна професионална подкрепа на училищния екип през целия период на реализация на програмата, като съвместната работа с училищния психолог Стела Вачева и екипа на гимназията допринесе за успешното изпълнение на дейностите и утвърждаването на училището като пример за добра практика. Посещението на представителя на УНИЦЕФ в България Кристина де Бройн и на останалите официални гости беше висока оценка за усилията на всички участници в програмата и за постигнатите резултати.

По време на срещата беше представена цялостната работа на екипа през изминалите две години, насочена към изграждане на позитивен училищен климат, развитие на социално-емоционалните компетентности на учениците и насърчаване на взаимното уважение, толерантността и сътрудничеството между всички участници в образователния процес.

Учениците от екипа **„Миротворци“** представиха създадената от тях **„Говореща пейка“** – символ на подкрепата, диалога и приобщаването. Инициативата, изцяло реализирана от учениците, включваше QR кодове с кратки видео послания, насочени към толерантност, взаимопомощ и позитивна комуникация.

В рамките на програмата учениците представиха презентация, в която обобщиха реализираните дейности по проекта, кампаниите за превенция на кибертормоза и инициативите за изграждане на безопасна училищна среда. Последваха интерактивни образователни игри за дигитална грамотност и онлайн безопасност, организирани съвместно с ученици от IV клас на I ОУ „Н. Й. Вапцаров“ – гр. Берковица. Чрез отборната игра **„Ключът на сигурността“** участниците развиха умения за работа в екип, критично мислене и отговорно поведение в дигиталната среда.

Събитието беше уважено от представители на Министерството на образованието и науката, УНИЦЕФ България, Регионалното управление на образованието – Монтана, РЦПППО – Монтана, представители на бизнеса

и медиите. Сред официалните гости бяха заместник-министърът на образованието **Наталия Михалевска**, **Кристина де Бройн** – представител на УНИЦЕФ в България, **Мария Янкова** – програмен директор „Образование“ в УНИЦЕФ България, **Трайка Трайкова** – началник на РУО – Монтана, **Диана Божинова** – директор на РЦПППО – Монтана, **Орлин Орлинов** – старши експерт по приобщаващо образование в РУО – Монтана, **Светослав Гаврилов** – изпълнителен директор на „Фантастико“, както и журналистът **Светослав Иванов** – водещ на предаването „120 минути“ по bTV, медиен партньор на инициативата.

В своите приветствия официалните гости подчертаха значението на партньорството между училищата, институциите и организациите за изграждането на сигурна, спокойна и подкрепяща училищна среда. Беше дадена висока оценка за работата на училищния екип, за дейността на ученическия екип „Миротворци“ и за устойчивите резултати, постигнати чрез прилагането на възстановителния подход.

Проведеното събитие изпълни успешно поставените цели, като даде възможност да бъдат представени резултатите от работата по програмата, да се обменят добри практики и да се популяризира възстановителният подход като ефективен модел за превенция на агресията. Активното участие на учениците и високата оценка, дадена от представителите на Министерството на образованието и науката и УНИЦЕФ България, потвърдиха устойчивостта на изградените практики и положителното въздействие на програмата върху училищната общност.

Регионална конференция по програма „Стъпки заедно“

В заключителния етап на изпълнението на Национална програма №15 „Без агресия за сигурна и безопасна училищна среда“ – програма „Стъпки заедно“ на УНИЦЕФ България и Министерството на образованието и науката беше организирана Регионална конференция, чийто домакин беше Регионалният център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – Монтана. Конференцията се проведе на **15 юни 2026 г.** в конферентната зала на хотел „Житомир“ – гр. Монтана.

Конференцията беше организирана съвместно от директора на РЦПППО – Монтана **г-жа Диана Божинова** и **Елеонора Планинец**, психолог и ментор по програма „Стъпки заедно“. Основната цел на форума беше да бъдат представени резултатите, добрите практики и постигнатите успехи от тригодишното прилагане на програмата в училищата от област Монтана, както и да се популяризира възстановителният подход като ефективен модел за превенция на агресията и изграждане на позитивна училищна среда.

В конференцията участваха директори, психолози, педагогически съветници, учители и други педагогически специалисти от област Монтана. В рамките на програмата училищата, работили по проекта, представиха свои **презентации**, чрез които споделиха реализираните инициативи, добри практики, натрупания опит и положителните резултати от прилагането на възстановителния подход в училищната среда. Представените практики показаха разнообразни модели за превенция на агресията, развитие на социално-емоционални умения и активно ученическо участие.

Специален акцент в програмата беше участието на учениците **„Миротворци“** от ПГ „Д-р Иван Панов“ – гр. Берковица, които представиха своите инициативи и дейности, реализирани в рамките на програмата. Чрез лични истории, демонстрации и споделен опит учениците показаха как възстановителните практики допринасят за изграждането на позитивна, подкрепяща и безопасна училищна среда. Тяхното участие беше силно доказателство за устойчивото въздействие на програмата върху развитието на лидерски умения, емпатия, отговорност и умения за мирно разрешаване на конфликти.

По време на конференцията беше представен и обобщен анализ на реализираните дейности през трите години на изпълнение на програма „Стъпки заедно“, като бяха отчетени постигнатите резултати, устойчивите практики и възможностите за тяхното бъдещо развитие. Беше подчертано значението на сътрудничеството между училищата, специалистите, учениците и институциите за изграждането на сигурна и подкрепяща образователна среда.

След приключване на работната програма участниците имаха възможност за неформален обмен на идеи и професионален опит по време на организиран **коктейл с кетъринг**, който създаде благоприятна среда за изграждане на нови професионални контакти и обсъждане на бъдещи съвместни инициативи.

Регионалната конференция изпълни успешно своята цел – да обобщи резултатите от тригодишното изпълнение на програма „Стъпки заедно“, да популяризира добрите практики, реализирани в училищата от област Монтана, и да насърчи устойчивото прилагане на възстановителните практики като ефективен подход за превенция на агресията и изграждане на позитивна училищна среда.

Постигнатите резултати получават висока институционална и обществена оценка, като дейностите привличат вниманието на представители на Министерството на образованието и науката, РУО –

Монтана, РЦПППО – Монтана, УНИЦЕФ, местната власт и национални медии.

Проект „Регионална мрежа за приобщаващо образование”, финансиран по програма Intereeg V-A Romania – Bulgaria.

През учебната 2025/2026г. екип от 6 педагогически специалисти на РЦПППО – Монтана взе участие в значима инициатива по **проект „Регионална мрежа за приобщаващо образование” /RN4IE/, финансиран по програма Intereeg VI-A Romania – Bulgaria на Свободен младежки център – гр. Видин.** Проектът е насочен към подобряване качеството на приобщаващото образование в българо-румънския граничен район чрез:

- Изграждане на трансгранична мрежа от специалисти /практическа общност/;
- Повишаване на капацитета на над 150 педагогически и образователни експерти чрез съвместни обучения, семинари и обмен на добри практики;
- Споделяне на методически ресурси, достъпни чрез онлайн платформи.
- Дейностите по проекта обхващат всички 15 области в българо-румънски граничен регион и предвиждаха активно участие на регионалните и местните образователни структури.

Двудневните срещи като обменни визити се проведоха на територията на Румъния и България и събраха експерти и специалисти от двете страни на границата за обмяна на добри педагогически практики и обучителни курсове за *„Използване на изкуствен интелект в приобщаващото образование“*, *„Да разберем специфичните обучителни затруднения“*.

Представители на РЦПППО - обл. Монтана Иван Илиев – ресурсен учител и Цено Ценов – психолог представиха работата на Регионалния център в Монтана под общатата тема: *„Приобщаваща среда в класната стая”* с акцент върху:

- Съвременни методи за работа с деца със СОП.
- Практически подходи за изграждане на подкрепяща среда.
- Активно участие в дискуссионни панели.

XI. Национални и международни конференции и форуми

Участието на педагогическите специалисти в национални и международни конференции представлява ключов елемент в процеса на професионално усъвършенстване и обмяна на добри практики. През учебната 2025/2026 година представители на Регионалния център – Монтана взеха активно участие в редица форуми, посветени на

приобщаващото образование, иновации в обучението, подкрепата за деца и ученици със специални образователни потребности и междуинституционалното сътрудничество.

Конференциите предоставиха възможност за представяне на добри практики от работата на ресурсните учители и педагогическите специалисти, както и за обогатяване на професионалния опит чрез диалог с водещи експерти от страната и чужбина. Обсъждани бяха теми, свързани с прилагането на иновативни педагогически модели, дигитализация на подкрепящата среда, интердисциплинарен подход и устойчивост в приобщаващото образование.

През изминалата учебна година ключов приоритет в дейността на РЦПППО – Монтана остана непрекъснатото професионално развитие и повишаването на квалификацията на педагогическите специалисти (ресурсни учители, психолози, логопеди). Участието в Регионални и Национални форуми се утвърди като устойчива практика не само за надграждане на личностното развитие, но и като престижна възможност за популяризиране на иновативните модели за приобщаващо образование, прилагани в област Монтана.

Основните акценти и направления в научно-практическата дейност на екипа обхващат:

1. Представяне на иновативни педагогически и STEM / STEAM / STREAM практики

- **Успехи в национален мащаб:** Педагогическите специалисти от РЦПППО защитиха високия авторитет на институцията, достигайки до финалните етапи на утвърдени национални образователни форуми (като „Добри практики на фокус 2026“). Специален акцент бе поставен върху интердисциплинарния STEAM подход в приобщаващото образование, чрез практики, обвързващи здравословното хранене, екологията и изследователската дейност при децата със специални образователни потребности (СОП).

- **Заслужено признание от гилдията:** Дейността на специалистите бе високо оценена на национално ниво и чрез престижни отличия от водещи образователни институции и издателства (включително насърчителни награди от издателство „Klett“), което е доказателство за качеството и приложимостта на споделените методики.

2. Обмяна на опит в ранното детско развитие и приобщаване:

- **Активно участие във форуми за ранно образование:** Екипът се включи активно в ключови национални конференции, посветени на иновациите и цялостния (холистичен) подход в ранното образование -

Националната конференция „В началото: Иновации и комплексен подход в ранното образование“ в гр. Варна. Фокусът бе поставен върху изграждането на подкрепяща и сигурна среда още в най-ранна училищна и предучилищна възраст, улесняваща плавния преход на децата към масовото училище.

3. Популяризиране на алтернативни методи и социално-емоционално обучение

- **Споделяне на интерактивни подходи:** Пред колегията от цялата област бяха представени успешни практики за развитие на емоционалната интелигентност и писмената/устната грамотност на учениците и прилагане на иновативни подходи.

4. Интегриране на съвременни технологии и изкуствен интелект (AI)

- **Дигитализация на приобщаващия процес:** В рамките на дискуссионните панели специалистите от РЦПППО – Монтана демонстрираха как съвременните технологични инструменти и платформите с изкуствен интелект могат да бъдат приложени за адаптиране на учебно съдържание, генериране на персонализирани визуални материали и улесняване на административната подготовка на ресурсния учител.

Даниела Алексиева, Паулина Георгиева, Ина Спасова и Божидара Ценова

- На 22.10.2025 година участие в Национална конференция на тема: „Междусекторно сътрудничество в подкрепа на децата и младежите с разстройства от аутистичния спектър“, проведена от Сдружение „Аутизъм Днес“ в София, хотел „Гран Милениум“.

Диана Божинова, Виолета Георгиева, Янита Сейкова, Антон Цифудин, Даниела Алексиева

- На 07-08.11.2025 година участие в Национална конференция на тема: „Умения за иновации в образованието 2025“, проведена в София, Център за творческо обучение.

Педагогически специалисти към РЦПППО - Монтана

- Участие на голяма част от педагогическите специалисти към РЦПППО – Монтана в Регионална конференция на 26.03.2026 година на тема: „Приобщаване без бариери – добри практики за ефективна подкрепа“, която е съвместна инициатива на РУО – Монтана и РЦПППО – Монтана.

- Участие на голяма част от педагогическите специалисти към РЦПППО – Монтана в **Регионална конференция** на тема: **„Стъпки заедно – междуинституционална мрежа за превенция на агресията и изграждане на позитивна училищна среда”**, проведена на **15.06.2026** година.

Теодора Калафатова, Румяна Димитрова, Иван Илиев, Антон Цифудин

➤ **17.02.2026 – 20.02.2026** г. участие в **„Х-та Зимна школа за приобщаващо образование”** организирана от **НИОПП** в гр. Павел баня.

Даниела Алексиева

➤ Участие на **25.03.2026** година в **Национална конференцията „Добрите практики на фокус 2026”** на образователна платформа преподаваме.bg. За втора поредна година екипна STEM практика на тема: **“Здравословното хранене”** успя да се класира сред 100 избрани от цялата страна.

Обмяната на опит с колеги винаги напомня, че устойчивите резултати в образованието идват с постоянство, смисъл и споделени усилия. Удовлетворена съм от факта, че екипът с който работя не спира да търси по-добри решения и да ги прилага на практика.

➤ Участие в **Регионална конференция** на **26.03.2026** година на тема: **„Приобщаване без бариери – добри практики за ефективна подкрепа”**, която е съвместна инициатива на РУО – Монтана и РЦПППО – Монтана. Бяха представени две презентации за добри практики на реално приобщаване в клас на ученици със СОП чрез иновативни подходи.

➤ Участие на **20.06.2026** година в Осма научно-практическа конференция: **„Образование за бъдеще – приемственост и перспективи”**- участие в Националния образователен проект **„МОЯТА УМН@ КЛАСНА СТАЯ”**, реализиран по инициатива на ДКПРПС в рамките на Национална научна програма **„Развитие на научните изследвания и иновациите в областта на българското предучилищно и училищно образование”** към Института по образованието – МОН, осъществявана от Компонент 3 при Бургаски държавен университет **„Проф. д-р Асен Златаров”**.

Паулина Георгиева

➤ На **26.03.2026г.** участие в Регионална конференция **„Приобщаване без бариери – добри практики за ефективна подкрепа“**, организирана от РУО – Монтана и РЦПППО – Монтана. Представяне на добра практика към Клуб **„Партньори“** на тема **„Разходка из туристическите обекти на България – учене чрез преживяване и технологии“**.

Ива Кирилова

➤ На **26.03.2026г.** участие в Регионална конференция **„Приобщаване без бариери – добри практики за ефективна подкрепа“**, организирана от РУО – Монтана и РЦПППО – Монтана. Представяне на добра практика към Клуб **„Партньори“** на тема **„Разходка из туристическите обекти на България – учене чрез преживяване и технологии“**.

Даниела Алексиева и Паулина Георгиева

➤ Участие на **14-15 май 2026 година** към Център за творческо обучение в Националната конференция **„Заедно в началото: иновации и цялостен подход в ранното образование“** в гр. Варна.

Ранното детство е времето, в което се полагат основите на всяко бъдещо знание, на всяка мечта и на най-важното – на усещането за приемане и подкрепа. Да бъдеш част от форум, който обединява съвременните иновации с топъл, цялостен подход към всяко дете, е истинско вдъхновение.

Румяна Димитрова и Бисерка Костадинова

➤ Участие на **16/17.06.2026** година в Конференция на тема: **”Мечтайте дръзко”** - Постижения и предизвикателства пред професионалното образование и обучение в България в град София.

Елеонора Планинец

➤ Участие **01-03.11.2025** година с доклад в ХХ Национална педагогическа конференция на тема: **”Съвременни иновативни теории и практики за работа с деца/ученици със СОП”** (за ДГ и училища).

➤ Участие на **22.11.2025** година с доклад в Конференция на НБУ, посветена на съвременното образование.

➤ Участие на **26.03.2026** година в Регионална конференция на тема: **„Приобщаване без бариери – добри практики за ефективна подкрепа“**, която е съвместна инициатива на РУО – Монтана и РЦПППО – Монтана. Участие с представяне на презентация на тема: **„Холистичен психологически подход за социални емоционални умения чрез използване на авторски продукти“**. Участие в организацията чрез подготовка на рекламни и популяризиращи материали.

➤ Организатор и фасилитатор на **Регионална конференция** на тема: „**Стъпки заедно – междуинституционална мрежа за превенция на агресията и изграждане на позитивна училищна среда**”, проведена на **15.06.2026** година.

Извод и устойчивост: Активното присъствие на специалистите от РЦПППО – Монтана на Регионалната и Националната образователна среда доказва, че екипът функционира като модерна, гъвкава и развиваща се институция. Участието в конференции не само мотивира екипа, но и превръща споделените „добри практики“ в работещи модели, които успешно се мултиплицират в образователните институции в цялата област и страна, издигайки качеството на приобщаващото образование.

XII. СПЕЦИФИЧНИ ПРОБЛЕМИ И ЗАТРУДНЕНИЯ В РАБОТАТА НА РЦПППО

➤ Липса на подкрепяща среда - достъпна физическа и архитектурна среда в повечето детски градини и училища с оглед осигуряване на подходяща инфраструктура за достъп на децата и учениците с двигателни увреждания до класните стаи.

➤ Недостиг на квалифицирани кадри с образователно - квалификационна степен бакалавър и магистър в областта на Специалната педагогика за работа с деца и ученици със СОП.

➤ Липса на обособени кътове за работа на специалистите, подкрепящи децата със СОП. Всякакви адаптации на пространството биха способствали за осигуряване на подходяща за работа подкрепяща среда. Необходимо е иновативен начин на проектиране на средата, креативност и желание.

➤ Необходимост от повишаване на квалификацията на общообразователните учители в училищата/ДГ и подобряване на техните умения за прилагане на ефективни модели на приобщаване на децата със СОП.

➤ Липса на цялостен анализ на успешните практики и конструиране на политики за прилагането им /ранна детска интервенция, осигуряване на индивидуални технически помощни средства/. Подобряване на диалога между социални служби и образователни институции.

➤ Промяна в начина на възприемане на отговорността между участниците в ЕПЛР относно изготвяне на задължителната документация в частта допълнителна подкрепа / отговорността да не пада единствено и само на ресурсния учител/.

➤ Приложение и реализиране на функционалната оценка в съответствие с времевата обусловеност на учебната дейност с оглед

преодоляване на организационни, кадрови и икономически предизвикателства;

➤ Необходимост от назначаване на помощник на учителя в детските градини и училища.

➤ В определени случаи трудности при реализиране дейността на РЕПЛР при осъществяване на комуникация с някои от родителите. За осъществяването на ефективен диалог РЕПЛР **умело си партнира и сътрудничи с детски градини, училища, центрове за подкрепа за личностно развитие, центрове за специална образователна подкрепа, социални служби, социални услуги, комисии за противообществени прояви** и други. Утвърдена практика на ефективно взаимодействие при осъществяване на комуникация с някои семейства от асоциални общности е участието на образователен медиатор, който да посредничи и съдейства за реализирането на диалог.

➤ Предприемане на навременни действия по всички дейности, свързани с оценката на потребностите, планирането и предоставянето на подкрепа, в съответствие с нормативно регламентираните срокове.

➤ Взаимодействие и синхронизация с ЕПЛР на образователната институция с цел своевременно вземане на решения и осигуряване на необходимите ресурси за ефективна подкрепа.

➤ Изчерпване на всички необходими ресурси по общата подкрепа, включително занимания и дейности през летния период с цел съхраняване и надграждане на придобитите знания, умения и компетентности на учениците.

ХІІІ. ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ПОДКРЕПАТА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ И ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ В ОБЛАСТТА

➤ Подобряване на механизма за мониторинг върху образователните институции за реализиране на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;

➤ Продължаване на дейностите по **изграждане на достъпна архитектурна среда** в учебните заведения с цел осигуряване на подходяща инфраструктура за достъп на учениците с двигателни увреждания до класните стаи. Препоръки: да се използват вече изградените съоръжения, гарантиращи физически достъп /асансьори, рампи, стълбищни работи и др./.

➤ Наред с осигуряването на физически достъп до образование, за децата със СОП е необходимо да се осигурят необходимите специалисти, които да ги подкрепят в условия, отговарящи на спецификата на потребностите им с обособени кътчета за отдых в класните стаи и с пригодени работни места, оборудвани с подходящи софтуери, изграждане на пространства за интензивна подкрепа, дидактични

материали и други разумни адаптации за реализиране на ефективно приобщаване.

- Осигуряване на **приобщаващи класни стаи** в общообразователните училища и детски градини.
- Подобряване на междуинституционалното партньорство и сътрудничество между образователни институции и РЗИ, Дирекция „Социално подпомагане, Отдел „Закрила на детето“.
- Навременна и точна диагностика и функционална оценка на деца със специални образователни потребности и насърчаване индивидуалния подход при работата с деца и ученици, нуждаещи се от допълнителна подкрепа;
- Въвеждане на **иновативни педагогически и психологически методи и техники за преподаване**, обучение, възпитание, учене и мотивиране на учениците със СОП;
- Използване на **разнообразни образователни стратегии**, методи и техники за преподаване, обучение, възпитание, учене и мотивиране на учениците със СОП. Търсене на възможности чрез проекти и програми за изграждане на сензорни помещения и внедряване на компютърни програми за работа с ученици със СОП и от аутистичния спектър;
- Прилагане на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция;
- Осигуряване на **методическа подкрепа** от РЕПЛР в училища и детски градини. Внедряване на формата на супервизия и интервизия като своеобразна форма на методическа подкрепа;
- Засилена работа на кариерните консултанти при **информиране и ориентиране за кариерното развитие** на учениците със СОП – опознаване на различните професии, срещи с професионалисти, дни на отворените врати и др.;
- Увеличаване **броя на ресурсните учители, логопеди, психолози и др. специалисти**, ангажирани в сферата на приобщаващото образование;
- **Подкрепа и ефективно взаимодействие с родителите чрез обучения, мрежи за взаимопомощ, работилници за родители, училища за родители и др.** Изградени са активни родителски сдружения - Клуб «Специални родители» под мотото «Ръка за ръка», «Училище за родители», Клуб «Партньори», «Ресурсна школа за деца, учители и родители»; Клуб „Толерантност”, „Академия за родители”;
- Засилена работа на психолозите и класните ръководители по теми за **изграждане на самооценка, критично мислене, управление на**

емоции, формиране на навици и лидерство, преодоляване на стреса и др.

- **Координираност и екипност** между всички участници в образователния процес при изготвянето на задължителната учебна документация.
- **Ефективно включване** на деца и ученици със специални потребности в процеса на приобщаващото образование чрез прилагане на терапевтични програми за развиване на способности и компетентности.
- **Съставът на числеността на групите на ресурсните учители** да не надвишава 12 деца/ученици. Съобразяване със спецификата на нарушенията и потребностите на децата/учениците в групата на ресурсния учител. При наличие на деца от спектъра – намаляване броя на децата в групата;
- **Диференцирана оценка** и финансиране според потребностите;
- **Мониторинг върху изразходване на средствата**, предоставени за деца/ученици със СОП в училище и детската градина;
- **Мониторинг върху изграждане на специализирана подкрепяща среда** – наличие, визия и оборудване на ресурсни кабинети, кътове за отдых и STEAM зони и др.
- **Намаляване норматива на психолога** на 25 астрономически часа.
- **Приравняване норматива на ресурсния учител** от астрономически към учебни часове – предложение за 25 учебни часа.
- **Картата за функционална оценка да бъде валидна за пред ТЕЛК комисии**, за да мотивираме интереса на медици и социални служби за участие в извършването на оценката и за да улесним родителите на деца със СОП, спестявайки им лутане и обикаляне на институции.
- **Необходимост от изграждане на по-стабилно междусекторно партньорство** при извършването на функционалната оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците със СОП. Подобрване на взаимодействието и диалога между институциите.
- **Положителни резултати и тенденции в дейността на РЦПППО.**
Създадох се механизми за прилагане на **практически ориентири за изграждане на разбирателство и партньорска комуникация**. Трудностите се отстраняват чрез **ползотворна диалогичност и ефективно сътрудничество** както между членовете на екипа, така и между всички останали участници в опитите за комуникацията със семействата. В края на учебната 2025/2026г. отчита една **машабна дейност, съобразена с нормативната уредба и насочена към ефективна подкрепа на процеса на приобщаващото образование**.

ДИАНА БОЖИНОВА
Директор на РЦПППО-Монтана

**DIANA
LYUBENOVA
BOZHINOVA**

Digitally signed by
DIANA
LYUBENOVA
BOZHINOVA
Date: 2026.07.22
12:51:52 +03'00'

